

TARGI
EDUKACYJNE
POZNAŃ

UWAGA EDUKACJA!

7-8 MAJA 2021

edycja **ONLINE**

ORGANIZATOR

SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA
WIELKOPOLSKIEGO

PATRONAT HONOROWY

Ministerstwo
Edukacji i Nauki

MARSZAŁEK WOJEWÓDZTWA
WIELKOPOLSKIEGO
MAREK WOŹNIAK

Kolegium Rektorów
Miasta Poznania

CDN

Centrum Doskonalenia Nauczycieli
w Koninie

Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Koninie

zawsze z dyrektorami, nauczycielami, uczniami czyli... edukacja w centrum Centrum

MY – INSPIRUJEMY, ORGANIZUJEMY, PREZENTUJEMY, ANIMUJEMY, EDUKUJEMY...

KONFERENCJE

- Konińskie Spotkania Edukacyjne (XXII)
- „Neurodydaktyka – bliżej ucznia, bliżej mózgu, bliżej sukcesu”
- „Wielkopolska Konferencja »Dopalać – zdradliwy (M)ocarz»”
- „Od kultury nauczania do kultury uczenia się”

PROJEKTY

- Szkoła Naszych Marzeń
- Green Studio
- Nauczyciel z pasją
- EDU_dzielnia
- Kierunki rozwoju doradztwa metodycznego w działaniach na rzecz poprawy wyników egzaminów zewnętrznych w szkołach subregionu konińskiego

SYSTEMOWE WSPARCIE KADRY KIEROWNICZEJ I NAUCZYCIELI

- Klub Dyrektora
- Dyrektor na starcie
- Procesowe Wspomaganie Szkół
- Doradztwo metodyczne
- Sieci wsparcia

KONKURSY

- Integracyjny Festiwal Nauki
- Historyczno-patriotyczne – „Rok 2021 Rokiem Konstytucji 3 Maja”, „Patron roku 2021 – Kardynał Stefan Wyszyński”
- Recytatorski – „Wielkopolska w poezji”
- Plastyczny – „Przyjazna matematyka dla każdego”

PUBLIKACJE

- Na stronie internetowej CDN w Koninie materiały edukacyjne dla nauczycieli, uczniów, rodziców; materiały szkoleniowe dla nauczycieli
- Na łamach Kwartalnika Publicystyczno-Edukacyjnego „Koniński Kurier Oświatowy” i w Biuletynie Informacyjnym Publicznej Biblioteki Pedagogicznej w Koninie „Rewers”
- Okolicznościowe, np. „Nauczyciele nauczycielom”, „Poezja młoda – poezja nowa”

SPIS TREŚCI

Pokoje zagadek w edukacji szkolnej (Ewelina Poniedziałek)	3–7
O szkołach powszechnych we Wschodniej Wielkopolsce w roku szkolnym 1927/28 – powiat słupecki (Piotr Gołdyn)	8–9
Kontrowersje wokół wychowania i socjalizacji – czy pojęcia te można uznać za tożsame? (Magdalena Juszczyk)	10–11
Mój uczeń lubi szkołę – jak motywować uczniów i jak sprawiać, aby nasi uczniowie nie tracili pasji uczenia się (Beata Kubsik)	11–12
Kodowanie w przedszkolu (Renata Blejwas)	13–15
Wspomnienie/pożegnanie zmarłej Ireny Borkowskiej, Dyrektora Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Koninie w latach 1985–1991	15
Balladyna Juliusza Słowackiego w nadwarciańskim Koninie – jako dziewiąta odsłona Narodowego Czytania (Aldona Olesiak)	16–17
Ekonomia sposoby na czasy pandemii (Marta Marciniak)	18–22
Ogólnopolski projekt Tydzień Uczniowskiej SuperMocy (Joanna Gadomska)	23–25
Projekt edukacyjno-wychowawczy „Jubileusz 100-lecia Szkoły Podstawowej im. Kazimierza Janickiego w Cieninie Zabornym” (Urszula Jantos)	26–27
Zawody i ich atrybuty. Scenariusz lekcji zdalnej dla uczniów klas 2–3 szkoły podstawowej (Agnieszka Graczyk)	28–29
Podsumowanie projektu „Śladami Rocznic Historycznych – Bitwa Warszawska 1920” (Aldona Olesiak, Agnieszka Piekarska)	30–31
O kolejnej edycji programu „Dziel się Uśmiechem” (Ewa Fatz, Ewa Glanc)	31–32
NAUCZYCIELE Z PASJĄ (3) Głód (Wioletta Jaworska)	33–36
NAUCZYCIELE Z PASJĄ (4) „Oto jest fiolet – drzewa cień idący zwirem...” – o pasji odkrywania dworów i dworków ukrytych w cieniach drzew (Ewa Mroczkowska-Rosiak)	36–38
Scenariusze jasełkowe dopasowane treścią do dzieci pięcio i sześciolletnich (Małgorzata Maciejewska)	39–41
Wielkopolskie Samorządowe Centra Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Poznaniu, Gnieźnie, Wrześni, Koninie, Ostrowie Wlkp., Rawiczu i Złotowie	42–43
Placówki oświatowe prowadzone przez Samorząd Województwa Wielkopolskiego	44

Lidia Kantek nauczyciel konsultant CDN w Koninie

CDN w Koninie śpiewająco

Już po raz drugi Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Koninie zgłosiło udział w akcji „Szkoła do hymnu”. W roku 2020 był to wtorek, 10 listopada. O symbolicznej godzinie 11.11. uczestnicy akcji w całym kraju odśpiewali hymn narodowy. Pieśń ta to symbol naszego narodu, symbol naszej państwowości i niepodległości. W ten sposób Ministerstwo Edukacji i Nauki chciało włączyć wszystkie szkoły, przedszkola, placówki oświatowe oraz placówki polonijne do odśpiewania „Mazurka Dąbrowskiego”. Akcja ta upamiętniła kolejną rocznicę Narodowego Święta Niepodległości. Ze względu na ograniczenia wynikające ze stanu epidemii tegoroczna edycja „Szkoła do hymnu” miała nieco odmienny charakter. Nauczyciele konsultanci i pracownicy administracji naszej placówki odśpiewali hymn w sposób wirtualny. Kilka dni wcześniej w Green Studiu nagrano i zmontowano film, na którym wspólne śpiewaliśmy hymn narodowy. Następnie udostępniono nagranie na stronie internetowej i profilu facebookowym Centrum. Działanie CDN-u spotkało się z zainteresowaniem w mediach społecznościowych, a także pochlebny recenzjami. Nasza placówka za udział w przedsięwzięciu otrzymała pamiątkowy dyplom.

„Szkoła do hymnu” to kontynuacja akcji MEN z 2019 r. i 2018 r. („Rekord dla Niepodległej”). W ubiegłych latach inicjatywa cieszyła się ogromnym zainteresowaniem, zarówno ze strony uczniów, jak i nauczycieli.

Łącząc do akcji „Szkoła do hymnu” przyłączyło się w 2020 r. 16 269 szkół, przedszkoli i placówek oświatowych z całego kraju. Najwięcej z województw: mazowieckiego (2 219), śląskiego (1 875), małopolskiego (1 770), wielkopolskiego (1 540), podkarpackiego (1 157) i lubelskiego (1 083). W akcję włączyli się także członkowie kierownictwa MEN i MNiSW, którzy w sposób wirtualny zaśpiewali hymn narodowy z uczniami Szkoły Podstawowej nr 7 z Oddziałami Integracyjnymi im. Adama Mickiewicza w Zamościu (<https://www.gov.pl/web/edukacja-i-nauka/ponad-16-tys-szkol-przystapilo-do-akcji-szkola-do-hymnu--dziekujemy>).

dr Ewelina Poniedziałek starszy wykładowca UAM w Poznaniu, nauczyciel LO nr 1 w Jarocinie

Pokoje zagadek w edukacji szkolnej

Gry typu Escape niekoniecznie oznaczają ucieczkę, ich cel może być bardzo różny. Escape roomy to gry akcji odbywające się w środowisku, w którym grupy ludzi (zespoły) stają przed wyzwaniem odkrywania wskazówek, rozwiązywania zagadek i serii łamigłówek lub znajdowania wyjścia w ograniczonym czasie. Zwykle gra przebiega w pomieszczeniu (przestrzeń zabawy można powiększyć), a zespoły zazwyczaj składają się z kilku osób – od trzech do ośmiu. Doświadczenie rozpoczyna się poza pokojem, gdzie jakaś postać wprowadza do tematyki gry, oferując instrukcje, opisując tło historii i rzucając wyzwanie zespołowi. Gdy gracze są w pokoju, muszą eksplorować, odkrywać wskazówki, odnajdować potrzebne przedmioty, szukać dla nich zastosowań, rozwiązywać zagadki i zwracać uwagę na szczegóły, które prowadzą do osiągnięcia celu. Poczucie przeżycia przygody i wyzwaniem emocje w pokoju ucieczki zachęcają uczestników do poświęcenia całego swojego arsenału umiejętności osobistych i społecznych w służbie uczenia się, adaptacji i wydajnej pracy zespołowej w sposób, który pozwala sprostać wyzwaniom obecnym w grze. Uczestnicy osiągają szczególny stan koncentracji, motywacji i zabawy, gdy podejmują się zaplanowanych dla nich wyzwań. Poprzez zabawę rozwijają

swoje umiejętności intelektualne, społeczne, emocjonalne, intrapersonalne, edukacyjne i sprawności fizyczne.

Nic dziwnego, że coraz więcej nauczycieli wykorzystuje ideę pokoju zagadek na swoich lekcjach. W kontekście zastosowania tej metody na zajęciach mówimy najczęściej o grywalizacji, czyli wykorzystaniu elementów gry (dynamika, mechanika, komponenty) i technik projektowania gier w kontekście edukacyjnym. Mimo że w Polsce większość pokoi zagadek określa się mianem Escape roomów edukacyjnych, w źródłach obcojęzycznych spotkać możemy rozróżnienie na Escape room oraz BreakOut room. W *breakout* nie trzeba opuszczać pokoju, w którym grupa jest zamknięta, celem jest otwarcie skryniczki zamkniętej **różnymi rodzajami klódek**. Aby uzyskać kody, które je otwierają, konieczne jest rozwiązanie przez uczniów problemów, kwestionariuszy i zagadek. Krótka narracja zmienia uczestników w tajnych agentów, naukowców, poszukiwaczy przygód lub dowolną postać, która ma do spełnienia tajną misję.

Rozróżnienie pojęciowe między Escape roomem a BreakOut roomem

Escape roomy edukacyjne można realizować w formie stacjonarnej lub online. Szczególną wartość edukacyj-

ną mają pokoje zagadek realizowane stacjonarnie, gdyż wymagają interakcji w grupie. Uczestnicy zabawy muszą wykorzystać wszystkie swoje umiejętności osobiste i społeczne w służbie uczenia się, adaptacji i wydajnej pracy zespołowej, aby sprostać wyzwaniom. Zaplanowanie i realizacja pokoju zagadek w klasie szkolnej, mimo wielu zalet wymaga jednak wcześniejszego przygotowania klasy szkolnej, rekwizytów, skrzynek i klódek. W przypadku większości wirtualnych Escape roomów pracuje się indywidualnie, rozwiązując sekwencję zagadek, a do przygotowania wystarczy przeglądarka.

Wśród zalet metody można wymienić:

- Możliwość dostosowania zagadek do dowolnych treści programowych
- Promowanie współpracy i pracy zespołowej
- Rozwijanie umiejętności krytycznego myślenia i rozwiązywania problemów
- Poprawienie kompetencji werbalnych i komunikacyjnych (wymienianie idei, interakcja twarzą w twarz, rozmowy, szukanie konsensusów, uzgadnianie strategii działania)
- Wyzwania uczą wytrwałości (tylko poprawne rozwiązanie pozwala przejść poziom wyżej, ale w razie niepowodzenia zawsze można spróbować ponownie)
- Budowanie myślenia dedukcyjnego
- Nauka działania pod presją
- Działania nastawione na uczenie się, a nie nauczanie
- Walory ruchowe w celu poszukiwania wskazówek i zagadek, łamiąc ru-

ESCAPE ROOM

czy

BREAKOUT EDU

Escape Room edukacyjny

wciągające i zabawne doświadczenia edukacyjne, w których uczniowie rozwiązują różne wyzwania związane z programem nauczania, aby uciec z pokoju, w którym zostali zamknięci podczas rozpoczynania gry

Breakout Edu

wciągające i zabawne doświadczenia edukacyjne, w których uczniowie rozwiązują różne wyzwania związane z programem nauczania, aby uzyskać tajne kody otwierające tajemnicze pudełko

Opracowanie własne autorki

tyną związaną z siedzeniem w ławce

- Dobra zabawa¹

Nie wszystkie z wymienionych warunków są możliwe do osiągnięcia w wirtualnych pokojach zagadek. Stacjonarny Breakout EDU świetnie nadają się na przykład do kształtowania i rozwijania umiejętności miękkich, które są bardzo ważne w życiu, ale są trudne do nauczenia tradycyjnymi metodami. Tego efektu nie osiągniemy w grze internetowej. W przypadku cyfrowej wersji zabawy nie mamy również ograniczeń czasowych, więc nie uczymy się działania pod presją czasu, przez co również poziom emocji jest nieporównywalny. Jednak każdy z wymienionych typów ma swoje zalety, co obrazuje poniższy wykres.

Opracowanie własne autorki na podstawie prezentacji Sylwii Duckworth: https://docs.google.com/presentation/d/1H2LGtzkV76OHiGmyQ9CNhTiklz22JDo6xeu3-KJX6AA/edit#slide=id.g1c2ceb824c_0_1

Zalety różnych typów pokoi zagadek

Dzięki Howardowi Gardnerowi i jego teorii inteligencji wielorakich wiemy, że nasi uczniowie mają różne sposoby przetwarzania informacji, ponieważ mają różne mapy inteligencji. Gardner wyróżnia aż siedem typów inteligencji: językową, logiczno-matematyczną, przestrzenną, muzyczną, cielesno-kinestetyczną, interpersonalną i intrapersonalną, która jest kluczem do samowiedzy².

Wyzwania w grach typu Escape room są zróżnicowane i zaprogramowane w oparciu o inteligencje wielorakie, aby zaspokoić różnorodne potrzeby naszych uczniów. Zagadki mogą opierać się na niepełnych seriach alfanumerycznych, wyszukiwaniu słów, zagadkach matematycznych, uszkodzonych lub niepełnych tekstach, mapach, układankach, wskazówkach ukrytych w melodiach, choreografiach itp.

Edukacyjny Escape room angażuje i zachęca uczniów do działania. Dobrze zaprojektowana zabawa wymaga zastosowania logiki, analitycznego myślenia i/lub procesów dedukcyjnych. W każdym wyzwaniu należy zachować jednak równowagę między trudnością a umie-

nia możliwość odkrywania przestrzeni, ciekawą fabułę (której często uczestnik staje się częścią), aspekt kontroli (odzykanie jej poprzez wykonanie zadania), magię i nadprzyrodzone możliwości, wykorzystanie różnych zmysłów, wyzwania, odkrycie czegoś nowego o sobie oraz współdziałanie w grupie⁵.

Escape room jako zabawa może być z powodzeniem wykorzystany przez rodziców w domu lub na lekcjach wychowawczych. Pełni wtedy głównie funkcje ludyczne, integracyjne i pozwala poznać wychowanków w różnych sytuacjach. Wykorzystany w kontekście edukacji konkretnego przedmiotu i związanych z nim treści powinien zostać starannie przemyślany i przygotowany pod kątem konkretnej grupy. Nauczyciel, znając swoich uczniów, powinien zaprojektować zajęcia, które będą odpowiadały ich potrzebom wynikającym z wieku, etapowi rozwojowemu, poznawczemu i emocjonalnemu. Oczywiście raz przygotowany może służyć nam wielokrotnie w różnych grupach, ale zawsze po odpowiedniej modyfikacji.

Pierwszym etapem planowania powinno być **zdefiniowanie celów**: określenie, czego chcemy nauczyć i co nasi uczniowie powinni zrozumieć, jakie treści programowe chcemy zrealizować, jakie kompetencje kluczowe rozwinąć. Cele powinny być dość konkretne, aby można było później ocenić ich realizację. W przypadku gier stacjonarnych jednym z celów zawsze będzie promowanie umiejętności komunikacyjnych – gracze muszą współpracować i informować się nawzajem. Jeśli mamy liczną klasę, różne grupy mogą rozwiązać różne wyzwania, które później posłużą do rozwiązania ostatecznej zagadki.

Jedną z kluczowych kwestii jest również **narracja**, która łączy motyw zabawy z graczami. Wspólny wątek ułatwia zainteresowanie uczniów zabawą. Uczestnicy stają się szpiegami, śledczymi, superbohaterami, naukowcami lub detektywami. Nie zdając sobie z tego sprawy, przeżywiają przygodę, podróżując przez wyimaginowane światy, szukając ukrytych wskazówek i rozwiązując zagadki, aby zrealizować ważną misję. Mowa o tworzeniu kontekstu i uzasadnianiu wyzwań, które muszą pokonać gracze. Dobra historia zwiększa zaangażowanie.

⁵ S. Nicholson. Why are Escape Rooms Fun? Using the Eight Types of Fun to Improve Escape Room Design. [online]. In Scottnicholson.com. 2020 [dostęp 16 stycznia 2021]. Dostępny w World Wide Web: <<http://scottnicholson.com/pubs/fun-escape.pdf>>.

¹ Ch. Negre Walczak. „BreakoutEdu”, microgamificación y aprendizaje significativo [online]. In Educaweb. Hiszpania: Educaonline SL, 1998-2021 [dostęp 16 stycznia 2021]. Dostępny w World Wide Web: <<https://www.educaweb.com/noticia/2017/07/26/breakoutedu-microgamificacion-aprendizaje-significativo-15068/>>.

² H. Gardner. Inteligencje wielorakie : nowe horyzonty w teorii i praktyce. Warszawa : „MT Biznes”, 2009.

³ M. Csikszentmihalyi. Flow: psychologia szczęścia. Barcelona: Kairós, 2012.

⁴ K. Cisło. Dlaczego dobrze bawimy się w Escape Roomach. 8 kluczowych powodów [online]. Gdańsk: Gry w edukacji, 2021 [dostęp 16 stycznia 2021]. Dostępny w World Wide Web: <<https://www.grywedukacji.pl/dlaczego-dobrze-bawimy-sie-w-escape-roomach-8-kluczowych-powodow/>>.

zowanie graczy i nadaje spójność proponowanej zabawie. Gra rozpoczyna jeszcze się przed wejściem do pokoju (przed poznaniem zagadek), dlatego narracja musi być obecna już na samym początku. Wszystko, co wprowadza w klimat opowieści, pomaga w rozwoju gry. Innymi słowy, bycie grupą ludzi rozwiązujących zagadki w celu znalezienia kombinacji otwierającej drzwi nie jest tak ekscytujące i zabawne, jak bycie częścią grupy porwanych naukowców w tajnym ośrodku, którzy próbują uciec, dowiadując się, dlaczego zostali zamknięci i jakie ktoś ma wobec nich plany.

Najpopularniejsze tematy narracji w pokojach zagadek to: ucieczka z pewnego miejsca lub ucieczka przed czymś, rozwiązanie wątku kryminalnego lub tajemnicy, nadprzyrodzone wydarzenie, rozwiązanie zagadki zabójstwa, dezaktywowanie wybuchu, bycie odkrywcą, misja szpiegowska, popełnienie rozboju, odszukanie zaginionej osoby, pomoc w tworzeniu czegoś (trucizny, antidotum, lekarstwa...), operacja militarna, uwolnienie kogoś⁶. Zabawa stacjonarna wymaga zorganizowania odpowiedniej scenarii, strojów, rekwizytów, co czasem bywa problematyczne w warunkach szkolnych ze względów organizacyjnych i ograniczeń budżetowych, a co za tym idzie: możliwości narracji również są ograniczone. Tematy takie jak starożytny Egipt, ruiny Majów, statek kosmiczny, tajna baza wojskowa mogą okazać się zbyt skomplikowane do przygotowania w szkole, chociaż kreatywny nauczyciel i z tym sobie poradzi. Cyfrowy edukacyjny Breakout pozwala rozwinąć kreatywność i dopasować grafiki i narrację do naszej wyobraźni, cokolwiek sobie wymyślimy.

Zaplanowane zadania w pokoju zagadek stanowiące wyzwania dla uczniów są częścią ciągłego procesu doskonalenia. Łamiągłówek, szyfry, zagadki, zadania powinny być zróżnicowane i – jak już wspomniano – nie powinny być ani ekstremalnie trudne, ani zbyt łatwe, powinny obejmować szerokie spektrum złożoności poznawczej. Zalecane jest rozpoczęcie wyzwania od prostych łamiągłówek i zwiększanie trudności w miarę postępów w grze. Zasady i instrukcje gry powinny być jasne i zrozumiałe dla wszystkich. Warto mieć gotowe również

⁶ Manual de diseño de un juego de escape [online]. In Cultura Emprendedora. Merida: Junta de Extremadura, 2018- [dostęp 16 stycznia 2021]. Dostępny w World Wide Web: <<http://culturaemprededora.extremaduraempresarial.es/wp-content/uploads/2018/04/Manual-de-Escape.pdf>>.

OBSZARY ROZWIJANE W EDUKACYJNYCH POKOJACH ZAGADEK

Escape room stacjonarny

KORZYŚCI INTELEKTUALNE

Logika, Pamięć, Koncentracja, Uwaga, Myślenie dedukcyjne, Kreatywność, Wyobraźnia, Sprawność psychiczna, Rozwiązanie konfliktu, Zarządzanie czasem, Zarządzanie dostępnymi zasobami

UMIĘTNOŚCI SPOŁECZNE

Praca w grupie, Współpraca, umiejętność wykorzystania sumy zdolności uczestników, Koordynacja, Przywództwo

KORZYŚCI PSYCHOLOGICZNE

Ucieczka od rutyny, Samoświadomość, Wyrażanie emocji

KORZYŚCI EDUKACYJNE

Usprawnienie procesu uczenia się, Utrwalenie poznanego materiału, Rozwój umiejętności, Wzrost motywacji do nauki, Kontrola, Koordynacja ruchowa, Elastyczność, wytrwałość, Szybkość

Escape room wirtualny

KORZYŚCI INTELEKTUALNE

Logika, Pamięć, Koncentracja, Uwaga, Myślenie dedukcyjne, Kreatywność, Wyobraźnia, Sprawność psychiczna, Zarządzanie dostępnymi zasobami

UMIĘTNOŚCI SPOŁECZNE

Możliwość współpracy i pracy w grupie

KORZYŚCI PSYCHOLOGICZNE

Ucieczka od rutyny, Samoświadomość,

KORZYŚCI EDUKACYJNE

Usprawnienie procesu uczenia się, Utrwalenie poznanego materiału, Rozwój umiejętności, Wzrost motywacji do nauki, Kontrola, Elastyczność, wytrwałość,

wskazówki, które ułatwią rozwiązanie w razie gdyby ktoś utknął w jakimś momencie gry⁷.

⁷ J. Fernández. Qué es un escape room y cómo integrarlo en el aula. [online]. In Escuela de Experiencias. Hiszpania: Escuela de Experiencias, 2021 [dostęp 16 stycznia 2021]. Dostępny w World Wide Web: <<https://escueladeexperiencias.com/escape-room-en-el-aula/>>.

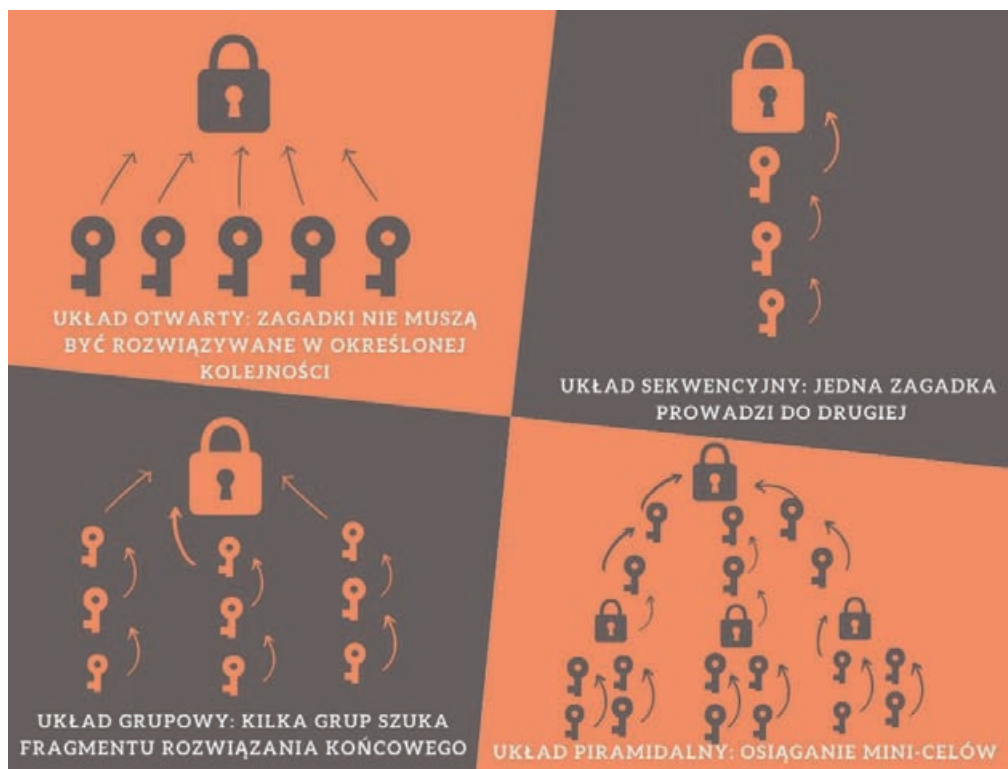
Istnieje kilka sposobów uporządkowania gry i systemu zagadek. Możliwy jest układ otwarty, czyli taki, w którym wyzwania nie muszą być rozwiązywane w określonej kolejności. Dopiero po rozwiązaniu wszystkich układamy końcowy szyfr/hasło/wynik. Układ sekwencyjny polega na takim zaprojektowaniu zagadek, by uczestnik podążał określo-

ną, zaplanowaną przez autora ścieżką, gdyż rozwiązanie jednej zagadki jest wskazówką do następnej. Kolejny sposób zaplanowania gry to układ według ustalonej trajektorii, w którym do celu prowadzi kilka różnych ścieżek. Każdy z wyników jest potrzebny do ostatecznego rozwiązania metazagadki. Taki sposób zalecany jest dla dużych grup, gdzie każdy z zespołów ma ważną misję wykonania swojej części zadania, na końcu klasa wspólnie układa rozwiązanie końcowe. Ostatni, najbardziej skomplikowany układ piramidalny to zobrazowanie zabawy długoterminowej, łączącej różne gry o ustalonej trajektorii. Organizacja zadań do wykonania jest w tym modelu znacznie bardziej złożona niż w poprzednich diagramach i polega na osiągnięciu minicelów. Taki układ dotyczy najczęściej gry podsumowującej pracę ucznia w semestrze lub w ciągu całego roku szkolnego. Uczeń zbiera określone elementy gry, które prowadzi do częściowego rozwiązania zagadki w małej grupce, w której pracuje później zespołowo w celu ostatecznego rozstrzygnięcia. Na poniższej grafice klucze obrazują zagadki, a kłódka symbolizuje zwycięstwo: osiągnięcie celu i rozwiązanie zagadki końcowej.

Sposoby uporządkowania gry i systemu zadań w edukacyjnych pokojach zagadek

Jednak Escape room edukacyjny to nie kolejny test do rozwiązania. Nie powinniśmy zapominać o ludycznym elemencie nauki, wykorzystaniu potencjału gry w taki sposób, aby utrzymać długotrwałą radość uczniów z tego doświadczenia i zaangażowanie w naukę. Służą temu elementy zaskoczenia oraz połączenie zaplanowanych zadań z narracją. Można korzystać z różnych zasobów: latarki UV, kodów Morse'a, kodów QR, puzzli, szyfrów itp. Niezależnie od tego, czy nasz pokój jest stacjonarny, czy wirtualny, wykorzystać można wiele narzędzi TIK, które ułatwią stworzenie łamigłówek do wydruku lub online. Zresztą do rozwiązania wielu pokoi zagadek stacjonarnych można z powodzeniem wykorzystać urządzenia elektroniczne. Istnieją rozwiązania, takie jak zamki cyfrowe, które pozwalają wdrożyć BreakOut Edu w klasie bardzo niskim kosztem.

Jak już wspomniano, zagadki odnoszą się w sposób ogólny do wyzwań, których rozwiązanie będzie zależało od zastosowania logiki, analitycznego myślenia i/lub procesów dedukcyjnych. Najpopularniejsze wyzwania, które mo-

Opracowanie własne autorki

zemy wykorzystają zarówno stacjonarnie jak i online, opierają się na:

- Szukaniu ukrytych przedmiotów: Przedmioty mogą być widoczne gołym okiem, na przykład kartka papieru w maszynie do pisania lub drukarce, koperta na stole, napis na tablicy... lub uczestnik może być prowadzony ustaloną ścieżką i poprzez rozwiązanie jednej z zagadek, np. odblokowując kłódkę lub odczytując szyfr, szukając informacji na zdjęciach lub w książkach, może uzyskać wskazówkę kierującą w konkretne miejsce w pomieszczeniu, gdzie znajduje się kolejne zadanie konieczne do postępu w grze.
- Znajdowaniu informacji w tekście: Przygotowanie takiego wyzwania polega na odczytaniu ukrytej wskazówki z jakiegoś tekstu za pomocą perforowanego szablonu nakładanego na tekst lub poprzez wyróżnienie określonych liter lub słów (np. poprzez użycie jakiejś innej czcionki albo koloru). Czasem ukrywa się treść, czytając tekst w określony sposób (np. pierwsze litery każdego wiersza) lub za pomocą światła ultrafioletowego.
- Szyfrowaniu, czyli odczytaniu symboli za pomocą klucza lub używania kodów bez klucza, co wymaga analitycznego i logicznego myślenia, aby stworzyć kod z obserwacji i relacji elementów. Korzystając z tego typu łamigłówek, należy podać wystarcza-

jącą ilość informacji, aby gracze byli świadomi, że muszą sami opracować kod i by nie tracili czasu i wysiłku na szukanie klucza, którego nie ma.

- Nietypowym użyciu przedmiotu: Chodzi o wykorzystywanie przedmiotów do innych celów niż te, do których zwykle są przeznaczone, kreatywne wykorzystywanie nieokreślonych obiektów do rozwijania historii lub zastępowanie brakujących części.
- Składaniu obiektów (puzzle): Wyzwania wymagają od graczy znalezienia różnych części większej wskazówki, aby rozwiązać zagadkę. Części mogą być odnajdywane po kolei lub wszystkie razem. Może to też być klasyczna układanka z komunikatem, który jest czytelny tylko wtedy, gdy wszystkie elementy są na miejscu.
- Zagadkach lub zgadywankach: Zagadki są stawiane jako problemy wykorzystujące język metaforyczny, alegoryczny lub skojarzeniowy, do rozwiązania wymagają kreatywności i doświadczenia. Zgadywanki są często stawiane jako pytania, które zawierają kalambury w pytaniu, odpowiedzi lub tym i tym.
- Elementach dźwiękowych: Wiadomości są przekazywane za pomocą alfabetu Morse'a, wysłuchania nagrania z instrukcjami, sekwencji dźwiękowych, które służą rozwiązaniu kolejnej zagadki.

- Lustrzanym odbiciu: Obrazy lub informacje, które można odszyfrować tylko po odbiciu w lustrze.
- Logice abstrakcyjnej: Łamigłówki, w których wyzwaniem jest po prostu znalezienie poprawnej odpowiedzi.
- Wyszukiwaniu informacji za pomocą źródeł.
- Tradycyjnych krzyżówkach.
- Labiryntach⁸.

Rekwizyty czy grafiki wykorzystane w zabawie muszą być powiązane z narracją. Musi istnieć jakaś spójność między kontekstem a elementami gry. Decyzja, których obiektów użyć, będzie zależeć od wyobraźni i kreatywności twórcy, ale zawsze powinny one służyć opowieści. Mogą być używane jako takie lub zostać zmodyfikowane, aby stały się kluczem lub wskazówką. Na przykład może to być zegar zatrzymany o określonej godzinie lub zdjęcie pokoju z „dodatковым” obiektem... Najczęściej wykorzystywane przedmioty lub grafiki (w zależności od rodzaju zabawy) to kłódki, karty do gry, skrzynki, rysunki, plakaty, puzzle, latarka (może być także wirtualna w przypadku pokoju zagadek online), szyfry, kody, zdjęcia, zegarki... Lista jest nieskończona i zależy od potrzeb i kreatywności twórcy.

Kolejnym ważnym elementem planowania zabawy jest **czas**. W Escape roomie stacjonarnym istnieje limit czasu na wykonanie misji, czego nie ma w BreakOut roomach wirtualnych, gdzie samo osiągnięcie celu jest dużo ważniejsze. Ale musimy mieć na względzie, że nawet w zabawach online aspekt czasu jest bardzo ważny. Dobrze zaprojektowana gra to taka, w której czas dostosowano do możliwości odbiorców. Zbyt skomplikowana i trudna gra, wymagająca sporo czasu, albo zawierająca zbyt dużo powtarzalnych elementów (np. same szyfry) znuży i zniechęci uczestników, zbyt łatwa nie nauczy niczego nowego. Często jesteśmy ograniczeni poza tym czasem trwania lekcji, co nie ułatwia zadania. Szacowanie, ile czasu zajmie uczniom znalezienie wskazówek i wykonanie testów jest dość trudne, dlatego najlepszym sposobem jest przejście gry przez kogoś, kto nie był jej twórcą.

Jeśli chodzi o **przestrzeń**, to nie trzeba ograniczać się do klasy lekcyjnej, można skorzystać z korytarzy, schodów,

boiska czy biblioteki. Można zaskoczyć uczestników potrzebą mobilności i miejscami ukrywającymi wskazówki i zadania w różnych miejscach, które łączą się z wybraną narracją. Ze względu na bezpieczeństwo podopiecznych przestrzeń poza klasą wykorzystuje się w przypadku starszych klas szkoły podstawowej lub w szkole średniej, ustalając przed rozpoczęciem gry konkretne reguły (nie biegamy, nie wolno opuszczać terenu/budynku szkoły, nie hałasujemy na korytarzach itp.) W przypadku klas młodszych takie poszerzenie przestrzeni gry jest możliwe tylko wtedy, gdy rozwiązanie jednej zagadki prowadzi do następnej i uczniowie przemieszczają się całą grupą pod opieką nauczyciela. Możemy też wykorzystać grę jako element „Drzwi otwartych”, gdzie uczestnicy – rozwiązując poszczególne zadania i kierując się wskazówkami – poznają teren i funkcjonowanie placówki.

Przestrzeń wirtualna, w której poruszają się gracze, jest przestrzenią, gdzie nie musimy się martwić o bezpieczeństwo fizyczne uczniów. W Polsce najpopularniejsze narzędzia do tworzenia różnego typu edukacyjnych Escape roomów to Formularze Google oraz program Genially, ale przy nieco większych umiejętnościach można tworzyć świetne edukacyjne pokoje zagadek również w PowerPoint oraz na wybranych formatkach blogowych. Plusem wykorzystania Formularzy Google jest możliwość pozyskania danych: kto daną zabawę przeszedł, wykorzystuje formularze do pracy indywidualnej. W Genially czy na formacie blogowej nie mamy takiej możliwości, za to możemy przeprowadzić grę na lekcji online, udostępniając ekran i samemu klikając w elementy interaktywne.

Na **zakończenie** dobrze jest dać uczniom chwilę na refleksję, porozmawiać o współpracy i przeżytych doświadczeniach, tak by byli świadomi wiedzy, którą nabyli. Samo podsumowanie powinno łączyć się z narracją, dawać zaskakujące wyjaśnienie zagadki, którego szukali i pozwolić cieszyć się z nabytych umiejętności.

Pokoje zagadek to narzędzia, które pozwalają na zwiększenie dynamiki lekcji. Nie chodzi o wykorzystanie Escape roomów na każdej lekcji, ale początek roku, posumowanie działu albo semestru jest dobrym momentem na ich wdrożenie. Przy pierwszych próbach tworzenia nie uniknie się błędów, szczególnie w wersjach cyfrowych. Dlatego wielu nauczycieli dzieli się swoimi pracami

w grupie na Facebooku dedykowanej tej metodzie: „ESCAPE ROOM w edukacji”⁹. Jak zaznaczają jej twórcy: *Wiele osób dzieli się projektami z możliwością ich edycji, co umożliwia innym dostosowanie zadań do możliwości swoich uczniów i uczennic. Ponadto członkowie grupy dzielą się pomysłami na formułowanie zagadek, tj. generatorami, które urozmaicą nasz escape room. Ważne jest też to, że można liczyć na konstruktywną krytykę. Ostatnio zaczęliśmy organizować godzinne webinary, podczas których dzielimy się swoimi pomysłami*¹⁰. Idea grywalizacji w edukacji i swoimi pomysłami dzieli się również chętnie Karolina Cisko na swoim blogu „Gry w edukacji”¹¹ oraz twórcy strony ESCAPE ROOMOWY RAJ¹².

Celem edukacji jest między innymi stymulowanie rozwoju intelektualnego uczniów. Dzięki pokojom zagadek możemy robić to poprzez zabawę, ćwicząc logiczne myślenie graczy i umiejętności rozwiązywania problemów w prosty i atrakcyjny sposób. Warto dać upust wyobraźni i stworzyć narrację, którą możemy poprzeplatać zagadkami, łamigłówkami i wykorzystać na lekcji, wyzwalać kreatywność uczniów. Rozwiązywanie zagadek i podążanie tropem pozostawionych wskazówek jest bardzo motywujące dla graczy, szczególnie w kontekście podtrzymania zaangażowania do nauki w dłuższej perspektywie czasu. Poza tym stymulowanie logiki, kształtowanie umiejętności społecznych, kreatywności, wyobraźni i zdolności do podejmowania optymalnych decyzji będzie zawsze cechą bardzo pożądaną w przygotowaniu uczniów do wyzwań współczesnego świata.

⁹ ESCAPE ROOM w edukacji : grupa prywatna. [online]. In Facebook. USA: Facebook, 2004- [dostęp 16 stycznia 2021]. Dostępny w World Wide Web: < <https://www.facebook.com/groups/797701987331000> >.

¹⁰ N. Woderska. Escape room w edukacji – wywiad. [online]. In EPAL. Blog. 25.06.2020 [dostęp 16 stycznia 2021]. Dostępny w World Wide Web:< <https://epale.ec.europa.eu/pl/blog/escape-room-w-edukacji-wywiad> >.

¹¹ K. Cisko. Escape room na lekcji: sposób na motywację uczniów do działania. [online]. Gdańsk: Gry w edukacji, 2021 [dostęp 16 stycznia 2021]. Dostępny w World Wide Web: <<https://www.gryw edukacji.pl/?fbclid=IwAR2P-YKEw6C h8Tw9DyGEPcpngejEYUis5G58TrmAN5RHzT2 mftsgPbIMCpza>>.

¹² ESCAPE ROOMOWY RAJ : grupa prywatna. [online]. In Facebook. USA: Facebook, 2004- [dostęp 16 stycznia 2021]. Dostępny w World Wide Web: < <https://www.facebook.com/groups/2304039533217751> >.

⁸ Manual de diseño de un juego de escape [online]..., Op. cit. Dostępny w World Wide Web: <<http://culturaemprendedora.extremaduraempresarial.es/wp-content/uploads/2018/04/Manual-de-Escape.pdf> >.

Piotr Goldyn konsultant CDN w Koninie

O szkołach powszechnych we Wschodniej Wielkopolsce w roku szkolnym 1927/28 – powiat słupecki

To już trzecia część rozważań na temat szkół we Wschodniej Wielkopolsce w roku szkolnym 1927/28 w świetle spisu opracowanego przez Kuratorium Okręgu Szkolnego Łódzkiego. Tym razem uwaga skupiona będzie na powiecie słupeckim. Dla przypomnienia warto dodać, że powiat ten, podobnie jak koniński, kolski i turecki, przynależał w omawianym czasie do województwa łódzkiego (do 31 marca 1938 r.). Przy czym w ramach zmian administracyjnych powiat słupecki w 1932 r. został zniesiony i włączony do powiatu konińskiego. Jeśli chodzi o administrację szczebla oświatowego, to w omawianym okresie był w jurysdykcji Kuratorium Okręgu Szkolnego Łódzkiego. Na marginesie, bodajże już w 1929 r. kuratorium to zostało zniesione, a cały obszar mu podległy włączono do kuratorium warszawskiego. W niniejszym opracowaniu zabraknie szkół z Kazimierza Biskupiego, Kleczewa i Wilczyna, o których wzmiankowano już w pierwszej części, lokalizując je w granicach dzisiejszego powiatu konińskiego.

Nie licząc Kleczewa czy Wilczyna, największą szkołą w ówczesnym powiecie słupeckim była ta w Słupcy. Liczyła sobie 13 sal lekcyjnych i mieściła się przy ul. Nowy Rynek. Poza kierownikiem, którym był wówczas Józef Jakubowicz, uczyło w niej 14 nauczycieli, a byli to: Anna Adamowska, Zdzisław Adamowski, Stanisław Anglik, Mieczysław Gieryń, Władysława Iwińska, Wacław Karpiński, Stefan Kumosa, Ludwik Kuźma, Antoni Künstler, Zofia Łopuska, Jan Mikusiński, Józefa Pokrzywnicka, Stanisława Suchorzewska, Edward Sypniewski. Trzeba podkreślić także, że działka, na której była posadowiona szkoła, liczyła 1,7 ha. Poza tym w budynku były również trzy mieszkania nauczycielskie, w których łącznie mogło zamieszkiwać osiem osób.

Po słupeckiej, pod względem wielkości kolejne miejsca zajmowały Kleczew i Zagórow. Jeśli chodzi o szkołę w Zagórowie, to liczyła sobie ona 9 sal lekcyjnych, ale działka, na której stała,

Szkoła Powszechna w Łądku

objemowała aż 3,8 ha. W budynku były również dwa mieszkania dla nauczycieli, łącznie dla 5 osób. Usytuowana była przy ul. Kościelnej 11. Jeśli chodzi o skład nauczycielski, to na stanowisku kierownika zatrudniony był Stefan Kosmański. Skład „ciała pedagogicznego” stanowili: Edmund Berdziński, Henryk Gessler, Emilia Jacorzyńska, Klemens Kuczyński, Aleksandra Rotterówna, Janina Ulatowska, Ildefons Urbaniak, Maria Wróblewska i Jan Wróblewski.

Do dużych szkół w powiecie słupeckim, obok wymienionych wyżej, należy zaliczyć jeszcze tę w Pyzdrach. Usytuowany przy ul. Kaliskiej 1 budynek posiadał 8 izb lekcyjnych. Obowiązki kierownicze sprawował wówczas Władysław Kosmański, a wspierali go w procesie wychowawczym i edukacyjnym następujący nauczyciele: Gustaw Adam, Józef Czajka, Władysław Janiak, Władysław Jaroszewski, Aniela Rączkówna, Janina Stawicka, Edmund Stęplewski.

Na terenie ówczesnego powiatu słupeckiego położony był również Skulski.

Mieszcząca się tam szkoła należała do średnich. Dysponowała ona 5 klasami i trzysobowym mieszkaniem dla nauczyciela. Zlokalizowana była przy ul. Kościuszki, a jej kierownikiem był Stefan Wajcht. Trzeba podkreślić, że była to osoba nie tylko poświęcająca się nauczaniu dzieci, ale również mocno zaangażowana na polu działalności społecznej – między innymi w szeregach miejscowej ochotniczej straży pożarnej. Poza tym w skulskiej szkole powszechnej zajęcia dydaktyczne i wychowawcze prowadzili: Antoni Drobniwski, Stanisława Kościanówna, Paulina Majewiczówna i Stefania Parysiówna.

Zdecydowana większość szkół na terenie powiatu słupeckiego to były placówki małe, z jednym lub dwoma nauczycielami. Dwoje nauczycieli pracowało na przykład w Złotkowie – Feliks Fagasiński i Władysława Panczykówna. Szkoła posiadała dwie izby lekcyjne i mieszkanie dla nauczyciela. Dwóch nauczycieli pracowało także w szkole w Trąbczynie – Piotr Bendziński i Jó-

zef Maśliński. W szkole były dwie izby i dwa mieszkania nauczycielskie.

Ale na przykład w Łądku pracowało czworo nauczycieli: Tomasz Sobolewski (był kierownikiem w tej placówce ok. 40 lat), Wanda Jezierska, Józef Kominco i Olga Nestorówna. Tyle samo nauczycieli pracowało w Ciężeniu. Byli to: Walenty Nowak, Kazimiera Pośpiechówna, Kazimierz Ruciński i Stanisław Zaharski. Warunki musiały być dobre, bowiem szkoła dysponowała czterema izbami lekcyjnymi, a więc można przypuszczać, że każdy z nauczycieli miał swoją salę. Z kolei w Gołkowie, wówczas w gminie Ciężen (nie ma już takiej gminy, i szkoły w Gołkowie też już nie ma), uczyło troje nauczycieli, a byli to: Aleksander Grochociński, Irena Stawicka i Lucjan Zieliński. Szkoła była spora, bowiem miała 3 izby lekcyjne i jedno mieszkanie nauczycielskie oraz działkę o powierzchni 1,7 ha.

Troje nauczycieli pracowało w Budzistawiu Kościelnym – Mieczysław Wróblewski jako kierownik oraz Edward i Helena Heidrichowie. Mieli oni do swojej dyspozycji dwie sale lekcyjne. Dwóch nauczycieli pracowało również w Dobrosławowie – Józef Janik i Józef Stachowicz. Trzeba zaznaczyć, że szkoła dysponowała 3 hektarami ziemi.

Warto tu również przywołać szkołę w Koszutach. Dlaczego? Otóż jakiś czas temu obchodziła ona jubileusz istnienia, ale – jak w większości takich przypadków – nie jako instytucji, lecz budynku. Tymczasem szkoła ma (jako instytucja właśnie) dużo więcej lat niż świętowała. Na pewno działała już w międzywojniu, czego dowodem jest jej wymienienie w spisie kuratorskim z adnotacją, że uczyło tam troje nauczycieli, co świadczy o tym, że szkoła była na wyższym poziomie organizacyjnym. Tymi nauczycielami byli: Stefan Rybarczk (równocześnie kierownik) oraz Teresa Łabędzka i Jan Rulewicz.

Przez te niespełna 100 lat od momentu sporządzenia rejestru do chwili obecnej kilka szkół zniknęło już z edukacyj-

Szkoła Powszechna w Słupcy

Szkoła Powszechna w Zagórowie

nej mapy powiatu słupckiego. Stało się tak z kilku względów. Pierwszy z nich to zmiany terytorialne, bowiem część gmin znalazła się w granicach innych powiatów: konińskiego, wrzesińskiego czy pleszewskiego. Druga przyczyna to po prostu likwidacja placówki – a tu powodów mogło być wiele. Nie ma zatem szkoły w Lipnicy, gdzie uczył kiedyś Jan Zacharków. Zniknęła również szkoła w Lucynowie, w której nauczała Maria Kulkulska. Podobny los spotkał szkołę w Łazińskich Kolonii z nauczycielem Gustawem Mielke. Takich szkół można wymienić jeszcze przynajmniej kilka: Marcewo, gdzie uczyło dwoje nauczycieli – Władysław Górny i Lucjan Bieńkowski; Jarotki – z jednym nauczycielem Stanisławem Jakubowskim; Gościńczyk – gdzie nauczał Marian Różycki;

Dziedzice – z nauczycielem Stefanem Manuszakiem czy też Ciepła Chójka, w której w tym czasie pracowała Anna Szydłakowa.

Statystycznie na terenie powiatu słupckiego było mniej szkół niż w powiecie konińskim czy kolskim. W większości też były to małe szkoły. Te większe zlokalizowane były, co zresztą naturalne, w dużych miastach regionu. Taka refleksja kończy powyższe rozważania. Jeśli chodzi o te małe szkoły, to z pewnością zlokalizowane one były w domach prywatnych, gdzie właściciele wynajmowali sale na cele edukacyjne. Może warto by w tych miejscowościach przeprowadzić wspólnie z uczniami „małe śledztwo” i ustalić, w którym budynku była szkoła lub gdzie taki budynek stał, jeśli już nie istnieje?

Magdalena Juszcak Wyższa Szkoła Kadr Menedżerskich w Koninie

Kontrowersje wokół wychowania i socjalizacji – czy pojęcia te można uznać za tożsame?

Wychowanie jest jednym z podstawowych pojęć z zakresu pedagogiki. Ryszard Wroczyński wychowanie ujmując jako „system działań zmierzających do określonych rezultatów wychowawczych”.¹ Inna definicja mówi, że wychowanie jest całokształtem procesów, przy pomocy których jednostki rozwijają swoje zdolności, postawy, kształtując przy tym formy zachowania o pozytywnej wartości dla społeczeństwa. Jest to również proces społeczny, podczas którego jednostka zostaje poddana świadomym i celowym wpływom ze strony środowiska, w którym funkcjonuje.² Jako ostatnią definicję przytoczę tę, która zawarta jest w książce L. Zarzeckiego *Teoretyczne podstawy wychowania. Teoria i praktyka w zarysie*: „[wychowanie to] świadomie organizowana działalność społeczna, oparta na stosunku wychowawczym między wychowankiem a wychowawcą, której celem jest wywoływanie zamierzonych zmian w osobowości wychowanka. Zmiany te obejmują zarówno stronę poznawczo-instrumentalną, związaną z poznaniem rzeczywistości i umiejętnością oddziaływania na nią, jak i stronę emocjonalno-motywacyjną, która polega na kształtowaniu stosunku człowieka do świata i ludzi, jego przekonań i postaw, układu wartości i celu życia”³.

Biorąc pod uwagę przytoczone definicje, widzimy, że wychowanie jest jednym z elementów struktury społeczeństwa. Należy również pamiętać, iż wychowanie nie dotyczy tylko dzieci, proces ten trwa przez całe życie. Jedną z subdyscyplin pedagogiki zajmującej się wychowaniem dorosłych jest andragogika.

W naukach społecznych, w tym socjologii, wychowanie również jest obiektem rozważań naukowych i w szczegó-

ności odnosi się do procesów socjalizacji.

Socjalizacja ujmowana jest jako „proces uspołeczniania, który polega na przekształceniu przez instytucje społeczne indywiduum ludzkiego w jednostkę obdarzoną osobowością społeczną, uwewnętrznianiu i uczeniu jej uznawanych przez daną zbiorowość norm, wartości, wzorów i umiejętności”⁴. Barbara Szacka natomiast wskazuje, że człowiek podczas procesu socjalizacji nabywa: umiejętności, normy i wzory zachowań, wartości oraz umiejętności posługiwania się różnymi przedmiotami, które potrzebne są do funkcjonowania w społeczeństwie.⁵

Socjalizację dzielimy na pierwotną oraz wtórną. Pierwsza z nich odnosi się do procesu, który odbywa się w dzieciństwie. W tym czasie dziecko uczy się podstawowych wzorów zachowania i odgrywania ról społecznych. Drugi zaś rodzaj socjalizacji dotyczy jednostek, które przeszły już etap socjalizacji pierwotnej. W jej trakcie ludzie nabywają umiejętności prawidłowego funkcjonowania w społeczeństwie i przybierania adekwatnych ról⁶.

Kontrowersyjne może być sprowadzanie wychowania i procesu socjalizacji do tego samego zjawiska w ujęciu społecznym. O ile można uznać, że jedno i drugie dotyczy właściwego ukształtowania człowieka i dostosowania go do życia w społeczeństwie, to kilka elementów stanowi różnicę.

W książce M. Nowaka *Teorie i koncepcje wychowania* można przeczytać, iż związki pomiędzy socjalizacją a wychowaniem są akcentowane na następujących płaszczyznach: wartościach i normach społecznych, nauce i podejmowaniu ról społecznych, kształtowaniu świadomości moralnej.

Zarówno podczas procesu wycho-

wania jak i socjalizacji jednostka uczy się wartości i norm społecznych. Jest to niezbędny element, by móc przygotować dziecko do prawidłowego wcielania się w role. W wychowaniu należy przekazywać wartości, które są akceptowane przez społeczeństwo. Należy mieć na uwadze, że w różnych społecznościach obowiązują różne wartości uznawane za właściwe. Dlatego też wśród dzieci pochodzących z różnych środowisk, w których były przekazywane inne wartości, mogą pojawić się konflikty. Dla jednej ze stron konkretne zachowanie jest poprawne, podczas gdy dla drugiej – karygodne.

W podobny sposób można się odnieść do przestrzegania norm społecznych. Dzieci w procesie socjalizacji przyswajają normy i uczą się zachowania zgodnego z obowiązującymi przepisami zachowań. Również wychowanie stwarza możliwości nauczania i przyswajania norm. Tak jak w przypadku wartości, w zależności od środowiska, w którym dziecko jest wychowywane, normy mogą się różnić, co powoduje konflikt interesów. Nie ma jednego, słusznego przepisu na nabywanie i przestrzeganie tych samych norm i wartości w każdej społeczności.

Kolejnym wspólnym aspektem jest nauka ról społecznych lub przygotowanie do pełnienia ról społecznych. Sposób realizowania wartości w oparciu o normy społeczne związany jest z pewnymi oczekiwaniami społecznymi. W przypadku, gdy jednostka nie spełnia konkretnych oczekiwań, ponosi konsekwencje. W takim rozumieniu można potraktować wychowanie jako wsparcie socjalizacji.

Kolejnym aspektem łączącym wychowanie i socjalizację jest aspekt moralny w formowaniu sumienia dzieci. Sumienie bowiem jest tworem wewnętrznym, które reguluje zachowania jednostek i przestrzeganie norm i wartości społecznych. Jest to istotny problem, ponieważ nawet gdy procesy wychowawcze i socjalizacja przebiegają we właściwy

¹ *Pedagogika*, red. M. Godlewski, S. Krawcewicz, T. Wujek, Warszawa 1977, s. 30.

² Tamże.

³ L. Zarzecki, *Teoretyczne podstawy wychowania. Teoria i praktyka w zarysie*, Jelenia Góra 2012, s. 36–37.

⁴ K. Olechnicki, P. Załęcki, *Słownik socjologiczny*, Toruń 2000, s. 189.

⁵ B. Szacka, *Wprowadzenie do socjologii*, Warszawa 2003, s. 132–133.

⁶ Tamże, s. 152–153.

sposób, a wartości i normy, odpowiednie dla społeczności, zostały przekazane poprawnie, ale kręgosłup moralny dziecka czy osoby dorosłej nie jest ukształtowany, jednostka ta nie będzie przestrzegać wpajanych wcześniej norm i wartości. Istotne jest, by dać dziecku możliwość analizy – pod kątem moralnym – swoich zachowań i ogólnego funkcjonowania w społeczeństwie, by zbudować w nim dojrzałość moralną⁷.

Do istotnych elementów i właściwości wychowania zaliczyć można: nabywanie norm i wartości, naukę ról społecznych oraz kształtowanie kręgosłupa moralnego dziecka. Komponenty te składają się również na proces socjalizacji. W omawianym przypadku można uznać

⁷ M. Nowak, *Teorie i koncepcje wychowania*, Warszawa 2010, s. 212–215.

za kontrowersyjne, iż zdarza się, że wychowanie i socjalizacja uważane są za synonimy. Można jednak uznać, że są to procesy, które wzajemnie się uzupełniają i nawet gdy niektóre elementy są wspólne, nie można traktować ich łącznie. Następną kontrowersją jest uogólnienie przekazywania wzorcowych wartości i norm bez analizy kontekstu społecznego. W wielu kulturach bądź subkulturach występują różne wzorce zachowań oraz sposobów przybierania ról społecznych. Generalizowanie tych komponentów jest niezwykle krzywdzące ze względu właśnie na aspekt społeczny.

Reasumując, wychowanie i socjalizacja nie są tymi samymi procesami. Uzupełniają się one i stanowią podstawę do ukształtowania dziecka jako istoty społecznej. Kontrowersyjne jest uogólnienie aspektów związanych z wycho-

waniem i socjalizacją nie biorące pod uwagę kontekstu kulturowego i społecznego.

Bibliografia

- Nowak M., *Teorie i koncepcje wychowania*, WAiP, Warszawa 2010
- Olechnicki K., Załęcki P., *Słownik socjologiczny*, Graffiti BC, Toruń 2000
- *Pedagogika*, red. M. Godlewski, S. Krawcewicz, T. Wujek, PWN, Warszawa 1977
- Szacka B., *Wprowadzenie do socjologii*, Oficyna Naukowa, Warszawa 2003
- Zarzecki L., *Teoretyczne podstawy wychowania. Teoria i praktyka w zarysie*, Karkonowska Państwowa Szkoła Wyższa w Jeleniej Górze, Jelenia Góra 2012

Beata Kubsik nauczyciel doradca CDN w Koninie

Mój uczeń lubi szkołę – jak motywować uczniów i jak sprawiać, aby nasi uczniowie nie tracili pasji uczenia się

Siedmiolatek z dumą, nadzieją, zaciekawieniem przekracza próg szkoły. Staje się uczniem. Całe wakacje marzy o pierwszym dniu w szkole. Plecak z wyposażeniem nierzadko spakowany czeka już w pokoiku pod koniec wakacji. W letnie miesiące nasz przedszkolak często maszeruje po domu, nosząc go, przymierzając każdego dnia. Nadchodzi długo wyczekiwany dzień, a z nim pierwszy szkolny dzwonek.

Co możemy zrobić, aby nasz uczeń nie stracił tego zapału i blasku w oczach, tego zachwytu nauką? Jakie zadania stają przed nauczycielem edukacji wczesnoszkolnej?

Zacznijmy od **uśmiechu** i pozytywnej energii. Jak powiedział Victor Hugo, „Śmiech to słońce, spędza zimę z twarzy ludzkiej”. Warto pokazać uczniowi, że cieszymy się, że jest z nami. Spędzi w murach szkolnych kilka lat. Niech zobaczy w nich nasze pozytywne nastawienie – nasz szczerzy i życzliwy uśmiech.

Ustalmy zasady zachowania się w klasie – taki **kontrakt klasowy** – czego oczekujemy od siebie nawzajem. Niech to będzie kilka punktów, nie za

dużo – pięć, może sześć. Wspólnie zaakceptowane zasady sprawdzają się najlepiej.

Kolejny krok to **zbudowanie relacji** z uczniem. Rozmawiamy z naszymi uczniami o sprawach codziennych. Zapytajmy ich, jak minął weekend, co ważnego wydarzyło w ich życiu, czym chcieliby pochwalić się, o czym opowiedzieć. Sami podzielmy się także swoimi doświadczeniami – co zabawnego wymyślił nasz pies, może byliśmy na rodzinnej wycieczce, może jeździliśmy na sankach, a może czytaliśmy ciekawą książkę. Takie rozmowy pokazują uczniowi, że jest dla nas ważny. Ustalmy sobie na przykład **dywanowe poniedziałki**, gdzie zebrani razem podzielmy się swoimi refleksjami na temat minionego weeken-

du, gdzie porozmawiamy o planach na kolejny tydzień wspólnej szkolnej przygody. Może coś wyjątkowego wpadnie

nam do głowy. Dowiemy się, co interesuje naszych uczniów.

Mądrze gospodarzymy czasem szkolnym. Pamiętajmy, że najefektywniej dzieci uczą się w trakcie **zabawy**. Nie bójmy się, że stracimy cenny czas. „Pogrążone w zabawie dzieci nawet tego nie postrzegają, że przekraczają własne granice, których nigdy by nie przekroczyły, gdyby im coś takiego nakazać” (Andre Stern).

Nie bójmy się **eksperymentów**. Uczniowie je uwielbiają. Angażujemy naszych uczniów w działanie. Cóż może być piękniejszego od uśmiechu dziecka podczas doświadczania. Niech nasi uczniowie sprawdzą, czy śnieg jest czysty, czy słoik śniegu waży tyle samo co słoik wody, czy kwas lubi się z zasadą, jak powstaje tęcza, czy lód można złapać bez dotykania go, co pływa, co tonie, jak powstaje kreda, jak zrobić płyn do baniek mydlanych, jak zrobić kostki musujące do kąpieli. Zachwyt ucznia gwarantowany.

Pracujemy z **celami i kryteriami sukcesu**. Ważne, aby uczeń wiedział, czego i po co się uczy. Jak ma to osiągnąć. Stawiamy na samodzielność uczniów. Stańmy z boku, gotowi zawsze do pomocy uczniowi. Uczeń musi popełniać **błędy**, aby się czegoś nauczył. Błąd jest wpisany w nauczanie i jest jego nieodzownym elementem. Schowajmy czerwony długopis, a poszukajmy w naszych biurkach zielonego – niech on wskazuje to, co uczeń wykonał dobrze. Nie oczekujemy doskonałości na starcie, bo ją możemy osiągnąć na mecie. Doskonałość na miarę każdego ucznia.

Zastanówmy się, czy możemy pracować **bez ocen**, czy nas na to stać. Jeśli tak, to podejmijcie wyzwanie – brawo! Jeśli nie, to ograniczmy liczbę ocen. Pokażmy, że uczyć się można dla przyjemności, dla wiedzy.

A na koniec mam dla Was **mój słoik niespodzianek**. Jak on działa? To trochę takie moje antidotum na trudniejsze klasy ;-). Każdemu taka klasa zdarza się. Mój słoik zachęca uczniów do pozytywnego zachowania się, do wywiązania się z kontraktu klasowego, umowy uczniowskiej itd. Każdego dnia klasa zdobywa jajko niespodziankę do słoika, ale tylko wtedy, kiedy zachowa się zgodnie z ustaloną zasadą. Po napełnieniu się słoika (około 15 jajek) organizujemy sobie dzień tematyczny. Bardzo lubię organizować wspólnie z uczniami takie dni. W mojej praktyce szkolnej sprawdziły się: Dzień Klocków Lego, Dzień Eksperymentów, Dzień Gier Plan-

szowych, Dzień Telefonów i Tabletek, Dzień Produkcji Czekolady, Dzień Kina. W takim dniu – np. w Dzień Klocków Lego – wszyscy uczniowie przynoszą klocki i mamy czas na swobodne budowanie i na zadania matematyczne z ich wykorzystaniem, i na prezentacje swoich budowli, i na to, co tylko podpowie Wam wyobraźnia.

Przedstawionymi technikami, sposobami pracuję od lat. Nie boję się stwier-

dzenia, że mój uczeń lubi szkołę. Pełen nadziei, entuzjazmu wkracza w drugi etap edukacji.

Albert Einstein powiedział „Większość nauczycieli traci czas na zadawanie pytań, które mają ujawnić to, czego uczeń nie umie, podczas gdy nauczyciel z prawdziwego zdarzenia stara się za pomocą pytań ujawnić to, co uczeń umie lub czego jest zdolny się nauczyć”.

Renata Blejwas nauczyciel Przedszkola nr 6 w Koninie

Kodowanie w przedszkolu

W placówkach edukacyjnych różnego stopnia zagościły na dobre nowe pojęcia: kodowanie, wstęp do programowania, programowanie w edukacji. Technologia cyfrowa zaliczona została do stałych komponentów edukacji. Czy chcemy, czy nie, wszyscy z niej korzystamy, tak samo jak wszyscy, duzi i mali, żyjemy w świecie pełnym kodów. Na przykład litery to kody językowe, cyfry – kody liczbowe, a nuty pozwalają kodować dźwięki.

W dziecięcym świecie kody spotyka się równie często, co w świecie dorosłych, np. każdy posiada swój unikalny kod, czyli własne imię i nazwisko, każda grupa przedszkolaków funkcjonuje pod własną nazwą, placówka przedszkolna oraz ulica, przy której się znajduje, także mają swoje nazwy.

Jeżeli kody i kodowanie to nasza codzienność, to zabawy przedszkolaków, które zawierają elementy kodowania, także należy uznać za naturalne. Kody odnajdziemy w każdym rodzaju aktywności dziecięcej. Nauczyciel może się umówić ze swoją grupą, że jego podniesiona ręka z otwartą dłońią (kod) oznacza prośbę o ciszę, natomiast „zakręcenie młynka” obiema dłońiami (kod) oznacza prośbę o zamianę miejsc dzieci w parach.

Kodowanie można wykorzystać podczas zabaw z ilustracjami, prosząc, by dzieci ułożyły je w logiczny ciąg (tzw. historyjki obrazkowe), w trakcie matematycznych zabaw (wskazanie trzeciej piłki od końca, zamalowanie drugiego jabłka od prawej strony, narysowanie grzybka pod drzewem), czy wyjaśniając dzieciom właściwą kolejność czynności wykonywanych podczas mycia zębów.

Kodowanie będzie prawdopodobnie jedną z najważniejszych umiejętności przyszłości. Nowe technologie mają tak znaczący wpływ na życie człowieka, że nie sposób pominąć ich w rozwoju dziecka.

W związku z digitalizacją materiałów i przenoszeniem znacznej części działań – takich jak zakupy, nauka czy szkolenia – do sieci, umiejętności programistyczne będą jednymi z najbardziej poszukiwanych na rynku pracy. Zamiast umniejszać rolę nowych mediów w życiu dziecka, warto je lepiej poznać i przygotować małego człowieka do

tego, aby mógł swobodnie poruszać się w wirtualnej rzeczywistości.

Kodowanie to nic innego jak ciekawe zajęcia, to ciągłe rozwiązywanie zagadek i problemów w kreatywny sposób. Uczucie logicznego myślenia, zadaniowego podejścia do stawianych problemów, pracy zespołowej, odpowiedzialnego korzystania z urządzeń mobilnych ważne jest od najmłodszych lat. Pamiętajmy, że dzieci są z natury ciekawe świata, chcą doświadczać, eksperymentować, działać!

Zabawy w kodowanie w łagodny i przyjazny sposób wprowadzają dzieci w świat, który uczy logicznego myślenia, obserwacji i dedukcji. Stopniowo oswajamy dzieci z nowymi pojęciami, które stają się dla nich bardziej zrozumiałe i kojarzone pozytywnie, bo programowanie może być świetną zabawą. Podczas zabaw dzieci uczą się między innymi: współpracy, planowania, analizowania i samodzielnego tworzenia różnych kodów.

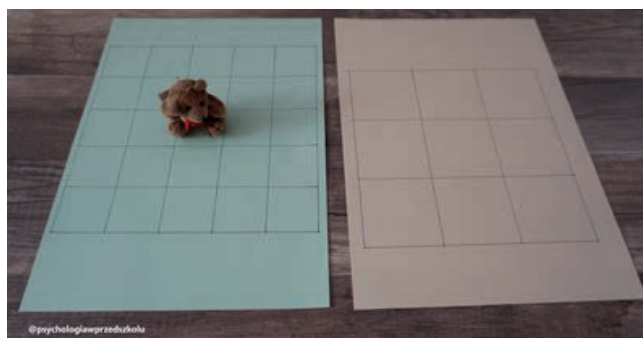
Kodowanie w przedszkolu można zaczynać od prostych zabaw bez użycia komputera. W ten sposób dzieci zdobywają nowe kompetencje i poznają przy okazji nowe pojęcia i zwroty. Taka forma nauki poprzez zabawę doskonale przygotowuje dzieci do stawiania pierwszych kroków w programowaniu.

A k t y w n o ś c i wprowadzające nowe podstawy kodowania można bardzo łatwo wpleść w zajęcia z zakresu każdej edukacji, połączyć z matematyką, edukacją językową, edukacją artystyczną, gimnastyką. Nie musimy ich wydzielać, traktować jako odrębnych zajęć, świetnie bowiem korelują z innymi treściami edukacyjnymi; są też „przezroczyste tematycznie”, więc niezależnie od re-

alizowanych zagadnień czy tematyki tygodnia będą współgrały na zajęciach. Kodując, możemy realizować podstawę programową wychowania przedszkolnego i dodatkowo wzbogacać ją o treści, które nie są w niej zawarte.

Zabawy z kodowaniem są pełne radości, otwierają umysły, rozwijają umiejętności logicznego myślenia, rozumowania i wnioskowania. Kształcą u dzieci wyobraźnię i kreatywność. Zachęcają je do działań grupowych, dzięki czemu już kilkulatkiem rozwijają się społecznie. Czas, który dzieci spędzają w przedszkolu, pozwala im polubić kodowanie, traktować zabawę z nim jako naturalną część wychowania i edukacji.

Dla efektywnej realizacji procesu wychowawczego bardzo ważną cechą zabaw z elementami wychowania stanowi fakt, że trudności, które mogą pojawić się w ich trakcie, są przez dzieci traktowane raczej jak wyzwania, a nie jako problemy czy bariery. Ponieważ w trakcie zabaw z kodami dzieci koncentrują się na wyszukiwaniu rozwiązań (jednego albo wielu), wzrasta ich poczucie własnej wartości, czują się zauważone i docenione, co w konsekwencji przyspiesza i czyni bardziej efektywnym

proces przyswajania przez nie informacji i rozwoju nowych umiejętności. Ponieważ kodowanie dla dzieci równa się świetna zabawa, bawmy się w nie jak najczęściej!

Kodowanie dla dzieci – propozycje zabaw bez użycia komputera

Podążanie po linii stopa za stopą

Wyklejamy na podłodze łamaną linię – coś na kształt prostego labiryntu – ale załamania robimy pod kątem 90 stopni. Przed rozpoczęciem zabawy możemy nauczyć dzieci, co to jest kąt 90 stopni na przykładach: róg stołu, róg w sali, kartka papieru; poćwiczyć takie obroty w pra-

wo i lewo z otwartymi oczami, a później – z zamkniętymi.

Na początek dzieci mogą przejść labirynt po wyklejonej linii samodzielnie, z otwartymi oczami, ćwicząc jednocześnie obroty w lewo i prawo 90 stopni. Następnie jedno z dzieci ustawia się na starcie i zawiązujemy mu oczy, a drugie dziecko staje obok i wciela się w rolę programisty. Dziecko, które będzie podążać po linii, jest robotem, które wykonuje polecenia wydawane przez komputer. Jednostką miary w poruszaniu się jest jedna stopa.

Przykładowe komendy: idź trzy stopy do przodu, obróć się w lewo i idź pięć stóp do przodu, stój, cofnij się o jedną stopę, obróć się w prawo, idź cztery stopy do przodu...

Dzieci starają się wydawać precyzyjne komendy – tak aby nawet robot pokonał trasę, nie schodząc z wyznaczonej linii. Podczas zabawy dzieci zamieniają się rolami. Linię do zabawy możemy wykleić papierową taśmą, a jeżeli bawimy się na zewnątrz, linię możemy narysować kredą.

Kopiowanie ruchów dłoni

Dzieci siedzą przy stoliku naprzeciwko siebie. Układają dłonie płasko na stole i zaczynają zabawę. Pierwsze dziecko wykonuje 2–3 sekwencje ruchów dłońmi lub palcami i ponownie kładzie je płasko na stole, zastygając bez ruchu. Sekwencją jest określona kolejność czynności czy zdarzeń.

Drugie dziecko stara się powtórzyć zaobserwowane ruchy. Potem dodajemy nowe sekwencje ruchów. Drugie dziecko ponownie stara się odtworzyć te same ruchy. Dzie-

ci po kilku turach zamieniają się rolami i pierwsze dziecko zamienia się w obserwatora, a drugie tym razem tworzy sekwencje ruchów.

Pokonaj magiczną trasę według instrukcji

Wyznaczamy tor z około 10 kolorowych kartek. Mogą być one ułożone jedna obok drugiej lub w niewielkich odstępach w linii prostej. Dzieci układają algorytm, według którego należy pokonać tor.

Przykładowo: na czerwonym polu można stać tylko na jednej nodze, na żółtym polu stajemy na palcach, na niebieskim polu podskakujemy pięć razy, na zielonym polu stajemy na piętach.

Geometryczne rysowanie

Ważne, aby dwie osoby (dorosły i dziecko) siedzieli obok siebie i mogli tworzyć wspólnie na tej samej kartce (najlepiej w kratkę). Zabawa polega na wspólnym naprzemiennym uzupełnianiu kartki kolorowymi figurami geometrycznymi, np. trójkątami, kwadratami, prostokątami, kołami... Należy wcześniej ustalić z dzieckiem, jakie figury zna. Uczestnicy rysują na zmianę po jednej figurze – sami decydują, jaka to będzie figura, w jakim miejscu ją umieszczą, jaką będzie miała wielkość i kolor.

Figury mogą nachodzić na siebie lub można ustalić, że będą się tylko ze sobą stykać. W trakcie rysowania obserwujemy, czy praca nabiera kształtu, czy powstający z wielu figur rysunek zaczyna coś przypominać. Można też ustalić temat pracy lub zdać się na przypadek i swobodę interpretacji powstającego „dzieła”.

Ułóż to, co ja

Zadanie polega na zbudowaniu przez jedną osobę – budowniczego – prostej konstrukcji z klocków, tak aby nie zobaczyła jej reszta uczestników, a następnie na słownym poinstruowaniu ich, jak mają odtworzyć taki sam obiekt.

Na początku należy określić liczbę klocków, z których powstanie budowla. Zbyt duża liczba elementów sprawi, że konstrukcja będzie zawiła i trudna do odtworzenia.

W zabawie można też wykorzystać kolorowe kubeczki albo wycięte z kolorowego papieru figury – i z nich budowniczy ułoży obrazek, który potem będzie odwzorowany przez pozostałych uczestników zabawy.

Zadaniem budowniczego będzie poinstruowanie pozostałych uczestników,

jakich klocków muszą użyć i w jaki sposób je ułożyć na powierzchni i względem siebie, aby powstała identyczna budowla.

Zakodowany obrazek

Dzieci odczytują kolejno współrzędne dla danego koloru i podają rozwiązanie, np. czerwony kwiatek, choinka, miś.

Zakodowana zabawka

Nauczyciel na macie do kodowania (oznakowanej na osi pionowej cyframi, na poziomej literami) kładzie w dowolnym miejscu niewielką maskotkę, prosi dzieci, żeby określiły jej położenie. Potem kładzie czerwony kolor w dowolnym miejscu na macie i prosi dzieci o określenie jego położenia.

Liczmy głoski

Dzieci układają w rzędzie w górnej części kolejno cyfry od 1 do 10. Następnie umieszczają obrazki w odpowiednich kolumnach według liczby głosek

znajdujących się w wyrazie. Zadajemy pytanie: „Ile słyszysz dźwięków?” – np. „ucho” umieszczają w kolumnie pod „3”, „szafa” pod „4”, „chmura” pod „5”, „hulajnoga” pod „9”.

Poza głoskami można zastosować wariant z liczbą liter lub sylab w kolumnach.

BIBLIOGRAFIA

- Koduj.gov.pl (Serwis Rzeczypospolitej Polskiej)
- Ewa Wojtan, *Moje Dzieci Kreatywnie*
- Katarzyna Ziomek, *Kodowanie w przedszkolu, „Blżej Przedszkola”* 2018, nr 9
- Anna Świć, *Kodowanie a realizacja podstawy programowej w przedszkolu, „Wychowanie w Przedszkolu”* 2018, nr 27

- Iwona Brzózka-Złotnicka, *Zabawy w programowanie offline*

Irena Borkowska

Dyrektor Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Koninie
w latach 1985–1991

Niezwykłe rzadko zdarza się osoba, która swoją postawą życiową, ciepłem i życzliwością budzi ogólny podziw i szacunek, a tak właśnie Irenę Borkowską wspominają pracownicy Biblioteki Pedagogicznej. Pani Irena Borkowska związana była z biblioteką przez 18 lat pracy zawodowej (1975–1993), a w latach 1985–1991 piastowała stanowisko dyrektora Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Koninie. W czasie pełnienia przez nią funkcji dyrektora biblioteka została przeniesiona z Placu PZPR (obecnie Niepodległości) do budynku

przy ul. Przemysłowej 7. Dzięki jej staraniom PBW zyskała nowe pomieszczenia i mogła rozwijać swoją działalność. Pani Borkowska nadzorowała budowę i urządzenie biblioteki, dbając o każdy szczegół. Pracownicy biblioteki, wspominając panią Dyrektor, podkreślają jej wysoką kulturę osobistą, zaangażowanie, fachowość i dużą empatię. Wszystko to przekładało się na jakość pracy biblioteki i prestiż w środowisku lokalnym. Po przejściu na emeryturę pracowała jeszcze przez dwa lata w niepełnym wymiarze godzin. Zawsze interesowała się losami biblioteki oraz jej pracowników, aktywnie uczestniczyła w wydarzeniach bibliotecznych.

Pochowana została 23 stycznia 2021 roku na Cmentarzu Komunalnym w Koninie.

*Umarłych wieczność dotąd trwa,
dokąd pamięć się im płaci.*

W. Szymborska

Dyrekcja i Pracownicy
CDN PBP w Koninie
składają najszczerze wyrazy
współczucia najbliższej rodzinie

Aldona Olesiak nauczyciel konsultant CDN w Koninie

Balladyna Juliusza Słowackiego w nadwarciańskim Koninie – jako dziewiąta odsłona Narodowego Czytania

Narodowe Czytanie to polska akcja społeczna propagująca znajomość literatury narodowej, w której obszerne fragmenty dzieł odczytywane są publicznie, również w środkach masowego przekazu. Akcja została zainicjowana w 2012 r. przez Prezydenta RP wspólną lekturą Pana Tadeusza Adama Mickiewicza. W kolejnych edycjach czytano dzieła wybitnych polskich twórców, m.in.: Aleksandra Fredry, Henryka Sienkiewicza, Bolesława Prusa, Stanisława Wyspiańskiego, Stefana Żeromskiego.

W tym roku z powodu sytuacji epidemicznej w kraju Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Koninie zdecydowało się na on-linową formę realizacji przedsięwzięcia. W dniach 29 sierpnia – 3 września 2020 roku w Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Koninie odbyło się nagrywanie fragmentów *Balladyny* Juliusza Słowackiego w ramach akcji Narodowego Czytania. Filmy powstały w Green Studio mieszczącym się w budynku Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Koninie. Za montaż filmu odpowiedzialni byli pracownicy naszego Centrum, pan Krzysztof Krakowski, pan Waldemar Szymczak i pan Hieronim Stefański.

Balladyna Juliusza Słowackiego, jak czytamy na stronie Narodowego Centrum Kultury, to wybitne dzieło polskiego romantyzmu. Dramat został ukończony w grudniu 1834 roku, a wydany pięć lat później w Paryżu. Akcja utworu jest osadzona na tle baśniowych dziejów o dwóch siostrach – Balladynie i Alinie. Dzieło Słowackiego, jak możemy przeczytać w wielu artykułach, wywarło duży wpływ na muzykę, malarstwo oraz rzeźbę, a powstałe na przestrzeni lat jej liczne insce-

nizacje, zrealizowane przez wybitnych reżyserów i aktorów scen polskich, cieszyły się ogromnym zainteresowaniem (<https://www.nck.pl/projekty-kulturalne/projekty/narodowe-czytanie/aktualnosci/narodowe-czytanie-2020-zgloszenia>).

W tegorocznym spotkaniu uczestni-

czyło 16 lektorów, wśród których byli przedstawiciele władz kuratorskich, samorządowych, instytucji, uczniowie wraz z nauczycielami oraz pracownicy Centrum. W zaaranżowanej scenerii Green Studio przypomnieliśmy sobie najbardziej poruszające fragmenty dzieła Słowackiego. Mielśmy również oka-

Dyrektor Szkoły Podstawowej im. Juliusza Słowackiego w Golinie pani Ewa Kutnik i uczennica SP w Golinie Natalia Tarczyńska

Laureaci Wielkopolskiego Konkursu Recytatorskiego #PanTadeusz: Szantala Strzelińska i Mateusz Zych

Dyrektor Delegatury Kuratorium Oświaty w Koninie pan Arkadiusz Chmielewski

Prezydent Miasta Konina pan Piotr Korytkowski

Dyrektor Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Koninie pan Jarosław Jankowski oraz Wicedyrektor Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Koninie pani Anna Chudzińska

Nauczycielka języka polskiego w ZSGE w Koninie pani Wioletta Poturała z laureatką Wielkopolskiego Konkursu Recytatorskiego #PanTadeusz Gabriellą Juszcak

Nauczyciele konsultanci Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Koninie: Aleksandra Czaplicka-Wojtas, Lidia Kantek, Aldona Olesiak

Dyrektor Departamentu Edukacji i Nauki Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego pani Dorota Kinal

zję poznać talenty aktorskie drzemiące w wielu lektorach. W tegorocznej edycji akcji Narodowego Czytania zainicjowanej przez CDN w Koninie wzięli udział:

- Dyrektor Delegatury Kuratorium Oświaty w Koninie pan Arkadiusz Chmielewski
- Dyrektor Departamentu Edukacji i Nauki Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego pani Dorota Kinal
- Prezydent Miasta Konina pan Piotr Korytkowski
- Dyrektor Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Koninie pan Jarosław Jankowski
- Wicedyrektor Centrum Dosko-

nalenia Nauczycieli w Koninie pani Anna Chudzińska

- Jedyne w regionie szkoła nosząca imię Juliusza Słowackiego, tj. Szkoła Podstawowa im. Juliusza Słowackiego w Golinie; udział w nagraniu wzięli: dyrektor szkoły pani Ewa Kutnik, nauczycielka języka polskiego pani Paulina Kubsik, nauczyciele bibliotekarze: pani Joanna Smuszkiewicz i pani Agata Wojdyńska oraz uczniowie: Jan Jakubowski i Natalia Tarczyńska
- Laureaci Wielkopolskiego Konkursu Recytatorskiego #PanTadeusz: Szantal Strzelińska, Mate-

usz Zych, Gabriela Juszcak

- Nauczyciele konsultanci Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Koninie: Aleksandra Czaplicka-Wojtas, Lidia Kantek, Aldona Olesiak, Wioletta Poturała

Publikacja nagranych materiałów w mediach społecznościowych i na stronie www.cdnkonin.pl spotkała się z dużym zainteresowaniem i aprobatą oglądających. W tym roku Balladynę Juliusza Słowackiego czytano w rekordowej ilości 3200 miejsc.

Lekturą 10. edycji Narodowego Czytania będzie *Moralność pani Dulskiej* Gabrieli Zapolskiej. Już dzisiaj zapraszamy do wspólnego czytania.

Marta Marciniak nauczyciel Zespołu Szkół Ekonomicznych w Słupcy

Ekonomika sposoby na czasy pandemii

Pandemia to wyzwanie dla wszystkich. Koronawirus nie oszczędził nikogo. Szkoły, urzędy, instytucje kultury i sztuki, prywatne przedsiębiorstwa – każdy w tej nowej rzeczywistości musiał znaleźć sposób na siebie.

Choć większość kojarzy szkołę z tym, który sprawdza i testuje (wiedzę i umiejętności uczniów – przyp. red.), teraz koronawirus bez wcześniejszej zapowiedzi i możliwości podejścia do „poprawki” testuje nas jako placówkę, kadrę zarządzającą szkołą oraz poszczególnych nauczycieli – mówi dyrektor Zespołu Szkół Ekonomicznych w Słupcy Karolina Rakowicz. Póki co zdaje się jednak, że akurat ta szkoła stanie na wysokości zadania i zda egzamin z COVID-19.

Choć drzwi „Ekonomika” są zamknięte, a sale klasowe puste, wychowankowie ZSE w Słupcy nie tracą kontaktu z nauczycielami ani kolegami i koleżankami. I nie mamy tu na myśli relacji nauczyciel – uczeń niezbędnej do realizacji zajęć lekcyjnych, lecz współpracę po lekcjach, np. udział w najróżniejszych projektach, zajęciach sportowych, konkursach przedmiotowych czy działalność w przedsięwzięciach Samorządu Uczniowskiego.

W nietypowym muzeum, w nietypowym kinie

Choć kina, teatry, muzea są dziś zamknięte, uczniowie Ekonomika gościli (wirtualnie) w Muzeum Żydów Polskich POLIN i wzięli udział m.in. w warsztatach „Spotkanie z kulturą żydowską”, „Jak pięknie się różnić”, „Polska tolerancyjna” czy „Auschwitz nie spadło z nieba”. *Edukatorce Muzeum, stosując różnorodne formy pracy, m.in. pracę z ciekawymi źródłami (teledyski, fragmenty filmów, wspomnienia, quizy), potrafiły zainteresować młodzież, przedstawić trudne nieraz tematy i zachęcić do aktywnego uczestnictwa. Jest to świetna forma pracy nie tylko na czas nauki zdalnej, ale też do wykorzystania w przyszłości* – mówi nauczycielka ZSE w Słupcy odpowiedzialna za współpracę szkoły z Muzeum. *Te warsztaty były po prostu wspaniałe! Poruszały one ważne tematy, pokazywały, jak bardzo krzywdzimy innych, oceniając ich na podstawie ich*

orientacji, rasy czy pochodzenia. Mogły one nauczyć uczestniczących właściwego postępowania i panowania nad sobą i swoimi reakcjami. Oczywiście dużo zależy od osoby i od tego, czy chce się ona zmienić. Te warsztaty jednak mogły skłonić ludzi mniej tolerancyjnych do refleksji – mówi uczennica szkoły Agata Nowaczyk.

Rozwiązaniem na zamknięte kina w dobie pandemii okazał się udział szkoły w projekcie Fundacji HumanDoc, w ramach którego uczniowie otrzymali dostęp do trzech seansów filmów dokumentalnych: „Trzy Sztuki w Antarktyce”, „Można panikować” oraz „Oni nie znają naszej sztuki. Graffiti w Kenii”.

W grudniu 2020 roku uczniowie klasy I R (technik reklamy) wzięli udział w ogólnopolskim spotkaniu młodych Digital Youth Forum 2020, które poświęcone było edukacji w zakresie bezpiecznego, kreatywnego i pozytywnego korzystania z Internetu oraz nowych technologii. Oprócz ciekawych wykładów i prezentacji znalazło się też miejsce na dyskusję w klasie.

Formuła spotkania online pozwoliła uczniom ZSE w Słupcy i 20 tysiącom innych młodych ludzi z całej Polski wziąć udział w tegorocznej edycji DYF 2020. Tematyka spotkań daleko wykraczała poza ramy świata technologii informatycznych. Dotyczyła najważniejszych sfer naszego życia, począwszy od rozważań i uważności w poruszaniu się w social mediach, poprzez nasilające się problemy klimatyczne, po tematy dotyczące akceptacji siebie i innych ludzi, empatii i nieustannego stawania po stronie osób doświadczających przemocy. Uczniowie już czekają na kolejne edycje DYF. *Bardzo się cieszę, że nasza klasa wzięła udział w DYF. Poruszono dużo tematów, które dla osób w moim wieku są postrzegane jako jedno z najważniejszych. Każdy prelegent był bardzo pozytywny i wzięty, by ktokolwiek się nudził. W przystępny sposób przedstawiono również trudne tematy. Najbardziej ciekawą częścią były oczywiście triki na Instagram, ale również w oryginalny sposób mówiono o braku tolerancji. Naprawdę nie mam wątpliwości, że te 5 i pół godziny było*

naprawdę wspaniałe i pełne emocji! Mam nadzieję, że za rok też weźmiemy udział! – mówi Weronika Kryszak.

Żywa lekcja historii i nagroda IPN

Z radością i dumą z naszych uczniów Natalii Dominiak i Julii Dębickiej przyjęliśmy informację o sukcesie w IV edycji Ogólnopolskiego Konkursu „Policjanci w służbie historii”, organizowanego przez Instytut Pamięci Narodowej w Warszawie we współpracy z Komendą Główną Policji. Wśród 7 zespołów wyłonionych jako laureaci znalazł się zespół z Ekonomika w Słupcy. Do oceny przesłano łącznie 67 prac, nad którymi obradowała komisja jurorska. Nagrodzoną pracę poświęcono pamięci aspiranta Adama Makowskiego, który w okresie przedwojennym służył i mieszkał w Słupcy, a w 1940 roku został zamordowany przez Sowietów w Twerze. *Nic nie wiemy o jego heroicznych czynach, nie znajdziemy o nim informacji w podręcznikach czy na ważnych portalach poświęconych zbrodniom na narodzie polskim. Właśnie dlatego, że był zwyczajnym człowiekiem, dobrym obywatelem, patriotą, kochającym mężem i ojcem i nie dane mu było wrócić do domu, patrzeć, jak dorastają jego dzieci i wnuki* – mówią Natalia i Julia. Na pracę konkursową składało się przygotowanie obszernego materiału na platformie IPN, przygotowanie 3-minutowego filmu poświęconego bohaterowi „Jeśli ludzie zapomną, głowy wołać będą...” i przeprowadzenie Żywej Lekcji Historii – WIELKI ZWYCZAJNY BOHATER. Oba nagrania można znaleźć na platformie Youtube:

<https://www.youtube.com/watch?v=H1sR1kYnLy0>

<https://youtu.be/5D9BkncbRbo>

Nagrodą dla laureatów miał być 10-dniowy wyjazd edukacyjny m.in. do Moskwy, Starobielewska, Miednoje i Wilna. Niestety w związku z epidemią koronawirusa laureaci otrzymali nagrody finansowe i rzeczowe będące równoważnością zaplanowanego wyjazdu edukacyjnego.

Ponieważ szkoła to nie tylko budynek, w którym odbywają się lekcje, ale także ludzie spędzający w niej wspólnie czas, postanowiliśmy uczynić Ekonomik miejscem, które daje możliwość rozmowy o sprawach nas dotyczących, wspólnego rozwiązywania bieżących problemów oraz wprowadzania w życie pomysłów na zmiany – tłumaczy dyrektor szkoły Karolina Rakowicz. W tym celu, we wrześniu 2020 roku placówka przy-

stąpiła do organizowanego przez Centrum Edukacji Obywatelskiej Programu „Szkoła Demokracji”. Jego uczestnicy biorą udział w szkoleniach dotyczących pracy Samorządu Uczniowskiego, podczas których poznają sposoby zdobywania środków na działania SU, poznają narzędzia komunikowania i informowania. Na szkoleniach z inicjatywy obywatelskiej dowiadują się o możliwościach wpływania na ustawodawstwo w kraju i sytuację prawną państwa.

Na czym polega rola lidera, jak działa zespół i jak go budować, kogo i czego potrzebujemy, żeby działać efektywnie, znaczenie komunikacji w zespole, budowanie pewności siebie i lepszego rozumienia innych, metody radzenia sobie ze stresem oraz porozumienie bez przemocy – to zagadnienia poruszane na szkoleniu „Młody Lider”. Ostatnie szkolenie „Debata oxfordzka” przygotowuje uczniów do udziału w debatach publicznych oraz uczy argumentowania podczas sporów.

Wymienione szkolenia to dopiero wstęp do tego, co ma się wydarzyć w ramach całego projektu. Uczestnicy „Szkoły Demokracji” po zdiagnozowaniu stanu szkolnej demokracji planują realizację pięciu działań z pięciu kluczowych obszarów: Wybory i kwestie formalne, Komunikacja i media, Działania uczniów i uczennic, Podejmowanie decyzji oraz Uczenie się i nauczanie – tłumaczy opiekunka Programu „Szkoła Demokracji” w Ekonomiku. Na tę chwilę nie mogą zdradzić więcej szczegółów, by nie ubiegać faktów, ale w czerwcu wraz z młodzieżą chętnie podzielimy się efektem naszych działań – dodaje.

Warto nadmienić, że od kilku lat słupki Ekonomik rozwija kompetencje obywatelskie swoich wychowanków, uczestnicząc w Programie „Młodzi głosują”, w ramach którego uczniowie oddają swoje głosy przy prawdziwej urnie wyborczej, które następnie są zliczane przez komisję wyborczą. W 2019 roku placówka zajęła 12 miejsce w rankingu tego Programu na 938 wszystkich startujących.

Ich gorące i wielkie serca

Odnosząc się do alegorii pandemii jako egzaminu dla szkoły, można śmiało stwierdzić, że sprawdzian z modułu „działalność charytatywna” placówka zaliczyła na piątkę. Szlachetna Paczka to akcja, w której zbiera się dary na rzecz wcześniej wybranej rodziny znajdującej się w trudnej sytuacji. Ekonomik uczestniczył w tej akcji we wcześniejszych latach. Odzew uczniów był zawsze zdu-

miewający. Łatwo się jednak było zmobilizować, gdy młodzież przychodziła do szkoły. Z duszą na ramieniu zgłosiliśmy się do tegorocznej edycji akcji. Jak się okazało, uczniowie nie zawiedli. Dołączyli do nich rodzice. Dary były dostarczane w wypełnionych po brzegi reklamówkach i bywały dni, że drzwi szkoły się nie zamykały – wspomina koordynatorka Szlachetnej Paczki w szkole.

zbierze największą liczbę głosów. Aż 499 głosów zbierał cel zgłoszony przez Ekonomik. Kolejny znalazł się daleko za nim: 226 głosów. I miejsce z 538 głosami zdobył cel nr 117 – zakup terapii genowej, najdroższego leku świata wartego 9,5 mln dla dwuletniego Jakuba. Nie spodziewaliśmy się aż takiej mobilizacji naszych uczniów. Dzielilo nas naprawdę niewiele od pozyskania pieniędzy na

Swoje serce młodzież okazała także podczas akcji zorganizowanej przez portal dyktanda.pl z okazji Dnia Niepodległości. Samorząd Uczniowski najpierw zgłosił swój cel charytatywny (zbiórkę środków finansowych na zakup prezentów dla wychowanków Ośrodka Wsparcia dla Dzieci i Młodzieży z Interwencją Kryzysową w Łądku), a następnie zmobilizował wiele osób, by 11 Listopada napisali dyktando, a następnie oddali głos na Ośrodek w Łądku. Organizator przeznaczał 1 zł od każdego napisanego dyktanda na cel charytatywny, który

ten także szczytny cel. Choć młodzież z Ośrodka nie otrzymała żadnego wsparcia, cieszymy się, bo nasza młodzież udowodniła, że można na niej polegać i że jest w stanie dużo zrobić, jeśli chodzi o wspólny szczytny cel – podsumowując całą inicjatywę opiekunowie Samorządu Uczniowskiego.

Ponieważ uczniowie Ekonomika naprawdę lubią pomagać, włączyli się przed rokiem do wspólnego grania z Wielką Orkiestrą Świątecznej Pomocy. Z finansowym wsparciem Rady Rodziców zorganizowali loterię i zebrali po-

nad tysiąc złotych. Cegiełkę dla potrzebujących dorzuciła także drużyna męska piłki nożnej, która wystąpiła w turnieju piłkarskim w ramach 28. finału Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy.

Uczniowie niosą pomoc wszystkim żywym istotom, nie tylko ludziom. Z okazji Światowego Dnia Zwierząt Szkolny Klub Wolontariatu zorganizował zbiórkę karmy, koców i zabawek dla podopiecznych schroniska w Katarzynowie. Młodzież jak zwykle nie zawiodła. Akcja skończyła się przekazaniem prawie 900 kg karmy na rzecz schroniska. *Zawsze jestem wzruszona postawą naszych uczniów. Bardzo cieszy fakt, że młodzież sama wychodzi z inicjatywą pomagania. Po każdym charytatywnym przedsięwzięciu organizowanym w naszej szkole utwierdzam się w przekonaniu, że nasi uczniowie to wrażliwi na krzywdę innej istoty młodzi ludzie o naprawdę gorących i wielkich sercach* – mówi dyrektor Rakowicz.

Kształcenie zawodowe

Tak jak uczniowie wspierają innych, tak też szkoła stara się wspierać ich, szczególnie czwartoklasistów, którzy muszą podjąć jedną z ważniejszych decyzji w swoim życiu, czyli wybrać dalszą drogę edukacji lub podjąć pracę. W marcu 2020 roku Szkolny Ośrodek Karier zaprosił panią Martynę Pietrygę – doradcę zawodowego MCK w Słupcy, która poprowadziła warsztaty pt. „Personal branding, czyli marka to TY”. Udział w tych zajęciach pozwolił zbudować adekwatny personalbrand – autentyczny wizerunek i wyposażył uczniów w rzetelne i przydatne narzędzia z zakresu nauk o marketingu i psychologii na miarę potrzeb współczesnego rynku.

Szkoła kładzie duży nacisk na kształcenie zawodowe uczniów, co ma swoje odzwierciedlenie w wysokich wynikach uczniów na egzaminach potwierdzających kwalifikacje w zawodzie. W związku z pandemią COVID-19 konieczne było przekształcenie form pracy w ramach trwających od dawna projektów. *Od 2017 roku bierzemy udział w Laboratoriach Politechniki Poznańskiej w ramach projektu „Czas Zawodowców BIS”* – mówi dyrektor Rakowicz. Do czasu wybuchu pandemii udział w Laboratoriach oznaczał tygodniowy wyjazd młodzieży do Poznania i udział w ciekawych zajęciach prowadzonych przez wykładowców Politechniki Poznańskiej.

Uczniowie z technikum organizacji reklamy tworzyli m.in. plakat wyborczy, nagrywali spot prezentujący własną osobę, organizowali otwarcie restauracji oraz przeprowadzali setkę dziennikarską, czyli krótki wywiad. Młodzież dysponowała najnowocześniejszym sprzętem, profesjonalnym studiem nagraniowym z kamerami i mikrofonami, green screen, eye tracking glasses, a także lustrzankami z kilkoma obiektywami. Dzięki nowo poznanemu programowi TriCaster do nagrywania programów telewizyjnych każdy mógł się poczuć jak prawdziwy reżyser. *Nie wyobrażam sobie, że nasi wychowankowie pozbawieni są tej możliwości w związku z ograniczeniami COVID-19. Formuła Programu została tak przeorganizowana, że uczniowie uczestniczyli w warsztatach online* – dodaje pani dyrektor.

Wiedzę i umiejętności zdobyte podczas tego typu warsztatów uczniowie wykorzystują podczas różnych akcji odbywających się w szkole, na egzaminach zawodowych oraz podejmując pracę po ukończeniu szkoły. Z pomocą nauczycieli – opiekunów powstały m.in. takie filmy: <https://vimeo.com/396379611> czy https://www.youtube.com/watch?fbclid=IwAR1EBF_TDXpcdm0b4-nt5tcjxM MYmSHOdbZGIKQU5rdXphPaKoukD qYIHJY&v=ra1p-AtGjml&feature=youtu.be

O szczególnych artystycznych zdolnościach uczniów ZSE w Słupcy świadczy również fakt, że uczennica trzeciej klasy Joanna Gawrońska wystąpiła w programie „The Voice of Poland”. Warto dodać, że w roku szkolnym 2019/2020 Joanna została także laureatką Festiwalu Piosenki Anglojęzycznej,

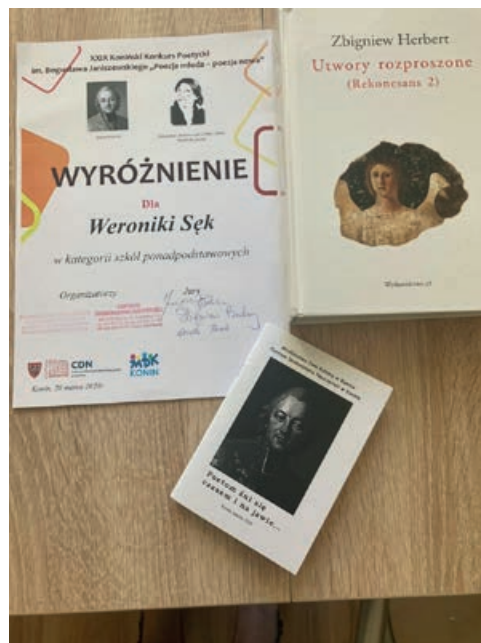
organizowanego przez MDK w Słupcy. *Nasi uczniowie interesują się światem show-biznesu i robią wszystko, by w nim zaistnieć. Jeśli w grę nie wchodzi występ w programie, uczestniczą w nagraniach telewizyjnych jako publiczność. Nie mogło nas zabraknąć m.in. w jednym z odcinków „Jaka to melodia”. Mamy też absolwenta, który niejednokrotnie w tym programie występował* – opowiada jedna z nauczycielek słupeckiej placówki.

Uczennica Ekonomika Wiktoria Grądział z kierunku technik organizacji reklamy pod czujnym okiem nauczyciela przedmiotów reklamowych przygotowała ulotkę „Dbajmy o czystość powietrza” na potrzeby Urzędu Miasta w Słupcy – Referatu Dobrego Porządku i Ochrony Środowiska.

W grudniu minionego roku szkoła otrzymała miłą wiadomość o innym sukcesie swojej uczennicy. Tym razem Wielkopolski Urząd Wojewódzki w Poznaniu wyróżnił Weronikę Jabłońską w konkursie fotograficznym „Wakacje z rodziną, to jest to”.

Sukcesy uczniów w konkursach przedmiotowych

Szczególnie intratną ofertę dla klas o profilu ekonomicznym przygotowała szkoła we współpracy z Uniwersytetem Przyrodniczym w Poznaniu. Laureaci ogólnopolskiego konkursu „Zostań Ekonomistą” otrzymują indeks tej uczelni na dowolny kierunek Wydziału Społeczno-Ekonomicznego (przyjęcie na studia I stopnia bez konieczności udziału w postępowaniu kwalifikacyjnym). W minionym roku szkolnym indeksy otrzymali: Krzysztof Gorzelańczyk, Paulina Szymaszek oraz Patrycja Woźniak. Opiekę merytoryczną nad uczniami sprawowała

nauczycielka przedmiotów ekonomicznych.

Z kolei Natalia Król, obecnie uczennica III klasy, otrzymała tytuł finalisty w Olimpiadzie Innowacji Technicznych i Wynalazczości blok B. Tym samym została zwolniona z części pisemnej egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie (AU.35 i AU.36). Poza tym Natalia jako finalistka stopnia centralnego Olimpiady może być przyjęta z pominięciem postępowania kwalifikacyjnego na wybrane kierunki studiów.

Wspomniana Natalia oraz Anna Pietryga i Adrian Nowak to także zwycięzcy Międzynarodowego Konkursu Matematycznego Kangur 2020.

Ekonomiści mają matematykę i związane z nią nauki we krwi. Słupecka placówka ma wśród swoich wychowanków Mistrza Łamigłówek Logicznych. Jest nim Paweł Tomczak, obecnie uczeń III klasy. Konkurs składał się z dwóch etapów – eliminacyjnego oraz ścisłego finału, w którym startowali najlepsi. Rywalizację zorganizował Wydział Matematyki i Informatyki Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Paweł został finalistą IV edycji Memoriału Urszuli Marciniak.

Nie tylko nauki ścisłe są mocną stroną naszych uczniów. Weronika Sęk otrzymała wyróżnienie w organizowanym przez Młodzieżowy Dom Kultury w Koninie oraz Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Koninie XXIX Międzypowiatowym Konińskim Konkursie Poetyckim im. Bogusława Janiszewskiego „Poezja młoda – poezja nowa”. Jury doceniło też poezję Julii Maciejewskiej. Patronat nad konkursem objął Instytut Filologii Polskiej Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.

Warto również dodać, że Zespół Szkół Ekonomicznych w Słupcy jest regularnie wysoko oceniany przez czasopismo „Perspektywy”. Od 2017 roku szkoła regularnie, co roku zdobywa Tarcze (jak dotąd jedna brązowa i dwie srebrne), będące znakiem jakości i wysokiego poziomu kształcenia w placówce.

Z inicjatywy Ekonomika...

Jak widać, ZSE w Słupcy doskonale radzi sobie podczas różnych rywalizacji. Sam również organizuje konkursy dla kolegów i koleżanek z młodszych klas. Na początku minionego roku Ekonomik wraz z Komendą Policji Powiatowej w Słupcy ogłosił konkurs „Stop mówie nienawiści”. Zadaniem uczestników było stworzenie plakatu związanego z tematyką konkursu lub reportażu o osobach,

które doświadczyły wykluczenia bądź braku akceptacji czy tolerancji.

Polonistki Ekonomika regularnie organizują w szkole akcję Narodowego

Czytania. Z tego tytułu swoje podziękowania przesłał sam Prezydent Andrzej Duda.

By rozwijać kreatywność uczniów, szkoła często ogłasza konkursy kiero-

wane tylko do swoich wychowanków. Tak też było w przypadku konkursu fotograficznego „Ubierz się w książkę – czyli sleeveface w trakcie akcji #zostań w domu”. Pierwsze miejsce przyznano Kamili Tabert.

Szkoła w projektach i ze środkami z UE

Ekonomik potrafi również skutecznie pozyskiwać fundusze unijne. Ponad milion złotych trafiło do placówki na takie cele jak: doposażenie pracowni zawodowych, realizacja kursów zawodowych (wózki widłowe, tworzenia stron www, kelnerski, carvingu, grafiki komputerowej, obsługi druku 3D, fotografowania, filmowania, ABC małego biznesu) i kursów przygotowujących do matury (matematyka i języki obce), realizacja do-

radztwa edukacyjno-zawodowego, podnoszenie kompetencji zawodowych nauczycieli kształcenia zawodowego oraz organizacja płatnych staży dla uczniów, podczas których wypłacano młodzieży ponad 2000 zł.

Dzięki współpracy z Centrum Wspierania Rzemiosła, Kształcenia Dualnego i Zawodowego w Koninie Ekonomik stał się częścią projektu Erasmus: „Przez Portugalię na europejski rynek pracy – wsparcie kształcenia zawodowego w Wielkopolsce Wschodniej”, w ramach którego uczniowie klas: Technik organizacji reklamy oraz Technik logistyki wyjadą na trzy tygodnie do Balceiros w Portugalii. Nie będzie to pierwszy wyjazd młodzieży na praktyki zagraniczne. Jak dotąd uczniowie słupeckiego Ekonomika szkolili się wielokrotnie we Włoszech, Hiszpanii i Portugalii.

Młodzież naszej szkoły, klasy Technik organizacji reklamy oraz Technik logistyki odbędą praktyki w zagranicznych

firmach. Przed wyjazdem będą uczestniczyć w 30-godzinny kursie języka angielskiego i 10-godzinny kursie portugalskiego, otrzymają również 8-godzinne wsparcie pedagogiczne.

Z grantów oświatowych Ekonomik pozyskał również środki na trwające cały rok szkolny zajęcia rekreacyjno-sportowe (zajęcia na basenie – projekt „Eko-pływacy” i kurs samoobrony – projekt „Zajęcia z samoobrony”) oraz zajęcia artystyczne z fotografii (projekt „Świat w obiektywie”).

W listopadzie 2020 roku ZSE w Słupcy przystąpił do nowej inicjatywy pod nazwą „Szkoła wodorowa” organizowanej przez Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu. Projekt ma na celu propagowanie alternatywnych źródeł energii i sposobów ich wykorzystania w budowie ekologicznie przyjaznych społeczności, ze szczególnym uwzględnieniem wodoru.

Od 3 lat szkoła uczestniczy w projek-

temu przedsięwzięcie trwało jeden dzień i przypadało 26 września, czyli w Europejski Dzień Języków Obcych. Ostatnia impreza rozpoczęła się 28 września i trwała do 2 października. Uczniowie każdego dnia mogli uczestniczyć w najróżniejszych grach i zabawach językowych. Czekają na nich nagrody w postaci: zaproszenia na basen, do kina czy do pizzerii – opowiadają organizatorzy Tygodnia Języków Obcych.

Sportowy Ekonomik

Pandemia koronawirusa nie powstrzymała przed osiąganiem sukcesów także sportowców Ekonomika. We wrześniu 2020 roku uczniowie placówki z bardzo dużą przewagą wygrali zawody podczas sztafetowych biegów przełajowych. Tym samym zdobyli tytuł Mistrzów Powiatu Słupeckiego. Dziewczęta natomiast przywiozły z tych zawodów tytuł wicemistrzyń.

Jeśli chodzi o dziewczęta z Ekonomika, wygrały one w II semestrze roku

czym w Poznaniu, Uniwersytetem Ekonomicznym w Poznaniu, Politechniką Poznańską, Wyższą Szkołą Logistyki w Poznaniu oraz Wyższą Szkołą Handlu i Usług w Poznaniu. Ta ostatnia ufundowała dwóm absolwentom bono o wartości 15.000 zł na darmowe studia licencjackie na swojej uczelni. Otrzymali je Patrycja Woźniak i Szymon Józwiak. Patrycja wybrała kierunek logistyka, a Szymon handel internetowy i social media.

Oprócz poznańskich uczelni Ekonomik współpracuje również z konińską Państwową Wyższą Szkołą Zawodową.

Jak, a nie ile

Pandemia zmieniła nasz sposób funkcjonowania, tryb pracy i nauki, wpłynęła na formę kontaktów społecznych. Po raz pierwszy w polskich szkołach wprowadzono zdalną edukację. Pandemia wymusiła zmiany w wielu obszarach życia szkoły. Mogliśmy narzekać i okazywać niezadowolenie z tego, co nas spotkało, co spotkało cały świat. Szybko jednak uzmysłowiliśmy sobie, że nic takim podejściem nie zmienimy, więc nie pozostało nam nic innego, jak stawić temu czoła i zacząć działać – wspomina dyrektor Rakowicz. W szkole od początku pandemii dużo się działo, by uczniowie nie stracili więzi z nauczycielami, kolegami i koleżankami. Postawiliśmy na budowanie relacji z uczniem oraz jego rodzicami – dodaje pani dyrektor. Uczniowie wiedzieli, że zawsze mogą zwrócić się do swojego wychowawcy, pedagoga i dyrektora, a ci mają na uwadze fakt, że w nauczaniu zdalnym ważniejsze jest nauczanie ucznia, jak ma się uczyć od tego, ile się nauczy. Placówka postawiła również na współpracę i wymianę informacji z rodzicami. Podtrzymywanie więzi, zaspokajanie potrzeb emocjonalnych członków szkolnej społeczności odgrywają bardzo ważną funkcję w komunikacji interpersonalnej, a jej znaczenie staje się jeszcze większe w sytuacji kryzysowej. Sprawny i empatyczny przekaz oraz inspiracja do zmiany do celu, które znalazły się na liście moich działań jako dyrektora w roku 2021 – podsumowuje dyrektor Rakowicz i dodaje: Jestem nie-samowicie dumna z tego, jak mój zespół nauczycielski, a także pracownicy administracji i obsługi, poradzili sobie ze wszystkimi wyzwaniem nowej – zdalnej rzeczywistości oraz ze wszystkich małych i dużych sukcesów moich uczniów, gdyż fakt, iż je osiągają, iż angażują się w tak liczne działania w tak wielu różnych obszarach utwierdza mnie w przekonaniu, że szkoła spełnia swoją rolę, nawet w okresie pandemii.

cie „Cyfrowa Szkoła Wielkopolska@”, w ramach którego uczniowie uczestniczą w zajęciach dodatkowych z przedmiotów ogólnokształcących i wykładach oraz rywalizują w tzw. ligach przedmiotowych. Ostatni sukces odniosła ekipa uczniów startująca w Lidze z Języka Angielskiego. Nikogo to nie dziwi, ponieważ uczniowie słupeckiego Ekonomika przykładają się do nauki języków obcych. *Świadomi, jak ważna jest dziś znajomość języków obcych na rynku pracy, robimy, co możemy, by nasi wychowankowie potrafili się porozumiewać nie tylko po polsku. Za duży sukces uważamy ostatni Tydzień Języków Obcych, czyli imprezę, która rozrosła nam się zarówno jeśli chodzi o liczbę uczestników, jak i długość jej trwania. Jeszcze kilka lat*

szkolnego 2019/2020 Mistrzostwa Powiatu Słupeckiego w piłce koszykowej.

Kolejny zaszczytny tytuł przypadł drużynie chłopców ZSE w Słupcy w październiku 2020 r., gdy zdobyli tytuł Mistrza Powiatu Słupeckiego w Unihokeju.

W październiku 2020 roku dziewczyny w składzie: Zuzanna Jarońska, Weronika Antczak i Wiktoria Słupska obroniły tytuł sprzed roku i ponownie zostały Mistrzyniami Powiatu Słupeckiego w Tenisie Stołowym. Chłopcy w składzie Michał Błaszczowski i Nikodem Staszak zdobyli trzecie miejsce.

Współpraca z uczelniami wyższymi

ZSE w Słupcy to również partner wielu uczelni wyższych. Szkoła współpracuje z: Uniwersytetem Przyrodni-

Joanna Gadomska nauczyciel Zespołu Szkół Ekonomiczno-Usługowych w Żychlinie

Ogólnopolski projekt Tydzień Uczniowskiej SuperMocy

Pytaliście kiedyś uczniów, co jest ich mocną stroną, w czym są najlepsi, co w sobie lubią, co uważają za swoje największe osiągnięcie? A pytaliście ich o słabe strony, w czym są niedoskonalimi, z czym sobie nie radzą, co jest ich największym niepowodzeniem? Niestety, uczniowie zdecydowanie szybciej i łatwiej potrafią mówić o swoich słabych stronach, niż o mocnych. Aby tchnąć w uczniów wiarę w siebie i swoje możliwości, aby pokazać im, że są wspaniali, że mogą wiele, że każdy z nich może osiągnąć sukces, powstał ogólnopolski projekt Tydzień Uczniowskiej SuperMocy.

Cele projektu to: lepsze poznanie siebie, uświadomienie uczniom ich mocnych stron, zaprezentowanie uczniowskich talentów, budowanie poczucia własnej wartości, wzmacnianie własnego pozytywnego wizerunku, integracja zespołu/grupy/klasy.

Martin Seligman (amerykański psycholog, profesor Uniwersytetu w Pensylwanii) powiedział: „Kluczem do sukcesu i szczęścia jest wykorzystanie własnych silnych stron, a nie korygowanie wad”.

Od 19 do 23 października 2020 setki nauczycieli i tysiące uczniów z wielu szkół w całej Polsce przystąpiło do ogólnopolskiego projektu Tydzień Uczniowskiej SuperMocy, którego autorkami są dwie nauczycielki: Joanna Gadomska, biolog z Zespołu Szkół Ekonomiczno-Usługowych im. Fryderyka Chopina w Żychlinie oraz Katarzyna Włodkowska, polonistka z Zespołu Szkół im. Stanisława Staszica w Pile. Patronat nad Tygodniem Uczniowskiej SuperMocy sprawowały: „Głos Nauczycielski”, Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Koninie, Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Pile, Centrum Rozwoju Edukacji EDICON w Poznaniu, SuperBelrzy RP, Zyta Czechowska – Nauczyciel Roku 2019, Marta

Florkiewicz-Borkowska – Nauczyciel Roku 2017, Wiosna Edukacji, Nauczona, Blue School, EduPower, Czas na Progres – Progresownia, Profesorskie Gadanie, Inspirownia Edukacyjna, Być Nauczycielem, Edukacyjne Inspiracje, Aucatrix – pasja uczenia, Digitalni i kreatywni – nauczyciele z pasją, Impuls do rozwoju edukacji, Neurodydaktyczne Horyzonty, Fundacja Konin Dzieciom, Klub Sportowy Górnik Konin, Stowarzyszenie Miłośników Przyrody Winniczek, Niebanalni Medialni, Słowa Krzywdzą, Pożeracze smutków oraz Biologia z Blondynką.

Do projektu dołączyły szkoły z ca-

li z tych placówek, którym zależy na tym, aby pozytywnie wzmacniać swoich uczniów:

- Szkoła Podstawowa nr 1 w Koninie – całe grono pedagogiczne
- Szkoła Podstawowa nr 9 z oddziałami integracyjnymi w Koninie – całe grono pedagogiczne
- Szkoła Podstawowa nr 11 w Koninie – Joanna Olejnik, Sylwia Kamińska, Magdalena Maćkowiak
- Szkoła Podstawowa nr 15 w Koninie – Ewa Glanc, Magdalena Grzeszkiewicz-Brzęcka, Beata Kubsik
- Zespół Szkół Budownictwa i Kształcenia Zawodowego w Koninie – Katarzyna Chlebowska, Agnieszka Łukomska
- Szkoła Podstawowa w Kawnicach – Aldona Olesiak, Kinga Lewicz
- Szkoła Podstawowa im. M. Skłodowskiej-Curie w Przyjmiu – Kornelia Jakubowska-Rubas, Monika Andrzejewska
- Szkoła Podstawowa w Modle Królewskiej – Danuta Wietecka
- Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 2 w Lubstowie – Iwona Strużyńska
- Zespół Szkolno-Przedszkolny w Kleczewie – Ewa Linik, Melanie Marx, Katarzyna Stróżyk-Drzewiecka

Z okazji Tygodnia Uczniowskiej SuperMocy grupa nauczycieli i edukatorów (Zyta Czechowska, Marta Florkiewicz-Borkowska, Joanna Gadomska, Anna

łej Polski, m.in. z Poznania, Warszawy, Gdyni, Gdańska, Kłodzka, Lublina, Zabrze, Torunia, Krakowa, Leszna, Rzeszowa, Wrocławia, Bytomia, Gorzowa, Szczecina, Hajnówki, Częstochowy, Suwałk, Oświęcimia, Łodzi, Katowic, Olsztyna, Rudy Śląskiej, Tarnowskich Gór i wielu innych miast i miasteczek.

Do wspólnego działania i realizacji projektu zgłosiły się również szkoły z Konina i powiatu konińskiego oraz wielu cudownych nauczycie-

Konarzewska, Dorota Kujawa-Weinke, Aldona Olesiak, Anna Skiendziel, Ewa Walczak, Katarzyna Włodkowska, Izabela Wypich, Robert Bielecki) przygotowała e-book „Poznaj z nami SuperMoce”, który zawiera zbiór gier i zabaw, ćwiczeń i scenariuszy, dzięki którym uczniowie dowiedzą się, co jest ich mocną stroną, jakie mają cechy charakteru i jakie mają umiejętności. Przygotowany e-book dostępny jest na blogu Biologia z Blondynką i można go stamtąd bezpłatnie pobrać, aby wykorzystać zamieszczone tam propozycje na zajęciach ze swoimi uczniami. [zdj. 2]

W czasie Tygodnia Uczniowskiej SuperMocy w szkołach działo się wiele cudownych rzeczy. Nauczyciele nagrali swój filmik, aby pokazać uczniom, że

również i nauczyciele mają swoje supermoce. Filmik ten zachęcił wielu uczniów do nagrywania swoich filmików, w których prezentowali swoje talenty i supermoce. Prawie w każdej szkole powstawały gigantyczne skrzydła z napisami: „rozwiń skrzydła”, „uwierz w swoje skrzydła”, na tle których fotografowali się uczniowie i nauczyciele. Powstawały „Gadające ściany” z pozytywnymi motywatorami, cytatami, słowami znanych osób, które pozwolą uczniom uwierzyć w siebie, a w chwili zwątpienia przywrócić wiarę we własne możliwości. Większość naszych uczniów to wzrokowcy, a zatem – patrząc wielokrotnie na napisane pozytywne motywatory – uczeń nabierze wreszcie pewności siebie. W szkołach powstawały fotobudki z kapitalnymi

hasłami i samodzielnie wykonanymi gadżetami. Uczniowie budowali „Drzewa talentów”, na których zawieszali swoje liście z talentami i mocnymi stronami. Powstawały gazetki w klasach, na holu szkoły, a nawet i w łazienkach, do których wykorzystywane były lustra, nad którymi przyklejone zostały hasła motywacyjne, np. „Kto da radę?”, „Kto może zrobić wszystko?”, „Kto jest super??”, „Ta osoba jest wspaniała”. Uczniowie tworzyli swoje „Kamienie wewnętrznej motywacji”, rozszyfrowywali swoje imiona podczas zabawy „Moje imię – moje moce”, oglądali film „Cyrk motyli” oraz wywiady z Nickiem Vujicicem i Jankiem Melą, czytali książki: „Young Power” Justyny Sucheckiej oraz „Szkoła bohaterów i bohaterki” Przemka Staronia, przygotowywali avatary z zapisem swoich Superpowers – cech, które stanowią o ich wyjątkowości, zorganizowali zbiórkę karmy dla zwierzątek ze schroniska, tworzyli zakładki do książek z cytatami o supermocach, którymi obdarowali starszych uczniów na pamiątkę TUS. Podczas tygodnia w wielu szkołach odbywały się „Koncerty talentów”, a także działała Pozytywna Poczta Supermocy, gdzie Kurierskie gołąbki roznosiły wartościowe wiadomości, listy od grona pedagogicznego do wychowanków, a potem uczniowie do uczniów i do nauczycieli. I całe mnóstwo innych działań...

A co o Tygodniu Uczniowskiej SuperMocy myślą nauczyciele zaangażowani w projekt? Przeczytajcie sami...

TUS wpisuje się na mapie Polski jako wartościowy projekt wspierający uczniów i nauczycieli (...) – Marcin Kuc (Szkoła Podstawowa nr 6 w Świdnicy).

To już jest koniec? Nie, to jest dopiero początek rozwijania supermocy, które odkrywaliśmy w sobie przez minione 5 dni. (...) To był cudowny tydzień. Niech moc, którą zyskaliśmy przez ten czas, pozostanie z nami jak najdłużej, a zwłaszcza podczas nauzenia zdalnego – Magdalena Kin (Szkoła Podstawowa w Nowej Wsi Ujskiej).

To, co jest najwspanialsze w tej akcji, to możliwość obserwowania, jak dzieci zaczynają dostrzegać swoje możliwości, moce – Anna Foks (Szkoła Podstawowa w Pawłowicach).

O supermocach rozmawiamy już trzeci dzień i... moi uczniowie są zachwyceni... sobą. Najbardziej podobało mi się to, gdy uczeń nie miał już pomysłu na swoje SuperMoce i inni przychodzili mu z pomocą. Usłyszeć o sobie tyle dobrych rzeczy od samego rana... BEZCENNE – Joanna Hofman (Zespół Szkolno-

-Przedszkolny nr 9 w Poznaniu).

Tydzień Uczniowskiej SuperMocy za nami... Niezwykły projekt, w którym mieliśmy zaszczyt uczestniczyć. Nasze przemyślenia...? Każdego dnia budujesz swoją osobowość, wzmacniasz pewność siebie, rozwijasz kreatywność... Rodzisz się ze skrzydłami, ale tylko od Ciebie zależy, czy będziesz latać... – Barbara Orzeł-Dettlaff (Szkoła Podstawowa w Żarnowcu).

Poznaliśmy swoje mocne strony. Szanujemy i doceniamy się wzajemnie, czujemy się ważni, potrzebni i wyjątkowi bez względu na indywidualne zdolności i talenty. To sprawia, że mamy motywację do działania, która dodaje nam skrzydeł – Katarzyna Ożóg (Szkoła Podstawowa w Nowej Sarzynie).

Tydzień Uczniowskiej SuperMocy dobiegł końca... ale my nie zapomnimy, że nasze talenty, dobre strony dodadzą nam skrzydeł, by pokonywać trudy dnia codziennego – Marta Kielbłowicz (Szkoła Podstawowa w Nowej Sarzynie).

Zajęcia pokazały, że warto w uczniach kształtować poczucie własnej wartości, tego co dobre i piękne w nas i dzielić się tym z innymi – Aleksandra Widera (Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 2 w Rudzie Śląskiej).

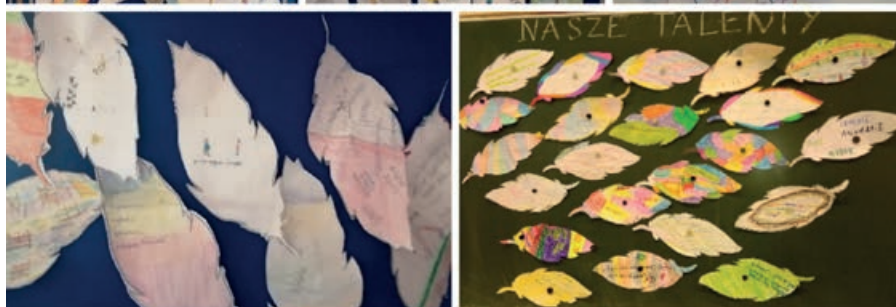
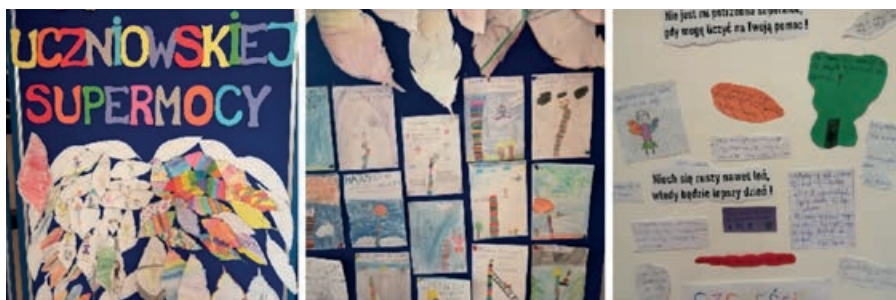
Wierzimy w swoją siłę i w siłę naszych uczniów. Cieszę się, że wzięliśmy udział w tej akcji. Od uczniów wiem, że choć czasami trudno było im wskazać swoje supermoce, to podobały im się zaproponowane aktywności i dały im one dużo do myślenia. Nauczycielom również – Monika Khan (Zespół Szkół w Wysokiej Głogowskiej).

Finał wspaniałego tygodnia, tygodnia, który nam dał dużo supermocy, mocy, która będzie nam bardzo potrzebna w nadchodzącym okresie. Dziękujemy wszystkim w grupie za cudowne inspiracje i piękne emocje, a pani Joasi dodatkowo za organizację Tygodnia Uczniowskiej SuperMocy i MOC pracy – Elżbieta Bekier (PSP nr 2 w Głuchołazach).

Już zaplanowaliśmy letni talentów w naszej klasie. Uczniowie poczuli się bardzo zmotywowani do doskonalenia i szlifowania swoich niezwykłych umiejętności – Sylwia Olszak (Szkoła Podstawowa w Dłużynie Dolnej).

Projekt Uczniowskiej SuperMocy to naładowane akumulatory na zdalne nauczanie, które zaczęło się dosłownie kilka dni po zakończeniu zadań projektowych – Anna Bowtruczuk (Szkoła Podstawowa nr 2 w Hajnówce).

(...) niech TUS stanie się stałym punktem kalendarza – Mariola Kluba (Szkoła Podstawowa w Krzepicach).

Urszula Jantosz dyrektor Szkoły Podstawowej w Cieninie Zabornym
Fot. Anna Tomczak i Karolina Pokrop

Projekt edukacyjno-wychowawczy „Jubileusz 100-lecia Szkoły Podstawowej im. Kazimierza Janickiego w Cieninie Zabornym”

PROJEKT EDUKACYJNO-WYCHOWAWCZY
DLA DZIECI, MŁODZIEŻY I DOROSŁYCH

**Liczymy na Państwa
życzliwość i otwarte serca.**

Projekt składa się z wielu komponentów, a jego zakres rzeczowy tworzą m.in.:

1. Konkurs literacki „Hymn szkoły” mający na celu rozpisanie hymnu szkoły z zachowaniem wydarzeń historycznych oraz współczesnych szkoły. Konkurs jest skierowany do uczniów klas IV – VI oraz społeczności lokalnej.
2. Wystawa upamiętniająca 100 – lat życia szkoły. Prosimy wszystkich zwiedzających ze szkół o przetrzymanie minuty łaf o zdjęciu, rekwizyty szkolne, pamiątki itp.
3. Turniej sportowy z tytułu JUBILEUSZU 100 – lecia szkoły skierowany do uczniów oraz społeczności lokalnej.
4. „Dzieje szkoły w oczach dziecka” – wykonanie prezentacji multimedialnej przez uczniów.
5. „Historia Szkoły Podstawowej w Cieninie Zabornym, – wykonanie audyobooka. Prosimy o zgłoszenie się do szkoły w celu udokumentowania wspomnień dotyczących szkoły.
6. Logo szkoły – konkurs dla uczniów oraz społeczności lokalnej.

Przedzieńnik 2017

Organizacja uroczystości upamiętniającej JUBILEUSZ 100 – lecia szkoły.

JUBILEUSZ 100-LECIA
SZKOŁY PODSTAWOWEJ
IM. KAZIMIERZA JANICKIEGO
W CIENINIE ZABORNYM

W roku 2017 przypada Jubileusz 100 – lecia Szkoły Podstawowej im. Kazimierza Janickiego w Cieninie Zabornym.

W poczuciu szacunku dla pokoleń, które od 1917 budowały historię i tradycję szkoły chcemy uczcić tę szczególną rocznicę. Prosimy, aby obchody stały się świętem całego środowiska lokalnego. Prestiżowy charakter tego wydarzenia, świadomość roli szkoły w naszym otoczeniu, szacunek do jej historii oraz silna więź emocjonalna z Patronem szkoły powodują prognozę nadania tej uroczystości wyjątkowej rangi.

Wszelkich zainteresowanych prosimy o kontakt:
pod numerem telefonu 63-277-22-41
email: cienin.zab@wp.pl
Dyrektor, Grupa Pedagogiczna Szkoły Podstawowej im. Kazimierza Janickiego w Cieninie Zabornym

W roku 2017 przypadł Jubileusz 100-lecia Szkoły Podstawowej im. Kazimierza Janickiego w Cieninie Zabornym. Szkoła położona jest w gminie Słupca, powiecie słupeckim, w województwie wielkopolskim, w pobliżu Nadwarciańskiego Parku Krajobrazowego.

Obchody 100-lecia szkoły stały się świętem całego środowiska lokalnego. W poczuciu szacunku dla pokoleń, które od 1916 roku budowały historię i tradycję szkoły, społeczność szkolna uczciła tę

szczególną rocznicę. Pierwszym etapem przygotowań było opracowanie projektu edukacyjno-wychowawczego pt. „Jubileusz 100-lecia Szkoły Podstawowej im. Kazimierza Janickiego w Cieninie Zabornym”.

Główne założenia projektu:

1. Uczczenie Jubileuszu 100-lecia Szkoły Podstawowej im. Kazimierza Janickiego w Cieninie Zabornym.
2. Krzewienie patriotyzmu lokalnego.

go.

3. Krzewienie wiedzy na temat życia i działalności Kazimierza Janickiego – lokalnego patrona szkoły.
4. Modelowanie postawy patriotycznej. Kształtowanie postaw.
5. Projekt składał się z 9 komponentów, a jego zakres rzeczowy tworzyły:
6. Konkurs literacki „Hymn szkoły” skierowany do uczniów klas IV – VI oraz społeczności lokalnej.
7. Wystawa upamiętniająca 100-lecie szkoły.
8. Wykonanie tablicy upamiętniającej Jubileusz 100-lecia szkoły.
9. Organizacja turnieju sportowego z tytułu Jubileuszu 100-lecia szkoły skierowanego do uczniów oraz społeczności lokalnej.
10. Organizacja jubileuszowej akademii.
11. „Dzieje szkoły w oczach dziecka” – prezentacja multimedialna wykonana przez uczniów.
12. Baner informujący o Jubileuszu szkoły.
13. Organizacja festynu środowiskowego z okazji Jubileuszu 100-lecia szkoły.
14. Logo szkoły – konkurs kierowany do uczniów oraz społeczności lokalnej.

Zaszczytny Jubileusz 100-lecia Szkoły Podstawowej im. Kazimierza Janickiego w Cieninie Zabornym zgromadził w murach cienińskiej szkoły wielu znacznych gości, kilka pokoleń nauczycieli, pracowników, absolwentów, uczniów, rodziców oraz członków społeczności lokalnej. W ciągu 100 lat istnienia szkoła na trwałe wpisała się w historię miejscowości Cienin Zaborny i Gminy Słupca.

Z kart historii cienińskiej szkoły:

- 1916 – ludność Cienina Zabornego odkupiła od p. Waczyńskiego (kowala) dom wraz z kuźnią i ogrodem z przeznaczeniem na szkołę
- 1917 – p. Józef Trzebuchowski objął kierownictwo szkoły
- 1929 – we wrześniu spaliła się szkoła
- 1929–1930 – po spaleniu szkoły wynajęto pomieszczenia u państwa Sarbaków i u państwa Głębickich
- 1931–1937 – szkołą kierowała p. Genowefa Kominko
- 1936 – rozpoczęto budowę budynku szkoły
- 1937 – oddano do użytku nową szkołę
- 1938 – ogłoszony został konkurs na kierownika szkoły; został nim p. Kazimierz Janicki
- 1939 – wybuch II wojny światowej; wysiedlenie rodziny p. Kazimierza Janickiego
- 1945 – reorganizacja szkoły przez p. Kazimierza Janickiego w wynajętych pomieszczeniach u państwa Głębickich, Kluczyńskich, Kocimskich i w świetlicy kolejowej; rozpoczęto rozbudowę szkoły
- 1956 – oddano szkołę po rozbudowie (dobudowano piętro oraz skrzydła)
- 1966 – kierownictwo szkoły przejął p. Zdzisław Łęcki
- 1981 – dyrektorem szkoły została p. Zofia Janicka
- 1983–1996 – rozbudowa szkoły
- 1999 – nadanie szkole sztandaru i imienia
- 2016 – dyrektorem szkoły została p. Urszula Jantosz

Chlubą szkoły jest niepowtarzalny klimat, pełen wzajemnej życzliwości, współpracy z rodzicami oraz środowiskiem lokalnym, jaki udało się stworzyć przez całe lata. Świadczyła o tym liczna obecność zaproszonych gości, w tym organu nadzorującego, organu prowadzącego, sponsorów, instytucji współpracujących ze szkołą, członków społeczności lokalnej, pracowników oraz absolwen-

tów. Długa jest lista osób zapisanych w minionym stuleciu na kartach historii cienińskiej szkoły, którą tworzyli, rozwijali, wspierali, której oddali serce i entuzjazm. Dzięki temu nigdy nie była ona jedynie miejscem czy instytucją publiczną, ale rodziną stworzoną przez pokolenia uczniów i ich rodziców, nauczycieli, pracowników administracji i obsługi.

Punktem kulminacyjnym obchodów Jubileuszu 100-lecia szkoły był dzień 12 października 2017 r. W kościele pw. Katarzyny Aleksandryjskiej w Cieninie Kościelnym odbyła się msza święta koncelebrowana w intencji szkoły. Doniosłym momentem obchodów 100-lecia było odsłonięcie i poświęcenie tablicy upamiętniającej Jubileusz.

W uznaniu za zasługi dla rozwoju Szkoły Podstawowej im. Kazimierza Janickiego w Cieninie Zabornym kapituła przyznała dla członków społeczności lokalnej statuetki „Zasłużony dla Szkoły Podstawowej im. Kazimierza Janickiego w Cieninie Zabornym”. Niepowtarzalną atmosferę oraz niezapomniane wrażenia dostarczyła zgromadzonym uroczysta akademia, podczas której uczniowie, absolwenci oraz członkowie społeczności lokalnej recytacją, tańcem i piosenką przybliżyli najważniejsze momenty z historii szkoły. Społeczność szkolna odśpiewała inauguracyjny hymn szkoły, którego słowa nawiązują do życia patrona szkoły, zawierają treści patriotyczne oraz mówią o uczniach szkoły. Uwieńczeniem uroczystości była piosenka „Taka szkoła w sam raz idealna” wykonana przez uczniów, grono pedagogiczne i pracowników szkoły. Uroczystej akademii towarzyszyła wystawa poświęcona historii szkoły pt. „A życie jak rzeka, jak rzeka płynie” licznie odwiedzana w kolejnych tygodniach obchodów Jubileuszu szkoły.

Ogromne zaangażowanie dyrektora szkoły, grona pedagogicznego, członków społeczności lokalnej, ochotniczych straży pożarnych w Cieninie Zabornym i Pokojach, absolwentów szkoły, władz samorządowych Gminy Słupca oraz uczniów pozwoliło na organizację obchodów Jubileuszu Szkoły Podstawowej im. Kazimierza Janickiego w Cieninie Zabornym.

Agnieszka Graczyk nauczyciel bibliotekarz CDN PBP w Koninie Filii w Turku

Zawody i ich atrybuty

Scenariusz lekcji zdalnej dla uczniów klas 2–3 szkoły podstawowej

Adresaci

Scenariusz skierowany jest do:

- nauczycieli edukacji wczesnoszkolnej,
- nauczycieli bibliotekarzy w szkołach podstawowych (do przeprowadzenia zajęć bibliotecznych wśród uczniów klas 2–3 szkoły podstawowej),
- uczniów klas 2–3 szkoły podstawowej.

Cele lekcji:

- ogólny: poszerzanie wiedzy dzieci na temat wybranych zawodów oraz charakterystycznych dla nich atrybutów;
- szczegółowe:
  - na poziomie wiedzy uczeń:
    - poznaje wybrane zawody,
    - potrafi dopasować narzędzia/ atrybuty do danego zawodu,
    - poznaje wiersze: Tomasa Matuszewskiego *Zawody* oraz Władysława Belzy *Kim też ja będę?*,
    - ma świadomość, że każdy zawód jest potrzebny i ważny,
    - utrwała zasady poprawnej pisowni,
    - wzbogaca swoje słownictwo;
  - na poziomie umiejętności uczeń:
    - potrafi korzystać z nowoczesnych technologii: platformy LearningApps oraz Jigsaw Planet,
    - rozwiązuje krzyżówkę, układa puzzle, rozwiązuje test ortograficzny.

Metody pracy:

- słowne: czytanie wierszy, pogadanka,
- praktyczne działania: rozwiązywanie krzyżówki, układanie puzzli, rozwiązywanie testu,
- programowane – z użyciem komputera/laptopa/Internetu.

Środki dydaktyczne:

- Aplikacja Jigsaw Planet,
- Aplikacja LearningApps,
- Generator krzyżówek: krzyżówki.edu.pl,
- Wiersze: Tomasz Matuszewski: *Zawody*

<http://wierszykidladzieci.pl/matuszewski/zawody.php>

Władysław Belza: *Kim też ja będę?*

<http://wierszykidladzieci.pl/belza/kim-bede.php>

<https://m.youtube.com/watch?feature=youtu.be&v=S5vhE0n8kMQ>

Zadania dla uczniów

Rozpoznaj zawody po ich atrybutach

Poziomo:

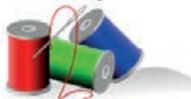
3

5

6

7

Pionowo:

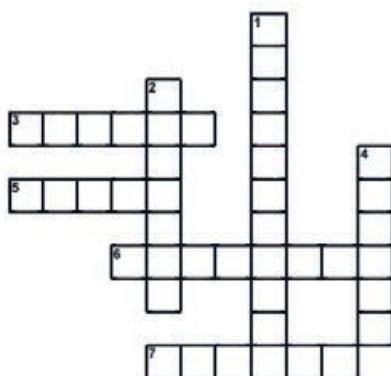
1

2

4

1. Puzzle w aplikacji Jigsaw Planet: Muzyk

<https://www.jigsawplanet.com/?r-c=play&pid=19821ca73b6f>

Piekarz

<https://www.jigsawplanet.com/?r-c=play&pid=02783e967e91>

Kominiarz

<https://www.jigsawplanet.com/?r-c=play&pid=252d16790f52>

Lekarz

<https://www.jigsawplanet.com/?r-c=play&pid=2e6e5d80c98f>

Rolnik

<https://www.jigsawplanet.com/?r-c=play&pid=00aae464b071>

Malarz

<https://www.jigsawplanet.com/?r-c=play&pid=39e9cbf02547>

Krawcowa

<https://www.jigsawplanet.com/?r-c=play&pid=2725189b35dc>

Sekretarka

<https://www.jigsawplanet.com/?r-c=play&pid=00b82fe8d07a>

2. Test ortograficzny *Ortografia z zawodami* w aplikacji LearningApps

<https://learningapps.org/view15394094>

3. Karta pracy – krzyżówka *Rozpoznaj zawody po ich atrybutach*

do pobrania także pod linkiem:

https://cdnkonin.pl/pbp/images/Rozpoznaj_zawody_po_ich_atributach_krzyzowka_Turek.pdf

Uwagi do lekcji

Lekcja składa się z dwóch części. Pierwsza (teoretyczna) to spotkanie online nauczyciela z uczniami. Nauczyciel łączy się z uczniami za pomocą Google Meet, lub innego narzędzia umożliwiającego przeprowadzenie zajęć. Druga część lekcji ma wymiar praktyczny. Uczniowie samodzielnie wykonują zaproponowane im przez nauczyciela za-

dania: układanie puzzli, rozwiązywanie krzyżówki, test z ortografii. Nauczyciel przesyła uczniom linki do zadań oraz kartę pracy – krzyżówkę lub link do jej pobrania.

PRZEBIEG ZAJĘĆ

Cześć pierwsza

1. Nauczyciel wita uczniów i zapoznaje ich z tematem oraz celami zajęć. Krótko informuje, jak będą wyglądały zajęcia i jakie formy aktywności są przewidziane.

Nauczyciel czyta uczniom wiersze: *Zawody* Tomasza Matuszewskiego oraz *Kim też ja będę?* Władysława Bełzy (ten wiersz dzieci mogą także wysłuchać w wykonaniu Sławomira Świerzyńskiego:

<https://m.youtube.com/watch?feature=youtu.be&v=S5vhE0n8kMQ>).

Następnie nauczyciel rozmawia z uczniami na temat przeczytanych tekstów.

Przykładowe pytania, które nauczyciel może zadać uczniom:

- *Jakie zawody pojawiły się w tekstach obu wierszy?* (kominiarz, piekarz, krawcowa, sekretarka, górnik, rzeźnik, lekarz, prawnik, sprzątac, muzyk, rolnik, malarz)
- *Na czym polega praca osób wykonujących te zawody?*
- *Jakie przedmioty, narzędzia uży-*

wają w swojej pracy osoby wykonujące te zawody?

- *Czy pośród tych zawodów są takie, które wy chcielibyście wykonywać w przyszłości?*
- *Dlaczego wszystkie zawody są ważne i potrzebne w naszym życiu?*
- *Co to znaczy być dobrym Polakiem?*

2. Nauczyciel wprowadza uczniów w drugą część lekcji. Informuje, jakie zadania będą wykonywali, na czym będą one polegały. Następnie przesyła uczniom linki do zadań oraz kartę pracy.

Cześć druga

Uczniowie układają puzzle w aplikacji Jigsaw Planet. Do wyboru jest kilka plansz z puzzlami. Każdy uczeń otrzymuje link do jednej planszy z puzzlami.

Muzyk

<https://www.jigsawplanet.com/?r=c=play&pid=19821ca73b6f>

Piekarz

<https://www.jigsawplanet.com/?r=c=play&pid=02783e967e91>

Kominiarz

<https://www.jigsawplanet.com/?r=c=play&pid=252d16790f52>

Lekarz

<https://www.jigsawplanet.com/?r=c=play&pid=2e6e5d80c98f>

Rolnik

<https://www.jigsawplanet.com/?r=c=play&pid=00aae464b071>

Malarz

<https://www.jigsawplanet.com/?r=c=play&pid=39e9cbf02547>

Krawcowa

<https://www.jigsawplanet.com/?r=c=play&pid=2725189b35dc>

Sekretarka

<https://www.jigsawplanet.com/?r=c=play&pid=00b82fe8d07a>

Uczniowie rozwiązują test ortograficzny *Ortografia z zawodami* w aplikacji LearningApps: <https://learningapps.org/view15394094>

Uczniowie rozwiązują krzyżówkę *Rozpoznaj zawody po ich atrybutach*. Wcześniej nauczyciel przesyła uczniom kartę pracy z krzyżówką lub link do jej pobrania: https://cdnkonin.pl/pbp/images/Rozpoznaj_zawody_po_ich_atrybutach_krzyzowka_Turek.pdf

Rozwiązanie krzyżówki:

Poziomo	Pionowo
3. Rolnik	1. Sprzątaczk
5. Muzyk	2. Piekarz
6. Krawcowa	4. Malarz
7. Lekarz	

Aldona Olesiak nauczyciel konsultant CDN w Koninie

Agnieszka Piekarska nauczyciel Szkoły Podstawowej nr 8 w Koninie

Podsumowanie projektu „Śladami Rocznic Historycznych – Bitwa Warszawska 1920”

Konkurs „Bitwa Warszawska 1920” był częścią projektu pn. „Śladami rocznic Historycznych – Bitwa Warszawska 1920”, do którego zaprosiliśmy uczniów i nauczycieli ze szkół podstawowych i ponadpodstawowych z terenu Wielkopolski. Realizacja działań w ramach projektu miała na celu upamiętnienie wydarzeń o szczególnym znaczeniu dla historii Polski. Sejm RP ustanowił rok 2020 Rokiem Bitwy Warszawskiej.

Organizatorami konkursu byli: Zofia Itman – Radna Województwa Wielkopolskiego, Miasto Konin, Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Koninie, Szkoła Podstawowa nr 8 z Oddziałami Integracyjnymi w Koninie. Patronat Narodowy nad konkursem objął Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej Andrzej Duda. Patronat Honorowy nad projektem sprawowali: Wojewoda Wielkopolski Pan Łukasz Mikołajczyk, Wielkopolski Kurator Oświaty Pani Elżbieta Leszczyńska, Wielkopolski Kurator Oświaty Pan Robert Gawęł, Marszałek Województwa Wielkopolskiego Pan Marek Woźniak.

Konkurs był przeprowadzony w dwóch grupach wiekowych: szkoła podstawowa i szkoła ponadpodstawowa. Na konkurs wpłynęło 77 prac w następujących kategoriach: lapbook, komiks, praca literacka, praca plastyczna oraz scenariusz zajęć – kategoria dla nauczycieli. W konkursie wzięło udział 11 szkół podstawowych i 4 szkoły ponadpodstawowe; 16 nauczycieli oraz 73 uczniów.

W konkursie wzięły udział następujące szkoły: Szkoła Podstawowa nr 1 im. Stanisława Konarskiego w Kole, Zespół Szkolno-Przedszkolny w Dobrej, Szkoła Podstawowa Towarzystwa Salezjańskiego im. Dominika Savio w Koninie, Szkoła Podstawowa nr 1 im. Henryka Sienkiewicza w Turku, Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi nr 9 im. Bohaterów Westerplatte w Koninie, Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Osieczy, Szkoła Podstawowa nr 3 im. Adama Mickiewicza w Słupcy, Szkoła Podstawowa nr 3 im. Kawalerów Orderu Uśmiechu w Koninie, Szkoła Podstawowa nr 1 im. Zofii Urbanowskiej w Koninie, Szkoła Podstawowa im. Arkadego Fiedlera w Budziszławiu Kościelnym, Szkoła Podstawowa im. Mi-

chała Okurzałego w Zagórowie, Zespół Szkół Centrum Kształcenia Ustawicznego im. Stefana Batorego w Koninie, Zespół Szkół Ekonomiczno-Usługowych im. Fryderyka Chopina w Żychlinie, II Liceum Ogólnokształcące im. K. K. Baczyńskiego w Koninie, Zespół Szkół Górniczo-Energetycznych im. Stanisława Staszica w Koninie.

Serdecznie dziękujemy młodzieży oraz nauczycielom za zaangażowanie i trud włożony w przygotowanie prac konkursowych.

LISTA LAUREATÓW SZKOŁY PODSTAWOWE

Kategoria lapbook

I miejsce

Malwina Filipczak – Szkoła Podstawowa nr 3 w Słupcy
ex aequo

Julia Szymkowska – Szkoła Podstawowa nr 1 w Kole

II miejsce

Natalia Jurkiewicz – Szkoła Podstawowa nr 1 w Turku

ex aequo

Zofia Rosiak – Szkoła Podstawowa nr 1 w Kole

III miejsce

Wiktor Ożgo – Szkoła Podstawowa Towarzystwa Salezjańskiego w Koninie

Wyróżnienia

Bartosz Leśniewicz – Szkoła Podstawowa w Zagórowie

Barbara Maleta – Szkoła Podstawowa nr 1 w Turku

Natalia Mrzewińska – Szkoła Podstawowa nr 3 w Koninie

Maksymilian Mrzewiński – Szkoła Podstawowa nr 3 w Koninie

Kategoria praca plastyczna

I miejsce

Martyna Wesołowska – Zespół Szkolno-Przedszkolny w Dobrej

II miejsce

Olivier Zdolski – Szkoła Podstawowa w Budziszławiu Kościelnym

III miejsce

Aleksandra Chruszcz – Szkoła Podstawowa nr 1 w Turku

Oliwia Ziętkiewicz – Szkoła Podstawowa nr 3 w Słupcy

Aleksandra Ziółkowska – Szkoła Podstawowa nr 1 w Kole

Wyróżnienie

Martyna Milczarek – Zespół Szkolno-Przedszkolny w Dobrej

Kategoria komiks

I miejsce

Kinga Jankowska – Szkoła Podstawowa nr 1 w Kole

II miejsce

Oktawian Kozłowski – Szkoła Podstawowa nr 1 w Koninie

III miejsce

Adam Kujawa – Szkoła Podstawowa nr 3 w Słupcy

Kategoria praca literacka

I miejsce

Anna Michalak – Szkoła Podstawowa w Osieczy

II miejsce

Jagoda Jaszczak za wiersz „Bitwa o Wolność” – Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi w Koninie

Zuzanna Kujawa – Szkoła Podstawowa nr 3 w Słupcy

III miejsce

Dominika Szczecińska – Szkoła Podstawowa nr 1 w Kole

Liliana Palmowska – Szkoła Podstawowa Towarzystwa Salezjańskiego w Koninie

Wyróżnienia

Justyna Waśniewska – Zespół Szkolno-Przedszkolny w Dobrej

Malwina Filipczak – Szkoła Podstawowa nr 3 w Słupcy

Maksymilian Rosiński – Szkoła Podstawowa nr 1 w Koninie

Zofia Rosiak – Szkoła Podstawowa nr 1 w Kole

Julia Witkowska – Szkoła Podstawowa Towarzystwa Salezjańskiego w Koninie

Jagoda Jaszczak za wiersz *Bitwa Warszawska* – Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi w Koninie

Jagoda Jaszczak za wiersz *Bitwa Warszawska* – Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi w Koninie

SZKOŁY PONADPODSTAWOWE

Kategoria lapbook

I miejsce

Klaudia Nawrocka – Zespół Szkół Centrum Kształcenia Ustawicznego w Koninie

Kategoria praca plastyczna

I miejsce

Natalia Blaszczyk – II Liceum Ogólnokształcące w Koninie

II miejsce

Arkadiusz Mioducki – Zespół Szkół Górniczo-Energetycznych w Koninie

III miejsce

Jędrzej Maciejewski – Zespół Szkół Górniczo-Energetycznych w Koninie**Kategoria praca literacka**

I miejsce

Michalina Dopierala – II Liceum Ogólnokształcące w Koninie ex aequo**Weronika Kuczyńska** – II Liceum Ogólnokształcące w Koninie

II miejsce

Wiktoria Michalska – Zespół Szkół Ekonomiczno-Usługowych w Żychlinie

III miejsce

Kamila Urbańska – Zespół Szkół Centrum Kształcenia Ustawicznego w Koninie

Wyróżnienie

Amelia Frankowska – Zespół Szkół Centrum Kształcenia Ustawicznego w Koninie**Małgorzata Pawlak** – Zespół Szkół Górniczo-Energetycznych w Koninie**Kategoria komiks**

I miejsce

Jakub Blim – Zespół Szkół Ekonomiczno-Usługowych w Żychlinie

SCENARIUSZ ZAJĘĆ – KATEGORIA DLA NAUCZYCIELI

I miejsce

Pani **Ewa Kistela**, „Obóz jeńców i internowanych pod Strzałkowem”, Szkoła Podstawowa nr 3 im. Adama Mickiewicza w SłupcyPani **Izabela Michalak**, „Walka o wschodnią granicę Polski”, Zespół Szkół Zawodowych im. Gen. Władysława Sikorskiego w Słupcy

II miejsce

Pani **Katarzyna Loch**, „Bitwa Warszawska – wojna o Polskę, wojna o Europę”, Szkoła Podstawowa nr 1 im. Zofii Urbanowskiej w KoniniePani **Wioletta Poturalska**, „Wybuchła wojna z bolszewikami...» – literackie relacje wydarzeń z 1920 piórem Stefana Żeromskiego”, Zespół Szkół Górniczo-Energetycznych im. Stanisława Staszica w Koninie

III miejsce

Pani **Monika Broda**, „Bitwa Warszawska 1920 – »cud nad Wisłą«, Szkoła Podstawowa im. Stanisława Konarskiego w Kole

W tym roku nie udało się zorganizować podsumowania w formie uroczystej gali, w związku z tym organizatorzy przekazali nagrody koordynatorom szkolnych etapów konkursu. Konkurs został także podsumowany w formie krótkiego materiału filmowego, który można obejrzeć na stronach internetowych i facebookowych organizatorów. W podsumowaniu projektu wzięli udział: Pani Zofia Itman – Radna Województwa Wielkopolskiego, Pan Arkadiusz Chmielewski – Dyrektor Delegatury w Koninie Kuratorium Oświaty w Poznaniu, Pan Jarosław Jankowski – Dyrektor Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Koninie, Pan Mirosław Małuszek – Dyrektor Szkoły Podstawowej nr 8 z Oddziałami Integrycyjnymi im. Powstańców Wielkopolskich w Koninie.

Zwycięzcom serdecznie gratulujemy i zapraszamy do udziału w kolejnych konkursach.

Ewa Fatz, Ewa Glanc nauczycielki Szkoły Podstawowej nr 15 w Koninie

O kolejnej edycji programu „Dziel się Uśmiechem”

Rodzice dbają o swoje dzieci, troszczą się o ich bezpieczeństwo, rozwijają talenty... Można by wymieniać bez końca, na co zwracają uwagę, ale czasami zapominają o jednej ważnej sprawie. Wystarczy spojrzeć na uśmiech dziecka. My, nauczyciele, odczuwamy wtedy niepokój, gdy widzimy ubytki w mlecznych ząbkach i osad na niedomytych stałych zębach. Nie miałyśmy do tej pory klasy, w której wszystkie dzieci miałyby zdrowe zęby, dlatego postanowiłyśmy skorzystać z kolejnej edycji programu „Dziel się Uśmiechem”. To ogólnopolski program edukacyjny organizowany od 2013 roku przez producenta bezcukrowej gumy do żucia Orbit, firmę Mars Polska oraz Polski Czerwony Krzyż we współpracy z Polskim Towarzystwem Stomatologicznym i Polskim Towarzystwem Stomatologii Dziecięcej. Celem programu jest budowanie wśród uczniów świadomości, jak ważna jest prawidłowa pielęgnacja zębów oraz jak skutecznie dbać o higienę jamy ustnej.

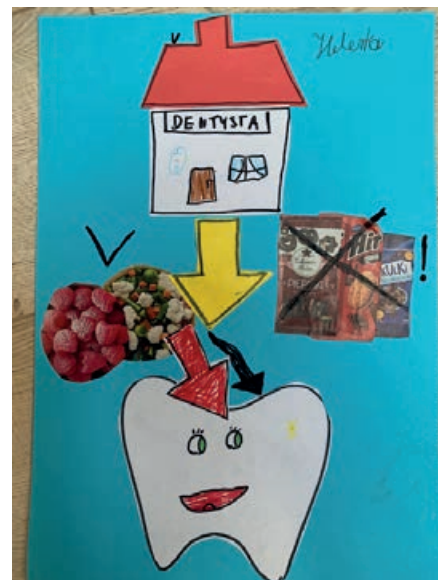
Uczniowie brali udział w zajęciach

edukacyjnych, na których poznali 4 proste kroki do zachowania zdrowego uśmiechu. Dowiedzieli się też, co jeść, żeby mieć zdrowe zęby. W ramach akcji otrzymali atrakcyjne materiały dydaktyczne: książeczkę „Ja i moje zęby” oraz pakiety do pielęgnacji zębów składające się ze szczoteczki, pasty oraz bezcukrowej gumy do żucia. Dzięki angażującym ćwiczeniom, grom i quizom nasze dzieci z klasy Ia, Ic, III d zdobywały wiedzę, a przy tym świetnie się bawiły. Dodatkowo zaproponowałyśmy wykonanie plakatów, które przypominałyby im o codziennej higienie jamy ustnej. W okresie nauczania on-line powstały wspaniałe prace, dlatego po powrocie do szkoły utworzymy w klasie kolejny kącik zatytułowany „Dzielmy się uśmiechem”. Cieszy nas efekt realizacji tego programu, bo często dzieci informują nas, że mają nowe szczoteczki do zębów, smaczną i kolorową pastę oraz minutnik, który wyznacza długość mycia zębów.

Mamy nadzieję, że wspólnie z rodzicami utrwalimy w naszych klasach

nawyki dbania o higienę jamy ustnej. W związku z tym w ramach podnoszenia kompetencji wychowawczych rodziców przygotowaliśmy dla nich kilka praktycznych wskazówek.

Pamiętajmy, że piękny, a przede wszystkim zdrowy uśmiech jest wizytówką każdego z nas. O zębach naszego dziecka najlepiej pomyśleć jeszcze zanim wyrosną, a już z pewnością, kiedy tylko pojawią się w jego buzi. Dobrze pamiętać, że dzieci uczą się, naśladując rodziców. Szybko przejmują zarówno dobre jak i złe nawyki higienizacyjne.

Weźmy sprawę w swoje ręce i dajmy dobry przykład dziecku. To nie boli. Próchnica rozwija się w wyniku działania bakterii na tkankach zęba. Resztki jedzenia, zwłaszcza kiedy zawierają cukry, zalegają na powierzchni zęba, stając się pożywką dla bakterii i... gotowe. Tak powstaje ubytek. Zepsute zęby nie tylko bolą i nieprzyjemnie pachną, ale także rozsiewają bakterie, które wchłonięte wraz ze śliną wędrują po całym ciele, wywołując różnego rodzaju stany zapalne w organizmie.

Kilka istotnych porad

- Cukier + bakterie = próchnica. Eliminuj słodycze.
- Szczotkowanie i nitkowanie – prawidłowo usuwamy resztki pokarmowe z jamy ustnej. Nie zapominamy o myciu języka, policzków, podniebienia. Myjemy zęby dwa razy dziennie przez dwie minuty, ale przed myciem należy odczekać około 30 minut, aż pH w jamie ustnej ulegnie wyrównaniu. Nie wolno połykać pasty.
- Pasty z dodatkiem fluoru – przyczyniają się do wzmocnienia tkanek zęba i zabezpieczenia ząbków przed pojawieniem się próchnicy.
- Przestrzeganie pełnowartościowej diety – twarde pokarmy, tj. marchew, jabłko, kalarepa pomagają oczyścić płytkę bakteryjną z na-

tu na powierzchni zębów.

- Wizyty w gabinecie stomatologicznym – ważna jest wizyta adaptacyjna z dzieckiem uwzględniająca cel edukacyjny. Rodzice, opiekunowie i dzieci powinni być uświadamiani – aby wiedzieć, jakie są przyczyny choroby próchnicowej oraz jakimi metodami można zabezpieczyć ząbki mleczne i stałe przed próchnicą (lakowanie, fluoryzacja) lub zastosować oczyszczanie płytki (piaskowanie, skaling).
- Zdrowie dzieci zależy od nas. Nie czekajmy, aż będzie bolał ząbek naszego dziecka. Im większy ubytek do wyleczenia, tym dziecko może przeżyć większy szok i ból przy leczeniu, a przecież gabinet stomatologiczny powinien dzieciom dobrze się kojarzyć. Wówczas mały pacjent będzie chętniej otwierał buźkę i nie będzie się bał narzędzi, np. syczącego groźnie ssaka. Zachowanie uzębienia mlecznego konieczne jest do prawidłowego ukształtowania się i wyrzynania zębów w żuchwie i szczęce. Przedwczesna ich utrata może być przyczyną zmienionej kolejności lub opóźnienia wyrzynania się zębów stałych. W przypadku braku pełnego uzębienia

mlecznego dochodzi również do przesuwania się zębów sąsiednich. Wyrzynające się zęby stałe nie mają dosyć miejsca na prawidłowe ustawienie w łuku, a nawet samo ich wyrznięcie może być mocno utrudnione. Prowadzi to do stłoczeń lub innych wad zgryzu. Pamiętaj, zdrowe zęby nie tylko dodają urody, ale również pozwalają odpowiednio spożywać pokarmy i mówić. Prawidłowy stan jamy ustnej to gwarancja dobrego samopoczucia.

Dla dziecka zabawa to najlepsza forma nauki, także podczas nauki dbania o swoje zdrowie. Wypadnięcie mleczaka jest zwykle bardzo oczekiwane przez dziecko ze względu na prezent od Wrózki-Zębuszki. Wykorzystajmy ten moment, przekażmy dziecku najważniejsze informacje i utrwalajmy je poprzez zabawę w dentystę, wykorzystując zestawy dentystyczne dla dzieci, np. Mały dentysta, Kuferek dentysty. Oczywiście nie muszą to być tylko zabawy domowe, ale jak najbardziej mogą być przeprowadzane w klasie, świetlicy lub na zajęciach pod kierunkiem pielęgniarki szkolnej. Polecamy filmiki na YouTube, które są idealnym przekazem zaleceń dentystów. Są dostosowane do wieku dziecka i przyciągają jego uwagę. Do tego dołączamy krótkie przedstawienie przygotowane przez dzieci dla kolegów, np. z innych klas. U nas zdały egzamin ulubione postacie z bajek – obowiązkowo myjące ząbki! Na podsumowanie przeprowadzamy minikonkurs zdobytej wiedzy i wtedy jesteśmy już pewne, że osiągnęliśmy cel, który zadowoli dzieci, rodziców, stomatologów i nas, pedagogów.

NAUCZYCIELE Z PASJĄ (2)

Od roku 2020 realizowany jest w Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Koninie projekt pod nazwą „Nauczyciel z pasją”. W jego ramach przewidziana jest (obok np. planowanych spotkań czy nagrywanych filmów z udziałem dzielących się swoimi szczególnymi zainteresowaniami nauczycieli) publikacja w „Konińskim Kurierze Oświatowym” cyklicznych artykułów prezentujących niestandardowe aktywności preceptorów z naszego subregionu. Poniżej przedstawiamy kolejne studia przypadków dobitnie dowodzących, iż nie samym tylko nauczaniem żyją nauczyciele...

Wioletta Jaworska nauczyciel Szkoły Podstawowej w Złotkowie

Głód

Pasja rodzi się wewnątrz. Właśnie tak. Co prawda trudno jednoznacznie skonstatować, w którym momencie następuje błysk rozwijający się w płomień. Czasem ten proces narasta stopniowo, a czasem jest gwałtowny i natychmiastowy niczym pożar. Poddani tej gorączce nie śpimy, tylko obmyślamy, co i jak, z czym, dlaczego. Nie ma również reguły, że pasja dotyczy jednego obszaru. Ba! W moim przypadku jest wiele działań, w które wkładam całe moje „ja”. Moż-

na to nazwać swoistym samospalaniem w procesie tworzenia.

Mówię o sobie: kobieta renesansu, pasjonat. Tli się we mnie wspomnienie mojej nieżyjącej już mamy, kiedy poszłyśmy na bilans trzylatków do ośrodka zdrowia, a ja ciągle zadawałam pytania, wskazując poszczególne przedmioty: „a co to”? Wtedy ówczesny nasz doktor Eugeniusz Adamczyk (entuzjasta oddany swojej pracy) rzekł jednoznacznie: Będzie się dobrze uczyła, bo jest ciekawa świata! Na ile dobrze się uczyłam, nie mnie to osądzać, zawsze uważałam, że mogłam lepiej i więcej. Niemniej albo słowa okazały się prorocze, albo

po prostu lekarz okazał się doświadczonym człowiekiem. Jak sięgam pamięcią, zawsze kierowałam się głosem wnętrza i ciekawością świata. Naturalnym etapem była uważność, skoncentrowanie na przedmiotach, chwilach czy emocjach. Na przykład kiedy chciałam nauczyć się rysować, uświadomiłam sobie, że wystarczy być nie tylko spostrzegawczym, ale też skupionym, by oddać na kartce to, co widzą moje oczy.

Myślę, że pierwszą pasją było czytanie. Moi rodzice długo wspominali, że mając pięć lat, podbierałam rok starszemu bratu elementarz i płynnie czytałam gazetę (szczególnie przed odwiedzającą

nas rodziną). Kolejnym etapem było pisanie. Zwłaszcza takich zwirowanych, wymyślonych opowiadań – była to klasa trzecia. Znosiłam teksty mojemu koleździe, a jego mama, która była nauczycielką, uśmiechała się na widok błędów ortograficznych. W piątej klasie lubiłam przepisywać ulubione wiersze i czytać je ukradkiem. Rok później powstawały pierwsze nieśmiałe teksty poetyckie. Jeden z nich został wydrukowany w „Przełęcz Konińskim” w specjalnej rubryce, do której można było napisać z prośbą o literacką poradę. W ostatnich latach szkoły podstawowej zaczęłam jeździć na spotkania Konińskiego Klubu Literac-

kiego, gdzie prezesem był Stefan Rusin. Do dziś pamiętam jego ciepły uśmiech i jakąś słoneczność bijącą z twarzy. Stał się ważnym człowiekiem w moim życiu, pierwszym poetą, który docenił moje pisanie, dlatego odtąd nowo powstałe teksty wędrowały do jego rąk. Ukoronowaniem tego wysyłania był artykuł o mojej poezji w „Zagłębiu Wielkopolskim”. Pamiętam twarz wychowawczynie (druga klasa liceum), która przyniosła ową gazetę i z dumą pokazywała klasie.

Po ukończeniu szkoły średniej nastąpiła przerwa w pisaniu. Co prawda były jakieś nieliczne utwory, ale życie jakby przesłoniło świat poezji. Przeży-

wanie miłości, uczenie się życia w relacji było na tyle silne, że pisanie odeszło na boczny tor. Studia wniosły kolejną pasję, odkrywanie Słowa Bożego i mistyki religii chrześcijańskiej. Od dziecka fascynowało mnie, dlaczego niektórzy ludzie wybierają odmienny strój i zamykają się w klasztorze, albo prowadzą samotnicze życie na chwałę Bogu. Uznałam, że za tym kryje się coś, co chcę poznać. Zatem rozpoczęcie studiów teologicznych było jakby naturalną konsekwencją potrzeby serca. Poprzedzoną wcześniej wyjazdami na różne rekolekcje powołaniowe czy Oazę. Kim jest Bóg? Chciałam wiedzieć o Nim jak najwięcej. Gotowa nawet pójść za Jego wołaniem, gdyby okazało się, że tak chce moje serce.

Życie zaskakiwało swoim pięknem dalej. Cudem narodzin dzieci. Nieoczekiwanie jednak i pracą, która wraz z opieką nad dziećmi okazały się zajęciami na tyle absorbującymi, że nie było już czasu na rozdrabnianie się. Trochę przypominało to wejście do lodziarni i stanięcie wobec ogromnej ilości smaków, a nie można było pozwolić sobie na jednoczesne ich kosztowanie. Trzeba było wybierać i delektować się tylko tyloma, na ile pozwalał czas. Czyli doba – która do dziś ma dla mnie za mało godzin.

Czy po trzydziestce można coś zaczynać? Można i to ile! Kolejne kierunki studiów poddyplomowych pozwalające na zaspokojenie ciekawości, co piszczy w komputerze i jak obejść się z nim bez pomocy męża. Poznawać historię okolicy i najważniejsze: zacząć naukę jazdy na motocyklu, której początek sięga meczu żużlowego w Ostrowie Wielkopolskim. Otóż zwyczajem niektórych wyścigów jest prezentacja motocyklistów na ich wypasionych maszynach. A że wyglądają na nich niezwykle męsko

toż zwyczajem niektórych wyścigów jest prezentacja motocyklistów na ich wypasionych maszynach. A że wyglądają na nich niezwykle męsko

i oczu nie można oderwać od skór, łańcuchów i dymu, tak też się stało i ze mną. Mąż, widząc iskry w oczach, skomentował to krótko: *Podobają ci się motocykle? To ci kupię! Oczywiście nie potraktowałam tych słów serio, ale! Według mojej drugiej połowy, skoro słowo się rzekło, kobyłka u płotu, czyli trzeba być odpowiedzialnym za to, co się mówi. Po kilku dniach zamieszkał w garażu motocykl. Co prawda chińskiej produkcji, ale za to okazały gabarytowo. Wow! I jak mruzczał!*

Nie spałam całą noc, kombinując, jak się z tego wyplątać i broń Boże nie dośiadać tej bestii. Ale jak to mówią, strach ma większe oczy niż rzeczywistość. Jazda na motorze okazała się bardzo łatwa i – co najważniejsze – cudownie przyjemna, gdy samemu trzyma się kierownicę! Żeby tak wszystko było już legalnie, zostałam przez szanownego współmałżonka zapisana na kurs prawa jazdy kategorii „A”. Dalej były przygody zlotowe i poznawanie świata z perspektywy motocyklowego siodełka. Pamiętam, że tak bardzo polubiłam jazdę ze świstem wiatru w uszach, że zaczęłam na wyprawach podkradać męzowską Kawkę (Kawasaki Vulcan 900) o sporej pojemności i ciężkości. A to oznaczało, że przyszedł czas na mój własny, wymarzony motong o dużej masie, aby jazda na dalekich trasach była bardziej komfortowa (choć potrzeba doświadczenia, by maszyna nie przeważała kierowcy). Okazał się nim czarny i niezwykle głośny Drag Star 650 wystawiony na sprzedaż aż w Gdyni. Kiedy jechaliśmy po niego, autostradę przelewały strugi wody z szalejącej burzy. Pomimo to szczęśliwie dojechaliśmy i kupiliśmy „gwiazdkę” późną nocną godziną. Natychmiast też musieliśmy wracać, nie było mowy o noclegu, ponieważ rano przynosił święto Bożego Ciała, a ja miałam obowiązek zaopiekować się asystą podczas procesji na sumie. Tak więc koło północy ruszyliśmy w drogę powrotną: mąż autem, ja motocyklem. Pan sprzedawca zaklinał męża: *Panie, bądź pan dżentelmenem, jedź pan motorem. Pada, noc... Moje lypnięcie na męża było jednoznaczne: ani mi się waż! To moje moto! I tak pokonaliśmy ponad 300 km w deszczu. Ja na ukochanym (od*

pierwszego wejrzenia) dragu, mąż torujący mi świątami auta bezpieczną drogę. Nie wiem, kto bardziej był dumny, on czy ja. Dotarliśmy koło piątej rano i przed południem na mszy dziękowałam Bogu za cudowny zakup i bezpieczną podróż.

Myślę, że kiedy coś nie urodzi się wewnątrz, nie przedłożymy wszystkiego, by temu oddać się natychmiast i całkowicie. A jest to poniekąd niezbędne, aby zaspokoić ów głód serca, czy duszy. To tak jak z poszukiwaniem samego Stwórcy, nie spoczniemy, dopóki spotkanie nie przyniesie pokoju w sercu. Jakbyśmy byli wybrakowani, a to poszukiwanie zagubionych części sprawiało, że z czasem stajemy się kompletni i pełni. Bardziej gotowi i ubogaceni do obdarowania napotkanych ludzi.

Poza tym samo życie jest tak pasjonujące, że nie sposób nie odkrywać nowych dróg, umiejętności. Poza poezją, jazdą na motocyklu doszła fascynacja jazdą rowerem, bieganiem z psem, rozwijaniem kulinarnych możliwości. W tej ostatniej kwestii nastąpiło jakby naturalne przejęcie pałeczki od naszych mam. Nauczyłam się piec makowce, pączki, robić torty, piec chleb na własnoręcznie zarobionym zakwasie. A nawet wyrobić wędzoną kielbasę i szynki. We wszystkim starając się osiągać taki pułap, aby moje poszukiwanie dało wewnętrzne spełnienie i zadowolenie. Wyznaczanie celu, podwyższanie poprzeczki w realizacji pasji daje poczucie wartości i wyzwala w człowieku potencjał, o którym nawet nie wiedział.

W poezji wyznacznikiem rozwo-

ju były kolejne stopnie wychodzenia z wierszami z przysłowiowej szuflady. Najpierw zaplanowałam wydruk wierszy w ogólnopolskim czasopiśmie poetyckim (okazały się nim „Migotania”). Następnie wypuściłam je na wolność niczym latawce do ludzi poprzez portale poetyckie. Zaczęłam również wysyłać teksty na konkursy. Taką radę dała mi dawno temu Teresa Januchta ze ZLP w Poznaniu: *Pisz i wysyłaj*. Właśnie na konkursach wiersze podlegają obiektywnej i zarazem subiektywnej ocenie jurorów. Pojawiły się sukcesy. Miejsca laureackie i wyróżnienia. W 2020 roku Grand Prix w Ogólnopolskim Konkursie o Złote Pióro Sopotu. Słowa przewodniczącego jury, że czeka na mój tomik wywołały we mnie ogromne wzruszenie.

Wraz z sukcesami przyszło poczucie nie tylko spełnienia, ale i misji. Skoro wiersze mają wartość, znajdują upodobanie, czyż może być piękniejsze podziękowanie za włożone serce w pisanie? Zgromadzone wiersze zostały oddane do wydawcy na debiutancki tomik. Piszą się dalej, są jak rzeka wypływająca ze źródła. Jest plan na kolejny tomik.

Spotykam ludzi, którzy mówią, że nie mają pasji, zainteresowań. Nie zgadzam się z tym. Uważam, że zbyt mało czasu poświęcili sobie, aby odkryć to, co w nich drzemie, a może stać się ogromnym bogactwem dla świata. Na szczęście pasje bywają zaraźliwe. Doświadczyłam tego, kiedy znajomi ludzie zaczęli jeździć motocyklem, rowerem,

piec chleb. Na tym polega odkrywanie siebie i ubogacanie świata. Potwierdzeniem tej prawdy jest przepiękny film „Cyrk motyli”, w którym główny boha-

ter udowadnia, jak to ujął mój uczeń, że nie jestem tym ostatnim w łańcuchu... A życie Nicka Vujicica jest najpiękniejszym świadectwem.

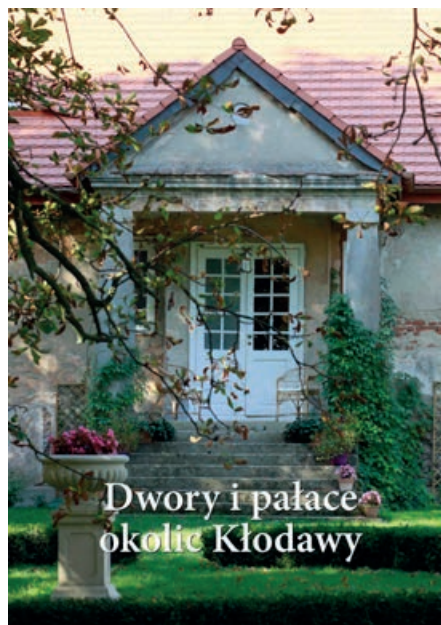
Ewa Mroczkowska-Rosiak nauczyciel Szkoły Podstawowej w Wólce Czepowej

„Oto jest fiolet – drzewa cień idący żwirem...” – o pasji odkrywania dworów i dworków ukrytych w cieniach drzew

Z wykształcenia jestem historykiem – ukończyłam Akademię Bydgoską na kierunku historia w podwójnej specjalizacji – nauczycielskiej i historia kultury materialnej. Obydwie przydały mi się w mojej pracy zawodowej. Od 2004 r. jestem nauczycielem historii w Szkole Podstawowej i Gimnazjum (do 2017 r.) Stowarzyszenia Przyjaciół Szkół Katolickich w Wólce Czepowej w gminie Kłodawa. Praca w tej szkole to jakby powrót do moich szkolnych lat, gdyż jestem absolwentką ośmioletniej Szko-

ły Podstawowej w Wólce Czepowej. W 2004 r. szkoła została zlikwidowana z przyczyn ekonomicznych i powstała w jej miejsce szkoła stowarzyszeniowa, w której pracuję od początku. Mieści się w pięknym miejscu – w przedwojennym dworze wpisanym do rejestru zabytków. I chyba od tego zaczęła się moja pasja – odkrywanie historii okolicznych dworów ziemiańskich. Niewiele było informacji na ten temat, a praca w takim miejscu rozbudzała wyobraźnię, zwłaszcza historyka.

W latach 2017–2018 byłam koordynatorem projektu „Szlakiem dworców i pałaców gminy Kłodawa – wydanie publikacji promującej obszar”. To wtedy pojawiła się okazja na wydanie publikacji nt. dworców, o które pytali turyści, trafiając choćby do Wólki Czepowej. Nie ma niestety żadnych tablic informacyjnych ani przewodnika po zabytkowych miejscach naszych okolic. Prace nad publikacją Dworki i pałace okolic Kłodawy jedynie rozbudziły chęć zagłębienia się w temat i uzupełnienia historii w niej przedstawionej. Zbieranie materiałów trwało kilka miesięcy. Książka Dwory i pałace okolic Kłodawy została wydana jesienią 2019 r. Opisałam w niej 14 dworców (Bierzwienna Długa, Bierzwienna Krótka, Kępczyn, Krzewata, Krzykosy, Leszcze, Luboniek, Pomarzany, Rgielew, Rycerzew, Słupczka, Straszków, Straszówek i Wólka Czepowa). Wydanie zostało uzupełnione o piękne współczesne zdjęcia dworców i zdjęcia archiwalne. Są też plany założeń dworsko-parkowych, plany samych dworców oraz przedwojenne mapy ukazujące ówczesny układ założeń. Historia każdego z dworców to temat na osobną książkę, a moim celem było zebranie wszystkiego w jednej publikacji, choćby dla turysty, który wędruje szlakiem dworców i pałaców i chce poznać ich historię.

Przy okazji pisania książki poznałam właścicieli i użytkowników dworców okolic Kłodawy i nie tylko. Zrodziła się wtedy myśl, żeby połączyć siły i wspólnie działać. Tak powstało stowarzyszenie Kłodawskie Dwory skupiające nie tylko właścicieli dworców, ale także miłośników lokalnej historii. Celem stowarzyszenia jest m.in. upowszechnianie

historii dworców ziemiańskich oraz działalność kulturalna. W 2020 r. zorganizowany został cykl koncertów w dawnych dworcach, m.in. w Wólce Czepowej.

Pasja, którą nie mogłabym podzielić się z innymi, nie sprawiałaby mi tyle przyjemności. Swoją staram się przekazać moim uczniom. Uczą się w końcu w dawnym dworze i mieszkają w okolicy, gdzie jest dużo takich zabytków.

W grudniu 2018 r. wzięłam udział w konkursie organizowanym przez Zarząd Województwa Wielkopolskiego „Warto wiedzieć. Warto zobaczyć. Przez wielkopolską wieś – skarby architektury”. Opracowałam scenariusz gry tere-

nowej połączonej z rajdem rowerowym „Szlakiem dworców i pałaców okolic Kłodawy”, który zdobył I miejsce. Wcześniej oczywiście sprawdziłam go w praktyce z moimi uczniami. W 2018 r. w ten sposób uczciliśmy 100. rocznicę odzyskania niepodległości przez Polskę. Była krótsza wersja gry dla uczniów z klas I–III i dłuższa trasa dla starszych. Taki sposób poznawania lokalnej historii bardzo im się spodobał i w trakcie roku szkolnego sami już przypominali o wyprawie rowerowej śladami kolejnych dworców.

Celem Kłodawskich Dworców jest również promowanie lokalnego dzie-

Europejskie Dni Dziedzictwa 2019 – polonez przed dworem w Wólce Czepowej

Europejskie Dni Dziedzictwa 2020 – uczestnicy rajdu przed dworem w Wólce Czepowej

dzictwa, stąd pomysł zorganizowania po raz pierwszy na terenie gminy, a nawet powiatu, Europejskich Dni Dziedzictwa w 2019 roku. Zaangażowałam się w ten projekt, a także w przygotowanie programu. Gospodarz dworu w Wólce Czepowej – Szkoła Podstawowa SPSK rozpoczynała obchody EDD pod hasłem „Polski splot”. Na kształt polskiej kultury narodowej miał wpływ zarówno dwór szlachecki, jak i wiejska chata. To był właśnie splot, który chcieliśmy przybliżyć. Wystąpiły lokalne zespoły ludowe, była wystawa obrazów o tematyce ludowej lokalnych artystek. Na zakończenie wszyscy uczestnicy zatańczyli przed dworem poloneza – polski taniec narodowy wpisany w sierpniu 2019 r. na listę niematerialnego dziedzictwa narodowego. We dworze w Krzewacie grupa rekonstrukcyjna przybliżała czasy sarmackie, we dworze w Straszku miał miejsce wykład prof. P. Gołdyna nt. herbów rodzin ziemian z okolic Kłodawy, a we dworze w Studzieniu wręczono nagrody w konkursie fotograficznym. Tematem konkursu były zabytki Kłodawy i okolic. Moim pomysłem

było także wydanie kalendarza ze zdjęciami dworów. Dla mnie ważne było również to, że moi uczniowie, a nawet absolwenci wzięli udział w przygotowaniu i obchodach EDD w Wólce Czepowej. Pierwsze EDD okazały się sukcesem. Nasze obchody zostały zauważone i wyróżnione przez Narodowy Instytut Dziedzictwa.

Kolejna edycja Europejskich Dni Dziedzictwa odbyła się w trudnym czasie pandemii. Przygotowanie programu obchodów w ten sposób, żeby zapewnić bezpieczeństwo uczestnikom, było dla mnie sporym wyzwaniem. Wskazany jest ruch na świeżym powietrzu, więc zaplanowałam rajd rowerowy z grą terenową szlakiem naszych dworów. „W drodze” to temat przewodni EDD w 2020 r., więc był u nas rajd „Szlakiem kolei wąskotorowej i dworów ziemian”.

Dawniej dwór Gałęckich, dziś Szkoła Podstawowa SPSK w Wólce Czepowej

Uczestnicy jednego z rajdów rowerowych szlakiem dworów okolic Kłodawy – uczniowie ze Szkoły Podstawowej SPSK w Wólce Czepowej przed bramą wjazdową do dawnego dworu w Pomarzanach (2018 r.)

Aby ograniczyć kontakty między uczestnikami do minimum, rajd podzieliłam na dwa dni. Pierwszego dnia wzięła w nim udział młodzież ze szkoły w Wólce Czepowej, drugiego dnia w różnych godzinach grupa rowerowa z Golicy, uczestnicy VII Środkowopolskiego rajdu rowerowego organizowanego przez Centralny Łuk Turystyczny i rowerzyści z Turku.

Od 2019 r. współpracuję z Lokalną Organizacją Turystyczną „Centralny Łuk Turystyczny”. Napisałam artykuł o dworach i pałacach okolic Kłodawy do Kwartalnika Krajoznawczego RPK PTTK w Łodzi „Wędrownik”. Wystąpiłam również z prezentacją o dworach okolic Kłodawy na jubileuszu 10-lecia powstania LOT „CŁT”. Współpracowałam przy opracowaniu trasy VII Środkowopolskiego rajdu rowerowego or-

ganizowanego przez CŁT we wrześniu 2020 r.

Swoją pasję realizuję również na co dzień podczas zajęć z uczniami. Na lekcjach historii pojawiły się odniesienia do lokalnych wydarzeń czy postaci z okolicznych dworów (uczestnicy powstania listopadowego, styczniowego, powstania warszawskiego, wydarzenia z września 1939 r.). W ramach zajęć rozwijających zainteresowania prowadzę zajęcia z dziedzictwa. Oczywiście nie tylko dwory są tematem zajęć, ale też inne zabytki naszej małej ojczyzny. Tematy wychodzą często od samych uczniów. W tym roku na zajęcia zapisali się uczniowie młodszy, którzy koniecznie chcieli poznać legendę „o babce Gałęckiej, która krąży po parku w Wólce Czepowej”...

Małgorzata Maciejewska nauczyciel Szkoły Podstawowej w Wysokiem

Scenariusze jasełkowe dopasowane treścią do dzieci pięcio i sześciolletnich

Koniec roku kalendarzowego wywołuje w naszej codzienności specyficzną nastrojowość. Jest ona związana z przeżywaniem okresu bożonarodzeniowego. Z tego powodu bardzo chciałabym podzielić się swoją pracą z wszystkimi czytelnikami.

Kiedy zbliżają się święta, wielu nauczycieli zastanawia się, jaki scenariusz jasełek wykorzystać. Jako wieloletni nauczyciel języka polskiego i opiekun koła teatralnego w szkole podstawowej i gimnazjum stworzyłam samodzielnie wiele scenariuszy, gdyż często zdarzało mi się podejmować takie zadanie. Przedstawię dwa, moim zdaniem, najciekawsze jasełkowe scenariusze. Przeczytajcie, oceńcie, a być może zainspiruję kogoś.

Wybrałam właśnie to z moich doświadczeń, ponieważ praca z dziećmi najbardziej mnie fascynuje, gdy widzę ich zaangażowanie. Podczas prób każdy uczeń chce pokazać się z jak najlepszej strony. Wiem i warto podkreślić, że w tak złożonej pracy nie możemy brać wszystkiego na swoje barki. Jeśli ktoś myśli, że zrobi wszystko sam i zapycha, to naprawdę życzę powodzenia. Sukces gwarantuje nam współpraca. W czasie swojej pracy nie wstydziałam się prosić o pomoc. Nauczyciel muzyki pomoże nam w aranżacjach muzycznych. Uczniowie chętnie współpracują przy dekoracjach. Moje scenografie wymyślałam sama, ale to uczniowie wykonywali je ze mną. Kiedy dajemy uczniom możliwość wykazania się, podziękujemy im za pomoc, uwzględniamy ich pomysły, zawiązuje się pewne porozumienie. Nigdy nie traktujemy pomocy uczniów jako ich obowiązek, jeśli wyrzemy na nich presję obowiązku, uczniowie szybko to dostrzegą i zaczną mieć lekceważący stosunek. Musimy mieć na uwadze, że każdy uczeń chce pokazać, że coś potrafi. Uczyłam w gimnazjum integracyjnym i miałam do czynienia z dziećmi, które z różnych przyczyn miały negatywne nastawienie do nauczyciela i ogólnie do szkoły. Jednak gdy mogły wykazać się w jakikolwiek sposób, ich niechęć malała, a zaangażowanie rosło, gdy zdawały sobie sprawę, że ktoś jest z nich zadowolony. Zawiązywanie relacji podczas zajęć dodatkowych może za-

owocować szacunkiem do nauczyciela, a także efektywną pracą na zajęciach dydaktycznych. Tu mogłabym zacytować bardzo trafną sentencję Platona: „Nie zadawaj dzieciom gwałtu nauczaniem – tylko niech się tym bawią: wtedy łatwiej potrafisz dostrzec, do czego każdy zdolny jest z natury”.

Każdy z nas wie, że dziecko, szczególnie w młodszym wieku szkolnym, ma naturalną potrzebę wyrażania się w różnych formach: plastycznych, muzycznych, słownych, a nawet pantomicznych. Ucząc się świata, zaczyna odczuwać potrzebę fikcji i fantastyki, przeżywając w tym podstawowe wartości moralne, tj. dobro i zło. Zabawa w teatr może być dla dzieci czymś wyjątkowym, tutaj wszystko może się wydarzyć, a młody aktor ma szansę wejść w swoje marzenia i przez chwilę być kimś innym. Praca z dzieckiem w tym obszarze rozwija wyobraźnię, fantazję, twórcze myślenie dziecka, a także piękną, poprawną mowę – i należy też podkreślić, że rozbudza zamiłowanie do literatury. Ponadto dziecko uczy się współdziałania w grupie, nabiera odpowiedzialności za swoje działanie, a także zaczyna wchodzić w relacje, w których staje się odpowiedzialny za innych. Między innymi od niego zależy sukces pracy całego zespołu. Dziecko uczy się również szacunku dla pracy kolegów. Natomiast my, nauczyciele dzięki tym więzom możemy również nauczyć się szacunku do naszych wychowanków. Podczas prób odkrywamy zainteresowania dzieci, ale też dajemy im szansę pokonywania własnych słabości. Wielu z moich wychowanków uczęszczających na zajęcia teatralne zaczynało coraz częściej wypowiadać się na języku polskim, chociaż wcześniej przychodziło im to z trudem. Angażowanie dzieci w takie przedsięwzięcie niesie za sobą właściwy rozwój dziecka. Każde dziecko bowiem może znaleźć swoje miejsce na scenie i nie musi to być wcale rola „mówiona”.

Dzisiaj jestem wychowawcą oddziału przedszkolnego i nadal próbuję angażować dzieci do zabawy w teatr. Aranżuję przedstawienia na podstawie wierszy Jana Brzechwy, Juliana Tuwima, baśni i tworzę własne scenariusze jasełkowe

dopasowane treścią do dzieci pięcio i sześciolletnich. Ja osobiście czerpię ogromną satysfakcję z występów moich wychowanków i niejednokrotnie odczuwam wzruszenie, co daje mi siłę do dalszych poświęceń.

*

Opowieść wigilijna i inne historie

SCENARIUSZ I

Scenografia:

Na ścianie tylnej wyłożony granatowy materiał pokryty białymi gwiazdeczkami rozsypanymi nierównomiernie. Pośrodku duża gwiazda podświetlona, a od niej okryte białym materiałem światełka, które otulają jakby stojącą w centrum dekoracji szopkę. Szopka jest jednak zasłonięta granatowym materiałem. Po dwóch stronach szopki zamieszczone są duże okna zasłonięte bordowym materiałem, podobnie jak szopka. Całkiem z boku stoi chór.

Chór zaczyna śpiewem: „Adeste fideles” – pieśń w języku łacińskim i na końcu zwrotka po polsku „Przybądźcie dziś wierni”.

Po pieśni na plac przed szopką wbiegają dwaj nastolatki, rzucają się śnieżkami. Zatrzymują się na chwilę.

Chłopiec I: Jak ja lubię zimą!

Chłopiec II: Ja też ją lubię, ale jeszcze bardziej lubię święta!

Chłopiec I: Wiesz, zima nie jest lubiana przez wszystkich, ale nie znam nikogo, kto by nie lubił świąt Bożego Narodzenia.

Chłopiec II: A ja chyba znam kogoś takiego. O, właśnie nadchodzi – to mój wuj Ebenezer Scrooge, on zawsze złości się, kiedy zbliżają się święta. Wesołych świąt, wujku!

Ebenezer Scrooge: Mówiłem ci już tyle razy, żebyś mnie nie witał tymi słowami i to z taką radością w głosie. Nic dobrego nie spotka cię ani w te, ani żadne inne święta! Ja mam tyle pieniędzy i nie widzę innego powodu do zadowolenia.

Chłopiec II: Czy ty, wujku, zmienisz kiedyś zdanie?

Ebenezer Scrooge: Choćby miał zejść z nieba sam Archanioł, to nic nie

obchodzą mnie te wasze święta!

Chłopiec II: A ja i tak życzę ci, wuju, abys już nigdy nie był sam w żadne święta! Żegnaj!

Chłopcy zbiegają ze sceny, wolnym krokiem wchodzi anioł.

Archanioł: Przybywam dać ci radość świąt!

Ebenezer przestraszony cofa się, jednak po chwili nabiera dystansu.

Ebenezer Scrooge: Darmnie się kłopotcesz, nic mnie to nie obchodzi!

Archanioł: *(stanowczo)* Niestety mam zadanie i wysłuchasz mnie – czy tego chcesz, czy nie. Pokażę ci, czym dla ludzi jest Boże Narodzenie.

Archanioł wskazuje płynnym ruchem na szopkę, która w tym momencie odsłania się. Przed szopką wbiega gromada przedszkolaków przebrana za aniołki i śpiewają „Świeć, gwiazdeczko mała, świeć”.

Następnie chór śpiewa „Do szopy, hej pasterze” – (jedna zwrotka), a przed szopką wchodzi pastuszkowie oraz trzej królowie i składają dary Dzieciątka.

Archanioł: Widziałeś, jak wszyscy radują się z narodzin Pana i jak najbogatsi świata składają pokłon tak ubogemu narodzonemu dzieciątka. A teraz spójrz tam.

I wskazuje na boczne okno, które przy dźwiękach „Cichej nocy” odsłania nie jest przez chłopca – ojca tego domu. Na nakrytym stole widać palącą się świecę. Dziewczynka – córka śpiewa kolędę, a dziewczynka – matka zaprasza do środka uboższego, obdartego człowieka, który zapukał do drzwi. Dziełką się z nim oplatkiem.

Archanioł: Bieda nie przeszkadza nikomu radować się ze świąt i dzielić się tym, co mamy z każdym, kto zapuka do naszych drzwi. Spójrz, Ebenezerze, w ostatnie okno i zastanów się, ile dla innych mogą zrobić tacy jak ty.

Anioł wskazuje ostat-

nie okno, które odsłania się. W tym momencie chór śpiewa „Kolędę dla nieobecnych”. W oknie siedzi na małym kocyku bosa dziewczynka, jej postać oświetla tylko świeca za jej plecami, próbuje zapalić zapalniczkę, ale rączki jej się trzęsą i nie udaje się. W końcu kładzie się na kocyku. Umilkł śpiew.

Ebenezer Scrooge: *(podchodzi do anioła)* Co stanie się z tą dziewczynką?

Archanioł: A jak myślisz?

Ebenezer Scrooge: Nie musi się stać tak, jak myślicie. *(chwytając anioła za ramię)* Zrób coś!

Archanioł: Tylko ty możesz coś zrobić.

Ebenezer Scrooge: *(wyciąga rękę do dziewczynki, dziewczynka wstaje i podchodzi do Ebenezera, który tuli ją, przyklęka i mówi)* Już nigdy nie będziemy sami, zwłaszcza w taki dzień jak dziś!

Zapala się światło nad występującymi i chór głośno śpiewa: „Bracia, patrzcie jemu”.

Na koniec wszyscy aktorzy wychodzą przed dekorację i wspólnie śpiewają kolędę „Lulajże, Jezuniu”, następuje ukłon po kolędzie.

*

SCENARIUSZ II

Scenografia:

W tle widać uliczki dawnego miasta, budynki, latarnie. Po lewej stronie sceny, blisko widowni, w wygodnym fotelu siedzi babcia, kolana odkryte kocem, na dywanie przed nią siedzą dzieci i słuchają opowieści. Babcia i dzieci są postaciami współczesnymi. Głębiej, pośrodku fragment uliczki, a po prawo ładny, bogato urządzone pokój z łóżkiem. Wysoko nad miastem widać tylko zarys szopki betlejemskiej – to kształt wycięty ze styropianu.

Chór: Śpiewa „Do szopy, do szopy wszyscy”.

Babcia: Usiądźcie, dzieci, niech mama zajmie się wigi-

lią.

Dzieci: *(wołają nierówno)* Opowiedz, babciu, opowiedz historię...

Babcia: Dawno, dawno temu, nawet nie wiem, jak dawno, żył sobie biedak, myśle, że można nazwać go żebrakiem...

Po ulicy zaczyna spacerować chłopak, ubrany bardzo biednie, podarte spodnie, dziurawe buty.

Była mroźna, grudniowa noc, kiedy żebrak po całym dniu ciężkiej pracy nie mógł znaleźć schronienia. Jego praca była dla niektórych zwykłym, przysłowiowym „zbiżaniem bąków”, gdyż młody chłopak, prosząc o jałmużnę, śpiewał kolędy, a wierście mi, pięknie śpiewał.

Żebrak: Kładzie przed sobą kapelusz i zaczyna śpiewać „Jezus malusieńki”.

Babcia: Zbliżyło się Boże Narodzenie i jego śpiewanie pochodziło z głębi serca, już nawet nie patrzył, ile dukatów wrzucano do kapelusza, który znalazł wśród sterty łachów wyrzuconych przed bramę bogatego domostwa. Kiedy tak zatopił się biedak w swoim kolędowaniu, myślał o Dzieciątku i zamknął oczy widział stajenkę *(w tym momencie pada światło na stajenkę nad miastem)* i wiedział, że to nie bogactwo może dać szczęście... Ta myśl dodawała mu otuchy, myśl o Jezusie, którego nikt nie chciał przygarnąć, a który został Królem. I wiedział ubogi śpiewak, że musi dalej wielbić Króla, który rozgrzewa mu serce w każdą mroźną noc, a w każdy dzień budzi go z nadzieją, że będzie lepiej, że kiedyś zje ciepłą strawę i ogrzeje dłonie przy blasku palącego się kominka w małym pokoiku. Tak, bo tylko o tym marzył zziębnięty chłopak.

Żebrak: *Zaczyna śpiewać „Cicha noc” i dołącza się chór.*

Babcia: Czasem dostawał kuksańce i może wtedy tracił wiarę w lepszy dzień,

a przede wszystkim w dobrych ludzi *(przechodnie trącając go, przechodząc obok)*. Nie zrobił nic złego i nie rozumiał, dlaczego ludzie tak wytwornie ubrani naśmiewają się z niego.

Nadeszła wigilia. Jak co dzień, na ulicach miasteczka rozbrzmiewał piękny i czysty jak kryształ głos chłopca. Ludzie przechodzili w pośpiechu, obawiając się, że nie zdążą zrobić zakupów. W tym chaosie śpiewak nie mógł liczyć na datki, usłyszał natomiast kilka wyzwick.

Kobieta I: Co tu sterczysz w samym środku miasta?

Mężczyzna I: Wszyscy muszą cię omijać, darmozjadzie!

Kobieta II: Znajdź sobie miejsce pod mostem, ofiaro!

Babcia: Ale, gdy kończył właśnie swoje ulubione „Lulajże, Jezuniu” z zamiarem zejścia ludziom z oczu, usłyszał bardzo ciepły głos, tak ciepły, że nie dokończył ostatniej nuty.

Postać w kapturze: Wesołych świąt.

Babcia: Spojrzał przed siebie na odchodzącą postać w błękitnym płaszczu z kapturem na głowie. Nie miał pojęcia, kim był ów nieznanomy przechodzień, ale zajął do kapelusza, w którym leżał zwinięty koc. Pomyślał, że dobre i to, po czym krzyknął:

Żebrak: Dziękuję!

Babcia: Ale postać była już daleko. Chłopiec uradowany ze swojego podarunku postanowił znaleźć zaciszne miejsce i otulić się ciepłym, miękkim kocem. Już prawie zasnął, gdy z lekko rozmarzonego snu wybudził go kobiecego szept.

Nędzarka z dzieckiem: Tak bardzo chciałam ogrzać moją córeczkę, jej nóżki są takie zimne.

Babcia: Żebrak otworzył oczy i to nie był sen, zobaczył nędzarkę trzymającą na rękach dziecko owinięte dziurawym swetrem. Bez chwili namysłu zdjął z siebie koc i kazał owinać malca. Ko-

bieta podziękowała i odeszła, zostawiając dziurawy sweter. Żebrakowi bardzo znajomy wydawał się ten ciepły głos. Otulił się starym swetrem i zasnął.

Chór: *Śpiew pastorałki „Zima, zima, śnieg, śnieg”.*

W trakcie śpiewania pastorałki chłopak zdejmując brzydką odzież i przechodząc do dekoracji z pokojem, kładzie się do łóżka. Na miejscu jego kartonowego legowiska kładzie się inny chłopak zrobiony na podobieństwo żebraka: te same włosy, podobny wygląd.

Babcia: Rankiem chłopiec obudził się bardzo zdziwiony, gdyż nie czuł zimna. Jego posłaniem nie były już kartony na wąskiej uliczce, ale ciepła, miękka pościel. Pokój, w którym leżał, był jak ze snów, tylko dużo większy. Żebrak nie mógł oswoić się z tym miejscem, nie wiedział, jak się tam znalazł i zanim zdążył zadać sobie to pytanie, drzwi otworzyły się, a do pokoju weszła wytworna kobieta

Pani Alicja: (kobieta, mówiąc do syna, *odslania zasłony*) Wstawaj, kochany Karolu! Czy znów pół dnia przeleżysz w łóżku? Czy naprawdę w ogóle nie obchodzą cię, jak spędzimy święta?

Babcia: Nowy Karol, czyli żebrak, siedział teraz w nieswoim łóżku i nie mógł powiedzieć ani słowa. Kobieta, pani Alicja wyszła. Żebrak zaczynał rozumieć to, co stało się w tę pełną cudów noc. Jego serce jak nigdy dotąd czuło obecność samego Boga. Ale skoro Bóg sprowadził go do tej rodziny, to gdzie podział się Karol, który jak się zdaje, nie widzi sensu w obchodzeniu świąt.

Uliczny śpiewak postanowił odnaleźć Karola. Wybiegł z domu i pierwszym miejscem, do którego się udał, była wąska uliczka nieopodal restauracji, z której często wyrzucano kartony. Pomyślał, że skoro on zajął miejsce Karola, to ów nieszczęśnik

będzie dokładnie tam, gdzie sam obudziłby się, gdyby nie te wigilijne zdarzenia. Miał rację, w pociemniejszej uliczce siedział na stercie papierów zapłakany, szepczący coś pod nosem młodzieniec. Żebrak zawołał.

Żebrak: Karolu!

Babcia: Na co młody człowiek podniósł wzrok, a po chwili ujrzał jakby siebie. Stali przez moment osłupiali, ale ciszę tę przerwały pretensje Karola.

Karol: Coś ty mi zrobił? Zaprowadź mnie natychmiast do moich rodziców! W ogóle kim ty jesteś?

Babcia: Żebrak nic nie powiedział, chwycił za rękę Karola i w milczeniu zaprowadził go tam, gdzie jego miejsce.

Po powrocie do domu pani Alicja przygląda się chłopcom.

Babcia: Pani Alicja przecierała oczy tak długo, aż popłynęły z nich łzy, wtedy uliczny śpiewak mógł opowiedzieć całą historię.

Wszyscy usiedli przy stole w pokoju Karola, żebrak opowiada, a w tym czasie chór śpiewa „Wśród nocnej ciszy”.

Wstaje Pani Alicja, a potem chłopcy, pani podchodzi do chłopców, by ich uściskać.

Pani Alicja: Bóg mnie wysłuchał, chciałam syna, który wierzy w Boże Narodzenie.

Żebrak: A ja chciałem domu i pełnego miłości życia, ale nie za cenę twojego, Karolu, dlatego pójdę już. Dziś Boże Narodzenie, a miasto na pewno tęskni za kolędami.

Karol: Mamo, pozwolił mi tak odejść?

Pani Alicja: (zwraca się do żebraka) Kim jesteś? Aniołem?

Babcia: Żebrak zamyślił się, jakby zapomniawszy, jak się nazywa.

Żebrak: Nie, ja jestem Janek, po prostu Janek.

Pani Alicja: Janku, nie odchodź! To musi być cud, dzisiaj narodził się nie tylko Bóg, mnie narodziło się dwóch synów.

Wszyscy aktorzy wychodzą przed scenografię i wspólnie z chórem śpiewają pastorałkę „Bo tylko jedna jest noc w takiej bieli”.

Bibliografia

Z. Wójcik, *Zabawa w teatr*, Didasko, Warszawa 1991

Ch. Dickens, *Opowieść wigilijna*, Zielona Sowa 2000

Wykorzystane kolędy i pastorałki: *Adeste fideles* (spisał sir John Francis Wade), *Świeć, gwiazdeczko mała, świeć* (Arka Noego), *Do szopy, hej pasterze* (autor nieznany), *Cicha noc* (słowa: Joseph Mohr, melodia: Franz Xaver Gruber), *Kolęda dla nieobecnych* (tekst: Szymon Mucha, muzyka: Zbigniew Preisner), *Bracia, patrzcie jeno* (tekst: Franciszek Karpiński, muzyka: autor nieznany), *Lulajże, Jezuniu* (autorzy nieznani), *Do szopy, do szopy wszyscy* (autor tekstu i czas powstania nieznane, dzisiejsza melodia: zespół Skaldowie), *Jezus malusieńki* (autorzy nieznani), *Zima, zima, śnieg, śnieg* (Czerwone Gitary), *Wśród nocnej ciszy* (autorstwo nieznane), *Śniegu cieniutki opłatek* (autor: Andrzej Sikorowski, zespół Pod Budą)

Koniński Kurier Oświatowy

Kwartalnik Publicystyczno-Edukacyjny

Wydawca:
Centrum Doskonalenia Nauczycieli
w Koninie

Zespół Redakcyjny:
Jarosław Jankowski (redaktor naczelny)
Zbigniew Budny (sekretarz)
Aleksandra Czaplicka-Wojtas (redaktor)
Iwona Wojtalik (redaktor)
Wioletta Poturała (redaktor)
Iwona Hudańska (redaktor)

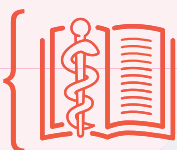
Materiały przygotowane według zasad określonych na stronie internetowej CDN w zakładce „Publikacje” prosimy przysyłać pod adresem redakcji do sekretarza „Kuriera”

bądź – w wersji elektronicznej – pod adresem: kko@cdnkonin.pl.

Redakcja zastrzega sobie prawo do skracania nadesłanych tekstów i nadawania im tytułów.

Skład, łamanie i druk: LeonStudio.pl

Adres redakcji:
ul. Sosnowa 14 (CDN)
62-510 Konin
tel. 63 245 75 20, fax 63 245 61 95
internet: www.cdnkonin.pl
e-mail: kko@cdnkonin.pl

WSCKZiU

Wielkopolskie Samorządowe Centrum Kształcenia
Zawodowego i Ustawicznego

w Poznaniu, Gnieźnie, Wrześni, Koninie, Ostrowie Wlkp.,
Rawiczu i Złotowie

Naszym organem prowadzącym jest Samorząd
Województwa Wielkopolskiego

Jesteśmy szkołami publicznymi, dobrze zorganizowanymi,
z tradycjami

Zapewniamy bezpłatne kształcenie na wysokim poziomie
w szkołach policealnych i na kwalifikacyjnych kursach zawodowych

Zatrudniamy wykwalifikowaną kadrę pedagogiczną

Dysponujemy nowoczesną bazą dydaktyczną i odpowiednim
wyposażeniem dla prowadzenia egzaminów zawodowych

Dbamy, aby zdobyta w naszych szkołach wiedza i umiejętności
odpowiadały nowoczesnym standardom

KSZTAŁCIMY W ZAWODACH:

technik farmaceutyczny
technik masażysta
technik usług kosmetycznych
terapeuta zajęciowy
technik elektroradiolog
higienistka stomatologiczna
asystentka stomatologiczna
technik dentystyczny

technik sterylizacji medycznej
opiekun medyczny
opiekunka dziecięca
opiekun osoby starszej
technik logistyk
florysta

...i w wielu innych!

WSCKZiU

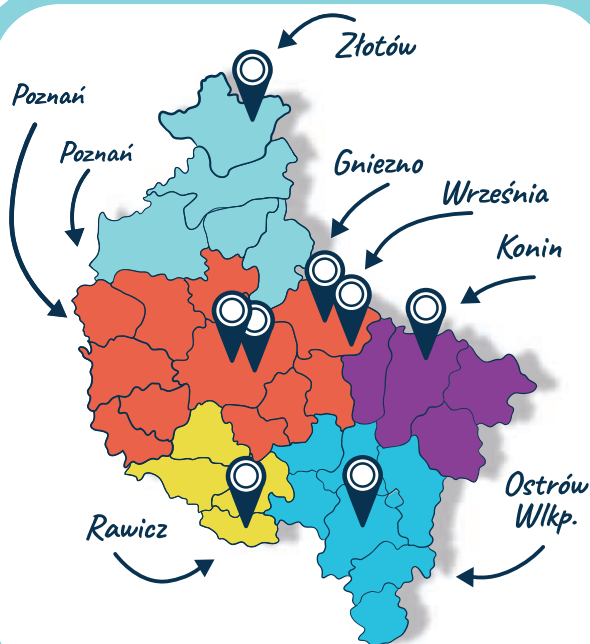
Wielkopolskie Samorządowe Centrum Kształcenia
Zawodowego i Ustawicznego

w Poznaniu, Gnieźnie, Wrześni, Koninie, Ostrowie Wlkp.,
Rawiczu i Złotowie

Zdobądź
z nami
Zawód!

SPRAWDŹ NASZĄ
OFERTĘ!

ZAPRASZAMY!

GNIEZNO
KONIN
OSTRÓW WLKP.
POZNAŃ
POZNAŃ
RAWICZ
WRZEŚNIA
ZŁOTÓW

WWW.WSCKZIU.GNIEZNO.PL
WWW.MEDYK.KONIN.PL
WWW.WSCKZIUOSTROWWLKP.PL
WWW.WSCKZIU1.POZNAN.PL
WWW.WSCK.PL
WWW.MEDYK-RAWICZ.PL
WWW.WSCKZIU-WRZESNIA.PL
WWW.WSCKZIU-ZLOTOW.PL

**PLACÓWKI OŚWIATOWE PROWADZONE PRZEZ
SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO
PODLEGŁE DEPARTAMENTOWI EDUKACJI I NAUKI**

**OŚRODEK DOSKONALENIA NAUCZYCIELI
W KALISZU**

pełna informacja na stronie:

www.odn.kalisz.pl

**PUBLICZNA BIBLIOTEKA PEDAGOGICZNA
KSIĄŻNICA PEDAGOGICZNA W KALISZU**

pełna informacja na stronie:

www.kp.kalisz.pl

**CENTRUM DOSKONALENIA NAUCZYCIELI
W KONINIE**

pełna informacja na stronie:

www.cdnkonin.pl

**CENTRUM DOSKONALENIA NAUCZYCIELI
W LESZNIE**

pełna informacja na stronie:

www.cdn.leszno.pl

**CENTRUM DOSKONALENIA NAUCZYCIELI
W PILE**

pełna informacja na stronie:

www.cdn.pila.pl

**OŚRODEK DOSKONALENIA NAUCZYCIELI
W POZNANIU**

pełna informacja na stronie:

www.odnpoznan.pl

**PUBLICZNA BIBLIOTEKA PEDAGOGICZNA
W POZNANIU**

pełna informacja na stronie:

www.pbp.poznan.pl

**CENTRUM WSPARCIA RZEMIOSŁA, KSZTAŁCENIA
DUALNEGO I ZAWODOWEGO W KALISZU**

pełna informacja na stronie:

www.cwrkdiz.kalisz.pl

**CENTRUM WSPARCIA RZEMIOSŁA, KSZTAŁCENIA
DUALNEGO I ZAWODOWEGO W KONINIE**

pełna informacja na stronie:

www.cwrkdiz.konin.pl

**CENTRUM WSPARCIA RZEMIOSŁA, KSZTAŁCENIA
DUALNEGO I ZAWODOWEGO W LESZNIE**

pełna informacja na stronie:

www.cwrkdiz.leszno.pl

**CENTRUM WSPARCIA RZEMIOSŁA, KSZTAŁCENIA
DUALNEGO I ZAWODOWEGO W PILE**

pełna informacja na stronie:

www.cwrkdiz.pila.pl

**CENTRUM WSPARCIA RZEMIOSŁA, KSZTAŁCENIA
DUALNEGO I ZAWODOWEGO W POZNANIU**

pełna informacja na stronie:

www.cwrkdiz.poznan.pl

SZKOŁY

- Wielkopolskie Samorządowe Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Gnieźnie
www.medyk.gniezno.pl
- Wielkopolskie Samorządowe Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Koninie
www.medyk.konin.pl
- Wielkopolskie Samorządowe Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Ostrowie Wlkp.
www.msz-ostrow.cba.pl
- Wielkopolskie Samorządowe Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego nr 1 w Poznaniu
www.wsckziu1.poznan.pl
- Wielkopolskie Samorządowe Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego nr 2 w Poznaniu
www.wsck.pl
- Wielkopolskie Samorządowe Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Rawiczu
www.medyk-rawicz.com.pl
- Wielkopolskie Samorządowe Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego we Wrześni
www.wscku-wrzesnia.pl
- Wielkopolskie Samorządowe Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Złotowie
www.wsckziu-zlotow.pl
- Wielkopolski Samorządowy Zespół Placówek Terapeutyczno - Wychowawczych w Cerekwicy Nowej
www.cerekwica-mow.pl
- Wielkopolskie Samorządowe Centrum Edukacji i Terapii w Starej Łubiance
www.zspstaralubianka.pl